

Bilag
til
Betænkning
om
civilforsvar og brandvæsen m. v.
(BETÆNKNING NR. 860)

*Afgivet af det af
indenrigsministeriet den 29. september 1977
nedsatte udvalg*

ISBN 87-503-2994-4

B. Stougaard Jensen . København
ln 00-4

Indholdsfortegnelse

Side

Afsnit 1:	<u>Forord</u>	7
Afsnit 2:	<u>Indenrigsministeriet</u>	11
	Indenrigsministeriets skrivelse af 26. april 1977	13
	- Civilforsvarsstyrelsens skrivelse af 3. november 1976	16
	Bilag 1: Oversigt over civilforsvarets kommando- og varslingssystem	40
	Bilag 2: Vurdering af Administrationsdepartementets principskitse for uddannelsen i civilforsvaret	42
	Bilag 3- Civilforsvarsrådet	82
	- Civilforsvars-Forbundets skrivelse af 8. november 1976.	83
	- Sundhedsstyrelsens skrivelse af 5- oktober 1976- (Påtegning på Indenrigsministeriets skrivelse af 1. september 1976).	88
	- 1. udskrivningskreds - Styrelsen for civil værnepligts skrivelse af 5- november 1976.	89
	- Kommunernes Landsforenings skrivelse af 16. december 1976.	91
	- Amtsrådsforeningen i Danmarks skrivelse af 13. januar 1977.	94-
	- Københavns Magistrats skrivelse af 4. november 1976, bilagt	96
	a. Københavns Magistrats 4. afdelings skrivelse af 23. oktober 1976.	97
	b. Københavns Brandvæsens skrivelse af 13. oktober 1976.	98
	c. Civilforsvaret for Storkøbenhavns skrivelse af 27. oktober 1976.	108
	- Frederiksberg Kommunes skrivelse af 5. november 1976.	117

	Side
- Hovedstadsrådets skrivelse af 16. november 1976.	121
Afsnit 3: <u>Justitsministeriet</u>	123
Justitsministeriets skrivelse af 1. december 1976.	125
- Statens Brandinspektions skrivelse af 10. november 1976.	134-
Bilag: Bemærkninger til administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v.	139
- Københavns Politi, Politidirektøren, skrivelse af 22. november 1976.	151
- Rigspolitichefens skrivelse af 24. november 1976.	157
- Foreningen af politimestre i Danmarks skrivelse af 16. november 1976.	159
- Dansk Brandinspektørforenings skrivelse af 12. november 1975.	162
- Dansk Brandinspektørforenings skrivelse af 23. juni 1977.	168
Afsnit 4: <u>Forsvarsministeriet</u>	169
Forsvarsministeriets skrivelse af 1. december 1976.	171
- Forsvarskommandoens skrivelse af 9. november 1976.	174
Afsnit 5: <u>Miljøministeriet</u>	179
Miljøministeriets skrivelse af 29. december 1976.	181
- Miljøstyrelsens notat af 12. november 1976 vedr. beredskab til bekæmpelse af olieforurening af havet.	186
- Miljøstyrelsens notat af 12. november 1976 vedr. beredskab til bekæmpelse af kemikalieforurening af havet.	191
- Miljøministeriets skrivelse af 1. oktober 1976 til Folketingets miljøudvalg.	193

	Side
Afsnit 6: <u>De danske Redningskorps (Falck),</u>	207
1. Administrationsdepartementets skrivelse af 30. august 1976.	209
2. De danske "Redningskorps skrivelse af 18. oktober 1975.	210
3. Administrationsdepartementets skrivelse af 23. november 1976.	211
4. De danske Redningskorps skrivelse af 15. januar 1977.	212

Afsnit 1

Forord

Den 30- august 1976 offentliggjorde administrationsdepartementet en "Rapport om civilforsvar m.v.". Denne rapport blev af finansministeriet, administrationsdepartementet sendt til udtalelse hos indenrigsministeriet, justitsministeriet, forsvarsministeriet, miljøministeriet og De Danske Redningskorps (Falck). På "baggrund af de indvendinger, som blev rejst i udtalelserne nedsatte indenrigsministeriet ved skrivelse af 29. september 1977 "Udvalget vedrørende civilforsvar og brandvæsen m.v."

I udvalgets kommissorium blev det anført, at udvalget som arbejdsgrundlag skulle have administrationsdepartementets rapport om civilforsvar m.v. samt de over denne rapport afgivne udtalelse.

I sin høringskrivelse redegjorde administrationsdepartementet for, at "Rapport om civilforsvar m.v." var udarbejdet som led i finansministeriets almindelige gennemgang af statsforvaltningen (turnusgennemgangen) og efter forhandling med indenrigsministeriet. Administrationsdepartementet udbad sig navnlig bemærkninger om de i rapporten opstillede principskitser for henholdsvis værnepligtsuddannelsen og organisationen iøvrigt samt evt. vedrørende enkelte elementer i disse. "Udvalget vedrørende civilforsvar og brandvæsen m.v." har den 20. december 1973 afgivet sine betænkninger til indenrigsministeren:

- Betænkning om civilforsvar og brandvæsen m.v. (860/1979)
- Betænkning om integration af civilforsvar og brandvæsen (861/1979).
- Betænkning om uddannelse af værnepligtige i civilforsvaret (862/1979).
- Betænkning om beskyttelsesrum (863/1979).
- Betænkning om opgave- og byrdefordeling (864-/1979)-

Da administrationsdepartementets "Rapport om civilforsvar m.v." var offentliggjort, har udvalget indstillet, at tillige de udtalelser, der er afgivet over rapporten offentliggøres, idet man har fundet det rimeligt, at hele grundlaget for udvalgsarbejdet foreligger tilgængeligt. I denne publikation er derfor samlet de udtalelser, som indenrigsministeriet, justitsministeriet, forsvarsministeriet og miljøministeriet samt De Danske Redningskorps har afgivet over administrationsdepartementets rapport, herunder de udtalelser, som de enkelte ministerier har indhentet fra andre myndigheder og organisationer.

Afsnit 2

Indenrigsministeriet

INDENRIGSMINISTERIET

Christiansborg Slotsplads 1, 1218 K.
Tlf.(01)11 69 00 - Giro 12 55 00

København, den 26.april 1977

2.a.KT.j.nr.1976/2200-45

I skrivelse af 30.august 1976 (j.nr. 4-90-3/3-4-) har finansministeriet, administrationsdepartementet udbedt sig en udtalelse om en rapport af august 1976 vedrørende civilforsvaret m.v.

Man ønskede navnlig bemærkninger om de i rapporten opstillede principskitser for henholdsvis værnepligtsuddannelsen og organisationen iøvrigt samt eventuelt vedrørende enkelte elementer i disse. Derudover udbad man sig en udtalelse om, hvorledes de i principskitserne vedrørende værnepligtsuddannelsen anførte besparelser i givet fald vil kunne gennemføres pr. 1.april 1978, således at de organisatoriske forslag gennemføres samtidigt eller snarest derefter.

Under henvisning hertil har indenrigsministeriet i skrivelser af 1.september 1976 udbedt sig en udtalelse fra civilforsvarsstyrelsen, Civilforsvars-Forbundet, sundhedsstyrelsen, 1.udskrivningskreds - styrelsen for civil værnepligt, Kommunernes Landsforening, Amsrådsforeningen i Danmark, Københavns Magistrat, Frederiksberg kommunalbestyrelse og Hovedstadsrådet. Ved skrivelse af samme dato har indenrigsministeriet udsendt rapporten til orientering for Foreningen af Civilforsvarsledere i Danmark, Det kommunale civilforsvars personales Landsforbund, Foreningen af Befalingsmænd i civilforsvarets chefgruppe m.fl. (CIF), CF-korpsets mesterforening og Dansk Sygehus Institut.

- / Til orientering vedlægges en kopi af de indhentede udtalelser: sundhedsstyrelsens skrivelse af 5«oktober 1976, civilforsvarsstyrelsens skrivelse af 3.november 1976 med bilag, Københavns Magistrats skrivelse af 4.november 1976 med bilag, Frederiksberg kommunes skrivelse af 5«november 1976, 1.udskrivningskreds - styrelsen for civil værnepligts skrivelse af 5«november 1976, Civilforsvars-Forbundets skrivelse af 8.november 1976, Kommunernes Landsforenings skrivelse af 16.december 1976 samt Amsrådsforeningen i Danmarks skrivelse af 13.januar 1977.

Indenrigsministeriet har desuden bemærket sig de udtalelser, der er afgivet af de øvrige ministerier m.v., jfr. justitsministeriets og forsvarsministeriets skrivelser af 1.december 1976 og miljøministeriets skrivelse af 30.december 1976.

De indhentede udtalelser, herunder udtalelsen fra civilforsvarsstyrelsen, giver i vidt omfang udtryk for betænkelighed ved de foreslåede begrænsninger i værnepligtsuddannelsen, navnlig med hensyn til kvaliteten af en korpsuddannelse, der skal kunne gennemgås i løbet af kun 2 måneder. I en række af de afgivne udtalelser henstilles det, at der forinden endelig stillingtagen foretages en nærmere vurdering af rapportens forslag tillige med de af respektive ministerier, styrelser og organisationer afgivne udtalelser.

Der tages fra ingen sider afstand fra forslaget om en lokal integration af civilforsvar og brandvæsen til et lokalt beredskab, og en del af udtalelserne er endvidere positive over for spørgsmålet om en samling af civilforsvar og brandvæsen på centralt plan. Disse spørgsmål og de i forbindelse hermed stående problemer er i en række af de afgivne udtalelser også forudsat nærmere behandlet forinden endelig stillingtagen.

I denne anledning skal man herved meddele, at indenrigsministeriet kan tilslutte sig, at der forinden endelig stillingtagen foretages en nærmere vurdering af rapportens forslag i form af et udvalgsarbejde med deltagelse af de interesserede myndigheder og organisationer.

Indenrigsministeriet forudsætter herved, at det ikke pålægges udvalget at arbejde ud fra en forudsætning om en nærmere fastlagt nedsættelse af tjenestetiden for civilforsvarskorpsets værnepligtige og/eller en nærmere fastlagt forhøjelse af antallet af årgange i civilforsvarskorpsets mobiliseringsstyrke. Man har herved lagt vægt på, at der ikke på det foreliggende grundlag haves sikkerhed for, at civilforsvarets fredsmæssige assistanceydelser kan overtages af andre instanser på en billigere og lige så effektiv måde. Man er imidlertid indforstået med, at begge muligheder indgår i udvalgets overvejelser.

Under henvisning til de for tiden i justitsministeriet, arbejdsministeriet og miljøministeriet stedfindende overvejelser af, hvem der på lokalt og centralt plan skal have (har) ansvaret for, at beredskabsforholdene ved fredsmæssige og krigsmæssige ulykker

og katastrofer er i orden, skal man foreslå, at der - forinden videre foretages - finder en drøftelse sted mellem justitsministeriet, indenrigsministeriet, miljøministeriet, arbejdsministeriet og finansministeriet om de rejste spørgsmål, herunder om hvorledes det her foreslåede udvalgsarbejde nærmere skal afgrænses og tilrettelægges.

Man skal i denne forbindelse pege på muligheden af, at der oprettes et midlertidigt udvalg til at sikre, at der sker en afklaring af, hvem der på lokalt og centralt plan skal have (har) ansvaret for, at beredskabsforholdene ved freds- og krigsmæssige ulykker og katastrofer er i orden. Dette organ skulle desuden sikre, at der foregår en koordination af de forskellige beredskabsmyndigheders planlægningsarbejde, herunder at igangværende eller planlagte undersøgelser inden for beredskabsområdet koordineres med det her foreslåede udvalgsarbejde.

Det tilføjes, at indenrigsministeriet går ud fra, at det kommende udvalgsarbejde tillige skal vedrøre opgave- og byrdefordelingen inden for hele civilforsvarsområdet, jfr. herved indstilling nr. 10 og 11 fra indenrigsministeriets arbejdsgruppe vedrørende dobbeltadministration.

Der henvises iøvrigt til de afgivne udtalelser.

Egon Jensen

Louis Heegaard

CIVILFORSVARSSTYRELSEN

1. kt. journal nr. 304-11/1976

Stockholmsgade 27,
2100 København Ø, den 3. november 1976.
Tlf. (01) 76/TRia 65 45

Til: Indenrigsministeriet.

Emne: Administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v.

I skrivelse af 1. september 1976 (2.a.kt. j.nr. 1976/2200-4-5) har Indenrigsministeriet udbedt sig en udtalelse fra Civilforsvarsstyrelsen over Administrationsdepartementets "Rapport om civilforsvaret m.v." af august 1976 og over den skrivelse af 30. august 1976, hvormed Administrationsdepartementet har fremsendt rapporten til de berørte ministerier.

I denne anledning bemærkes:

Civilforsvarsstyrelsen har med interesse studeret denne rapport, hvis forslag styrelsen ingen indflydelse har haft på og ikke har haft lejlighed til at sætte sig ind i, før rapporten forelå den 30. august 1976.

Man skal i denne forbindelse minde om, at det af Administrationsdepartementets notat af 15. november 1974, der indeholder retningslinierne for departementets turnusordning for gennemgang af statens styrelser, fremgår (side 2), at gennemgangen vil blive gennemført i nært samarbejde med de berørte ministerier. Det heri indeholdte tilsagn blev fornyet ved det indledende møde i Indenrigsministeriet den 6. februar 1975 (Administrationsdepartementets referat, side 8) og på det indledende møde i Civilforsvarsstyrelsen den 10. marts 1975 (referatet, side 7).

Stillingtagen fra ansvarlige instanser til betænkninger og lignende kræver normalt nogen tid. Civilforsvarsstyrelsen vil gerne understrege, at det på den usædvanlig korte tid, der er levnet styrelsen til sin vurdering og til de nødvendige forhandlinger med civilforsvarets forhandlingsberettigede foreninger, forbund m.fl., ikke har været muligt at fremkomme med et så fyldestgørende svar, som styrelsen kunne ønske. Nærværende redegørelse, der dog indeholder Civilforsvarsstyrelsens vurdering af hovedforslagene, må ses i lyset heraf.

Civilforsvarsstyrelsen er og har altid været åben for at gennemføre rationaliseringer, strukturændringer og ompriorite-

ringer med det formål at opnå besparelser, større effektivitet eller begge dele og kan herom henvise til årsrapporterne om civilforsvaret. Den foreliggende rapport kan anses som et udgangspunkt for en fortsættelse af sådanne bestræbelser. Derimod har den stedfundne gennemgang af rapporten gjort det klart for Civilforsvarsstyrelsen, at rapporten ikke i sig selv kan danne et forsvarligt grundlag for en umiddelbar beslutningstagning om de væsentlige og komplicerede problemer, der er taget op.

Styrelsen skal i det følgende behandle de enkelte hovedproblemer, som rapporten har taget op.

I. Civilforsvarets begreb.

Civilforsvaret er en krigsorganisation. Dette fremgår af civilforsvarsloven af 1949, § 1, hvorefter det er civilforsvarets opgave gennem forebyggende og afhjælpende foranstaltninger at tilvejebringe en civil beskyttelse af liv og ejendom mod følgerne af krigshandlinger.

Civilforsvaret samler og udbygger de eksisterende fredsmæssige katastrofetjenester, så befolkningen kan beskyttes og reddes bedst muligt under krig, hvor skaderne ofte både i omfang og art adskiller sig fundamentalt fra det fredsmæssige katastrofebillede. Civilforsvaret organiserer endvidere - med samme formål - en række foranstaltninger, der ikke aktiveres i fredstid (varslingstjeneste, evakuering, beskyttelsesrum m.m.).

Civilforsvarets indsats er således først og fremmest af humanitær karakter, men det er almindeligt anerkendt, at jo effektivere et lands civilforsvar virker, jo mere bidrager det til landets samlede "totale" forsvar.

Civilforsvaret har herved en lignende funktion som det civile beredskab, der på lovgrundlag fra 1959 koordinerer en række øvrige civile foranstaltninger med henblik på krigsforhold (regeringens funktioner, den offentlige administration, landets forsynings-, transport- og telekommunikationsvæsen m.m.).

Civilforsvarets opbygning tager her i landet - som i øvrige lande - først og fremmest sigte på opstillingen af et krigsberedskab, ligesom tilfældet er med det militære forsvar. At dele af civilforsvarets beredskab - ligesom dele af det militære beredskab - tillige benyttes som bistand ved fredsmæssige skader, er en praktisk følgevirkning af, at et personelt og materielt beredskab eksisterer, og blev ved en ændring af civilforsvarsloven i 1962 for civilforsvarets vedkommende gjort pligtmæssig.

Det er efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse vigtigt at fastholde disse hovedsynspunkter.

Administrationsdepartementets rapport synes nemlig at basere sig på det omvendte synspunkt: Civilforsvaret bør i alt væsentligt udformes som et integreret led i en fredsmæssig katastrofeorganisation, der skal udvides til krigsberedskab, idet man "alene betragter krig som en af samfundets mulige katastrofer" (side 111).

Medens civilforsvarets bærende ide således efter gældende lovgivning er krigsberedskabet, der rent praktisk kan udnyttes også ved fredskatastrofer, synes Administrationsdepartementets forslag at lægge hovedvægten på et fredsmæssigt katastrofeberedskab, der dog skal kunne udvides med henblik på virke under krig.

Departementets forslag vil imidlertid, som det vil blive påvist i det følgende, betyde en afgørende svækkelse af civilforsvarets krigsberedskab og en ganske betydelig svækkelse af samfundets fredskatastrofeberedskab. Civilforsvarsstyrelsen tør gå ud fra, at dette næppe kan have været departementets hensigt, men efter en faglig vurdering kan Civilforsvarsstyrelsen ikke komme til andet resultat.

Før en politisk beslutning træffes, bør formentlig Forsvarsministeriets og Forsvarskommandoens faglige vurderinger komme ind i billedet, og rapportens konsekvenser for totalforsvaret vurderes politisk i forbindelse med de for tiden stedfindende forligsforhandlinger om forsvaret.

II. Ressource-problematikken.

Ifølge Administrationsdepartementets foran nævnte notat af 15. november 1974 (side 5) skal det for civilforsvaret vurderes, om dets virksomhed og organisation er tilrettelagt hensigtsmæssigt "i forhold til de ressourcer, der stilles til rådighed".

I Administrationsdepartementets skrivelse af 16. december 1974 benytttes den ændrede formulering "de midler, der under de nuværende betingelser må forventes stillet til rådighed". Under de indledende forhandlinger med Administrationsdepartementet (møde den 10. marts 1975) søgte man fra civilforsvarets side at få belyst, hvad der nærmere ligger heri. Man henviste til, at civilforsvarets bevillingsrammer i en årrække i realiteten

var blevet fastsat for ét år ad gangen, og at det derfor syntes at være vanskeligt uden en politisk tilkendegivelse, som ikke forelå ved rationaliseringsarbejdets begyndelse, at vide, hvilke bevillinger der kan forventes stillet til rådighed for civilforsvaret. Administrationsdepartementets repræsentanter var ikke i stand til at belyse sagen nærmere.

Med offentliggørelsen af rapporten om civilforsvaret synes dette grundlag for undersøgelsen nu at være helt ændret. Rapporten indeholder forskellige vidtgående alternativer til besparelser på civilforsvarets konto ved nedskæringer af CF-korpset, og i Administrationsdepartementets skrivelse af 30. august 1976 ønsker man nu oplyst, "hvorledes" besparelsen ifølge et af disse alternativer, i alt 63 mill.kr., vil kunne gennemføres pr. 1. april 1978. Denne nedskæring (beregnet i april 1976-priser) ville svare til en 31-procent beskæring i civilforsvarets foreløbige budgetramme for 1978/79, jfr. Finansministeriets cirkulære af 15. juni 1976.

Denne sidste drejning af ressource-problematikken stemmer helt bortset fra eksistensen af flere alternativer - ikke med rapportens egne forslag.

Rapporten udtaler (side 107-108), at der er "grund til at antage, at en anvendelse af midler, som frigøres herved til etablering, især af beskyttelsesrum, vil medføre et relativt større bidrag til civilforsvarets totale effektivitet, end hvis midlerne anvendes til uddannelse efter de nuværende retningslinier". Rapporten udtaler endvidere (side 108), at "der er flere fordele knyttet til en væsentlig forskydning af ressourceanvendelsen fra uddannelse til anlægssiden". Anlægsudgifter antages at være egnede til konjunkturbestemt regulering. Etablering af beskyttelsesrum uden for nybygninger er endvidere "et velegnet emne, der også kan anvendes som beskæftigelsesforanstaltninger, når dette er nødvendigt." Man konkluderer herefter (side 109), at det bl.a. bør overvejes "at påbegynde opførelse af selvstændige offentlige beskyttelsesrum i de områder, hvor der er mangler med hensyn til dækningen."

Civilforsvarsstyrelsen skal ikke udtale sig imod det princip, at midler, som frigøres inden for et enkelt af civilforsvarets fagområder, bør kunne flyttes til et andet område, såfremt dette medfører et relativt større bidrag til civilforsvarets totale effektivitet. Denne fremgangsmåde har gennem årene været benyttet gang på gang.

Derimod kan styrelsen ikke tiltræde de substantielle for-

slæg, der - uden forhandling med Civilforsvarsstyrelsen som faglig ansvarlig myndighed - er fremlagt i rapporten.

Der har hidtil af Indenrigsministeriet og Civilforsvarsstyrelsen været anvendt den fremgangsmåde, at styrelsen ud fra en faglig vurdering fremsætter forslag til, hvorledes en krævet nedskæring af den fastsatte bevillingsramme skal fordeles på de forskellige aktiviteter med det formål at få "så meget civilforsvar som muligt" ud af en given ramme. På grundlag af disse forslag træffes den politiske beslutning herefter. I den nævnte faglige vurdering indgår en række afvejninger. Civilforsvarsstyrelsen har således f.eks. i de senere år tillagt opretholdelsen af "det levende civilforsvar" (det vil først og fremmest sige uddannelsen af styrker i CF-korpset, ambulancetjenesten og de lokale civilforsvar, værnepligtige såvel som frivillige) relativ overvægt i forhold til "det døde civilforsvar" (d.v.s. lagring af materiel, opførelse af offentlige beskyttelsesrum for statslige bevillinger m.m.). Sådanne vurderinger kan selvsagt diskuteres. De har imidlertid hidtil været tiltrådt af Indenrigsministeriet som øverste ansvarlige myndighed for civilforsvaret. Civilforsvarsstyrelsen anser fortsat denne fremgangsmåde for rigtig ud fra faglige og effektivitetsmæssige hensyn. Den sikrer, at der ud fra et fagligt synspunkt og med politisk godkendelse tilvejebringes et så afbalanceret beredskabssystem, som det er muligt inden for de givne beskudne økonomiske rammer.

Denne vurderingsmekanisme, der svarer til den i forsvaret anvendte, er ganske uomtalt i Administrationsdepartementets rapport. Denne bygger sine besparelsesforslag på ensidige betragtninger over CF-korpsets store antal af manddage, uden at der foretages en holdbar vurdering af, hvad den foreslåede nedskæring betyder i mistet effektivitet for det samlede civilforsvars krigsberedskab og samfundets fredskatastrofeberedskab.

Rapportens forslag (side 109) om at påbegynde opførelse af selvstændige offentlige beskyttelsesrum er lige så mangelfuldt. Udgiften pr. beskyttet person er ved bygning af offentlige beskyttelsesrum væsentlig højere end ved tilvejebringelse af sikringsrum. Rapporten savner en bedømmelse af, om dette ikke betyder, at samfundets beredskab af beskyttelsesrum fremtidig, således som det netop er sket siden den betydelige bevillingsnedskæring i 1972, fortsat bør bestå af sikringsrum eller andre særligt forberedte beskyttelsesrum. Civilforsvars-

styrelsen kan i denne forbindelse pege på, at der er andre langt mere økonomiske måder at fremskaffe et langt større antal beskyttelsesrumspladser - af forsvarlig standard - på end ved nybyggeri. Civilforsvarsstyrelsens retningslinier for byanalyser (af 1968), jfr. cirkulærskrivelse af 31. august 1972, indeholder bl.a. regler for planlægning af egnede beskyttelsesrum i eksisterende bebyggelse for den del af befolkningen, som ikke i forvejen er dækket af beskyttelsesrum eller sikringsrum. Arbejdet hermed har siden været i gang. Et konkret forslag fra Civilforsvaret i Storkøbenhavn, baseret på lignende synspunkter, er efter forhandling mellem Københavns overborgmester og Civilforsvarsstyrelsen for nylig forelagt Indenrigsministeriet og behandles for tiden i Civilforsvarsstyrelsen. Tilvejebringelse af forsvarlige beskyttelsesrumspladser, baseret på dette sidste forslag, vil ikke være gratis, men udgifterne vil være langt ringere end ved at følge Administrationsdepartementets forslag om nyopførelse af selvstændige offentlige beskyttelsesrum. Under de nuværende økonomiske forhold i samfundet og med de nuværende meget beskedne bevillingsrammer for civilforsvaret må Civilforsvarsstyrelsen tage afstand fra Administrationsdepartementets forslag på dette punkt som værende uøkonomisk.

På et hovedpunkt kan man imidlertid erklære sig enig med Administrationsdepartementet, nemlig i ønskeligheden af, at civilforsvarets økonomiske rammer lægges fast for en årrække ad gangen efter lignende principper som de forsvarsforlig, der med bred politisk tilslutning har været gældende i de senere tider (rapportens side 109, midterafsnittet). Civilforsvarsstyrelsen skal meget henstille, at der søges udvej for ved bred politisk forhandling enten i det såkaldte 11-mands udvalg om det civile beredskab, jfr. civilforsvarslovens § 5, stk. 3, eller i Folketingets stående forsvarsudvalg, under hvilket sidste ifølge Folketingets forretningsorden også civilforsvarets spørgsmål sorterer, at få lagt en ramme for civilforsvarets bevillinger over en årrække.

Under hensyn til, at civilforsvarets bevillinger over de sidste 10 - 15 år langsomt er bragt ned på omkring halvdelen af, hvad de - i købekraft - var på daværende tidspunkt, henstiller man, at rimeligheden af den ved Administrationsdepartementets skrivelse af 30. august 1976 foreslåede yderligere 31 pct. nedskæring af de nuværende budgetter indgår i de politiske overvejelser i et af de nævnte fora.

III. Organisationen af det lokale katastrofeberedskab.

Administrationsdepartementet fremhæver (side 110), at den våbentekniske udvikling har nødvendiggjort, at der nå lægges en stadig større vægt på den civile del af det samlede beredskab i krig. Samtidig har samfundets tekniske udvikling medført, at risikoen for omfattende katastrofer i fredstid må betragtes som større end før.

Civilforsvaret kan tiltræde disse synspunkter, der kun kan understrege nødvendigheden af at styrke det beredskab inden for samfundet, der har til opgave at bekæmpe katastrofer i krig or fred. Dette synes også at være Administrationsdepartementets hensigt med de i rapporten fremsatte forslag om en ændret tilrettelæggelse af det lokale katastrofeberedskab.

Disse forslag går ud på at samle det lokale professionelle brandvæsen, ambulancevæsen og redningsvæsen og det lokale civilforsvar i én samlet lokal beredskabsorganisation under én kommunal "beredskabskommission" med en kommunal "beredskabsleder/chef", der har ansvaret for indsatstjenesten ved brand og andre større freds- eller krigsmæssige katastrofer i det pågældende område. De lokale styrker skal dog i en krigssituation "af civilforsvarets overordnede kommandomyndigheder" og ved større ulykker under fredsforhold "af et overordnet kommandosystem" kunne tages ud af den lokale organisation og disponeres centralt eller regionalt (side 113 og 115-117).

Administrationsdepartementets forslag er baseret på det hovedsynspunkt, at det inden for det civile beredskab er blevet anset for den bedste løsning at lægge flest mulige krigsberedskabsopgaver på de organer, der har de tilsvarende opgaver i fredstid og dermed løbende praktisk erfaring (side 111). Det fremhæves endvidere, at organisatoriske ændringer må undgås ved overgangen til en beredskabs- eller krigssituation (side 112).

Administrationsdepartementet påstår i denne forbindelse, at det er en mangel ved civilforsvarssystemet, at de professionelle organisationer ikke indgår i det som et hele, der på fleksibel måde kan disponeres inden for rammerne af civilforsvarets kommandosystem (side 112-113).

Forinden rapportens hovedforslag nærmere skal kommenteres, kan der være grund til at anføre følgende bemærkninger til forslaget's præmisser:

- a. At organisatoriske ændringer så vidt muligt må undgås ved over-

gang til en beredskabs- eller krigssituation, kan civilforsvaret principielt slutte sig til. Efter styrelsens opfattelse er det imidlertid langt vigtigere for en indsatsorganisation som civilforsvaret, at der ved overgang til beredskab ikke sker afgørende ændringer i kommandosystemet.

Den nuværende ordning af det lokale beredskab er tilrettelagt således, at de organisatoriske problemer ved overgang fra freds- til krigsberedskab ikke er store. Derimod må det erkendes, at der ved sådan overgang er problemer med hensyn til kommandosystemet, der i dag er forskelligt tilrettelagt i fred og i krig - et forhold, der for øvrigt efter de foran citerede bemærkninger i rapporten, side 113, ikke synes forudsat ændret fuldtud.

Kommandosystemet vil man vende tilbage til under afsnit IV. Her skal alene de organisatoriske problemer behandles.

- b. Det er vel nok teoretisk rigtigt, at det inden for det civile beredskab er tænkt at være den bedste løsning, at flest mulige krigsberedskabsopgaver skal lægges på de organer, der har tilsvarende opgaver i fredstid. Det er i hvert fald den ordning, som civilberedskabsloven af 1959 hviler på.

Derimod er det nok et spørgsmål, om denne ordning i praksis har vist en sådan effektivitet som forudsat. Erfaringsmæssigt kan der, hvad der er meget forståeligt, hos flere ministerier og styrelser konstateres en tendens til at give prioritet til løsning af de påtrængende fredsopgaver frem for de mere fjerne krigsopgaver.

Dette er ikke alene en dansk foreteelse.

I Norge, hvis civile beredskab hviler på det samme hovedsynspunkt som det danske, er man ud fra lignende praktiske erfaringer i gang med at modificere den gældende ordning. En i august 1976 afgiven betænkning fra et sagkyndig-udvalg under forsæde af fylkesmand Erling Anger foreslår, at man under formel fastholdelse af fagministeriernes ansvar overfører en række af deres beredskabsopgaver til planlægning og forberedelse i det centrale Direktorat for Sivilt Beredskab (svarende til Civilforsvarsstyrelsen her i landet). Man vil således koncentrere beredskabsarbejdet i det professionelle beredskabsorgan, der ikke har fredsmæssige ansvarsopgaver at lade sig distrahere af, og søge gennemført den nødvendige personelle styrkelse af dette organ.

- c. Administrationsdepartementets opfattelse, at de professionelle

katastrofeorganer ikke indgår i civilforsvarssystemet som et hele, der i krise på fleksibel måde kan disponeres inden for rammerne af civilforsvarets kommandosystem, ligesom CF-korpsets mobiliserede kolonner, er en fundamental misforståelse for brandvæsenets vedkommende.

Det lokale civilforsvars brandtjeneste bygger i samtlige civilforsvarsområder på det lokale brandvæsen med den stedlige brandinspektør som chef for tjenesten i krig som i fred, og uanset om brandvæsenet er heltids- eller deltidsbemandet eller består af et entreprisebrandvæsen. De fredsmæssige brandvæseners i alt ca. 5.800 mand, hvoraf ca. 1.000 heltidsansatte, udgør i dag grundstammen i civilforsvarsområdernes lokale brandtjenester, der udbygges med det ekstra materiel og værnepligtige personel, som stilles til rådighed af Civilforsvarsstyrelsen. Dette fremgår med tydelighed af Civilforsvarsstyrelsens af Indenrigsministeriet godkendte "Retningslinier for brandtjenesten". Der har i alle år været et nøje samarbejde mellem det lokale brandvæsen og det lokale civilforsvars ledelse på en lang række praktiske områder, såsom tilsyn og vedligeholdelse af det supplerende statslige brandslukningsmateriel, den lokale uddannelse af værnepligtige til brandtjenesten m.v.

Det var derfor en naturlig følge heraf, at Civilforsvarsstyrelsen i 1971 tog initiativet til en undersøgelse af spørgsmålet, om en samordning i fredstid af brandvæsenet og det lokale civilforsvar ville kunne medføre samfundsmæssige besparelser eller en effektivisering ved en mere rationel udnyttelse af personel, materiel og faste anlæg.

Undersøgelsesarbejdet, der foregik i samarbejde mellem civilforsvaret og brandvæsenene, resulterede i den i Administrationsdepartementets rapport (side 165-171) citerede betænkning, der blev tiltrådt af Justitsministeriets brandråd. Den blev ved cirkulærskrivelse af 4. juli 1972 sendt til samtlige kommunalbestyrelser og civilforsvarskommissioner^{x)}

Betænkningen og cirkulæret beskrev fordelene ved en samordning, men overlod det i øvrigt - under hensyn til det kommunale selvstyre - helt til den enkelte kommunes afgørelse,

^{x)} På side 163 er cirkulæret fejlagtigt angivet som kun værende sendt til civilforsvarskommissionerne.

hvorvidt, i hvilket omfang og i hvilket tempo en samordning burde gennemføres.

Foreløbig har samordning under den ene eller den anden form fundet sted i op mod halvdelen (d.v.s. ca. 50) af landets civilforsvarsområder, og alt tyder på, at denne udvikling vil fortsætte.

- d. For ambulancetjenestens vedkommende er det rigtigt, at hverken den fredsmæssige ambulancetjeneste, omfattende ca. 600 ambulancer, tilhørende de private redningskorps og brandvæsenerne i hovedstadskommunerne, eller civilforsvarets statslige ambulance-tjeneste (krigsorganisationen), omfattende 2.200 ambulancer af væsentligt primitivere type, indgår i det lokale civilforsvar.

Dette har gode grunde for sig. Medens brand- og redningsstyrker ved katastrofer indsættes lokalt, er det omvendt ambulancetjenestens opgave at transportere tilskadekomne bort fra skadestedet til sygehus. Ved mindre fredskatastrofer vil hyppigst et eller to lokale sygehuse være i stand til at modtage de tilskadekomne. Ved storkatastrofer og under krig må ambulancer derimod disponeres regionalt, således at den samlede behandlingskapacitet inden for et større områdes sygehuse udnyttes. I fredstid tillader allerede redningskorpsenes dispositionssystem en sådan regional disponering, og der er derfor på dette område intet principielt nyt i den måde, civilforsvarets ambulancetjeneste er tilrettelagt på.

Civilforsvarets krigsambulancer bliver imidlertid placeret lokalt, nemlig ved de enkelte sygehuse. Dette medfører den fordel, at mandskabet i perioder, hvor udrykning ikke finder sted, bistår med forefaldende arbejde på sygehusene, hvor en del af de værnepligtiges uddannelse ligeledes finder sted. Denne vel-etablerede ordning fungerer i henhold til aftaler med de amtskommunale myndigheder, sygehusadministrationerne m.fl. En placering ved eller en organisatorisk tilknytning til de lokale beredskabsordninger kommer derimod efter de gældende af Indenrigsministeriet godkendte retningslinier ikke på tale. Det ville efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse betyde et tilbageskridt i effektivitet inden for beredskabet for redning af tilskadekomne under krig.

Dette spørgsmål har for øvrigt tidligere været rejst, nemlig under behandlingen af den "Betænkning om sygehusberedskabet", som et udvalg under Indenrigsministeriet afgav i 1966.

Et medlem gik her ind for, at civilforsvarets ambulancer skulle tilknyttes de lokale instanser (redningskorpserne), medens flertallet af udvalgets medlemmer ikke kunne støtte dette synspunkt (betænkningens side 30).

Til rapportens forslag om omlægning af det lokale brandvæsen, ambulancevæsen, redningsvæsen og civilforsvar til en samlet lokal beredskabsorganisation skal man bemærke følgende:

1. I betragtning af, at en samordning af det kommunale civilforsvar og de kommunale brandvæsener er i fuld udvikling i henhold til Civilforsvarsstyrelsens retningslinier, men uden indblanding fra statslig side, er det et spørgsmål, om de tilsluttede mål for disse to organisationers vedkommende ikke vil kunne opnås ved en fortsættelse af denne udvikling.

På den anden side skal Civilforsvarsstyrelsen ikke principielt modsætte sig en egentlig organisatorisk sammenlægning af det kommunale brandvæsen og det kommunale civilforsvar som foreslået.

Man skal dog fremhæve en enkelt fare ved en fuldstændig sammenlægning. Det er ovenfor under b. påvist, at en ordning, hvorefter det beredskabsmæssige planlægningsarbejde lægges til organisationer, der har et fredsmæssigt ansvar, let kan føre til, at der gives prioritet til løsning af de påtrængende fredsopgaver frem for de mere fjerne krigsopgaver. En sådan tendens ville inden for et integreret lokalt beredskabssystem være særdeles uheldig, og i praksis vanskelig at styre fra statens side, fordi det vil dreje sig om et kommunalt ansvarsområde. Er det rigtigt inden for en så vigtig del af civilforsvaret, og dermed af totalforsvaret, som det lokale civilforsvarsberedskab er, at lægge prioriteringen i kommunernes hånd? Denne betragtning får efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse øget vægt i samme grad, som man eventuelt måtte beslutte at beskære det statslige CF-korps¹ effektivitet.

2. Derimod må Civilforsvarsstyrelsen fastholde, at den statslige ambulancetjeneste, hvis den skal kunne fungere efter sin hensigt og medvirke til redning af flest mulige civile og militære

menneskeliv i krig, ikke på forhånd må bindes til det kommunale civilforsvar eller et eventuelt integreret beredskab.

En tilknytning af det fredsmæssige ambulancevæsen til det lokale primærkommunale beredskab synes efter Civilforsvarsstyrelsens skøn ej heller hensigtsmæssig, bortset fra den eksisterende ordning i København, Frederiksberg og Gentofte. Som omtalt i rapporten (side 56) er det i en betænkning, afgivet i december 1975 af et sagkyndig-udvalg under Indenrigsministeriet, anbefalet, at den samlede behandlings- og transportkapacitet for syge og tilskadekomne samordnes i en af den enkelte amtskommune vedtagen plan. Denne betragtning synes at understrege vigtigheden af civilforsvarets foran beskrevne ordning for den krigsmæssige ambulancetjeneste.

En organisatorisk sammensmeltning af de fredsmæssige ambulancevæsener og civilforsvarets statslige krigsambulancetjeneste vil på grund af de afgørende materielmæssige og personelmæssige forskelle mellem disse tjenester ingen fordele give, men kun store vanskeligheder.

3. Forholdet til De danske Redningskorps foreslås i rapporten (side 126-127 og side 117-118) reguleret ved et system af generelle og specielle aftaler mellem myndighederne og redningskorpserne.

Civilforsvarsstyrelsen føler sig ikke overbevist om, at en eventuel gennemførelse af organisatoriske ændringer inden for det offentlige katastrofeberedskab bør medføre nogen ændring i redningskorpsernes organisation eller virke eller deres nuværende forhold til myndighederne. At der kan blive tale om ændringer og tilføjelser til nugældende entreprisekontrakter med kommunerne er en anden sag, men et spørgsmål af rutinemæssig karakter, der må tages op i lyset af den nyordning af beredskabssystemet på det offentlige område, som eventuelt bliver truffet.

I rapporten er det (side 126) foreslået, at der indgås aftale med redningskorpserne bl.a. om, at disse "i en krigssituation som helhed indgår i civilforsvaret" på visse økonomiske vilkår. Forslaget er uklart og synes i øvrigt at stride mod Administrationsdepartementets foranciterede hovedsynspunkt, hvorefter organisatoriske ændringer bør undgås ved overgang til en beredskabs- eller krigssituation.

Civilforsvarets forhold til redningskorpserne er formelt reguleret ved det såkaldte tillæg H til redningskorpsernes standardoverenskomst om brandslukning. Tillægget er i 1969 tiltrådt

af Civilforsvarsstyrelsen og godkendt af Justitsministeriet (kort omtalt i rapporten side 58). Om redningskorpsenes udrykningsret under krigsforhold foreligger retningslinier i Civilforsvarsstyrelsens cirkulære af 10. februar 1954.

Medens der således næppe er grundlag for ændringer af organisatorisk karakter, kunne det imidlertid efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse være hensigtsmæssigt at overveje spørgsmålet om en bedre integrering af redningskorpsenes brand-, ambulance- og redningsstyrker i et samlet kommandosystem med henblik på storkatastrofer i fredstid og indsats under krig. Der henvises til bemærkningerne under afsnit IV.

4. En eventuel sammensmeltning af lokalt brandvæsen og civilforsvar forudsætter efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse, at den overordnede styring af et sådant beredskab må foregå gennem ét ministerium og én styrelse, jfr. også rapporten, side 142. Civilforsvarsstyrelsen kan ikke gå ind for en sammensmeltning alene på lokalt niveau med bibeholdelse af to forskellige overordnede styrelser under to ministerier.

Man skal ikke herfra tage stilling til, under hvilket ministerium en sådan overordnet styring bør placeres.

5. Administrationsdepartementets skitseforslag om et integreret lokalt freds- og krigsberedskab er efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse ikke så gennemarbejdet, at det kan danne grundlag for en øjeblikkelig politisk beslutning. Administrationsdepartementet synes selv at være klar over dette, jfr. bemærkningerne i rapporten, side 115 øverst om et udvalg.

Man skal derfor henstille, at der gennem et bredt sagkyndigt udvalgsarbejde iværksættes en undersøgelse af, om der kan opnås fordele ved en hel eller delvis gennemførelse af ordningen. Udvalgsarbejdet bør formentlig ske under Indenrigsministeriets ledelse og med deltagelse af repræsentanter for Civilforsvarsstyrelsen, Justitsministeriet, politiet, Miljøministeriet, de kommunale organisationer, civilforsvarets og brandvæsenets organisationer samt De danske Redningskorps.

IV. Kommandosystemet ved katastrofer.

Rapporten indeholder (side 119-121) en kortfattet redegørelse for principperne for "et kommandosystem for de fredsmæssige hjælpe-tjenester som element i det samlede beredskabs kommandoorganisation".

Afsnittet åbenbarer imidlertid efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse et manglende kendskab til de mange komplicerede elementer af signalteknisk, faglig og ledelsesmæssig art, der indgår i et kommandosystem, samt en manglende viden om størstedelen af de ordninger, der eksisterer i dag, herunder i hvert fald civilforsvarets eksisterende kommando- og varslingssystem. På grund af den knappe tid, der har været til rådighed til besvarelsen, og for ikke at tynde nærværende redegørelse skal man afstå fra her at gå nærmere ind på sagens substans og at kommentere de unøjagtigheder og misforståelser, som rapporten indeholder. Man har dog i bilag 1 givet en kort oversigt over civilforsvarets eksisterende kommando- og varslingssystem og en omtale af det system, som CF-korpset har opbygget til koordinering af signal- og ledelsesfunktioner ved større fredskatastrofer, baseret på gældende kompetence- og ansvarsordninger for de deltagende katastrofemyndigheder. Dette system har senest været i funktion under brandkatastrofen i St. Vildmose i august-september 1976.

Det er en udbredt opfattelse i adskillige kredse, at der mangler et fast system for ledelsesforhold ved storkatastrofer i fredstid. Civilforsvarsstyrelsen kan slutte sig hertil.

Med henblik på indsats under krig er der derimod efter gældende ret ingen tvivl om ledelsesfunktionerne, idet disse ved civilforsvarsloven er lagt til civilforsvaret.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse er der et påtrængende behov for at få fastlagt et klart system for katastrofeledelse under fredsforhold, og det ville være særdeles ønskeligt, at dette blev udformet på en sådan måde, at det uden principielle ændringer kunne videreføres under krig. For katastrofeledelse synes det at være endnu vigtigere end for organisatoriske spørgsmål, at ændringer undgås ved overgang til en beredskabs- eller krigssituation, se derimod rapportens side 113 nederst og 119- 120, hvoraf fremgår, at Administrationsdepartementet tilsyneladende regner med særlige kommandosystemer for fred og krig.

Civilforsvarsstyrelsen har hilst med tilfredshed, at Justitsministeriet har nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter for

politiet, brandvæsen, civilforsvar og redningskorpsene til behandling af de komplicerede planlægnings-, koordinerings- og ledelsesmæssige problemer, der her foreligger, jfr. Justitsministeriets skrivelse af 9. september 1976.

Civilforsvarsstyrelsen finder, at en løsning af disse spørgsmål er langt vigtigere for det samlede katastrofevæsens effektivitet end den i rapporten foreslåede organisatoriske og administrative sammenlægning af brandvæsen og lokalt civilforsvar m.m. Uanset hvorledes det sidstnævnte spørgsmål løses, eller om der overhovedet foretages **ændringer** i den eksisterende organisation, består behovet for et klart ledelsessystem ved storkatastrofer. Dette bør, hvis det skal være effektivt, ikke alene omfatte politiets, brandvæsenernes, civilforsvarets, ambulancevæsenets og redningskorpsenes styrker, men samtlige instanser, der kan blive inddraget i katastrofebekæmpelse, således også sygehusvæsenet, søredningstjenesten, flyredningstjenesten, havnevæsenernes, luft-havnenes og Jernbanernes redningstjenester, "amtsvejvæsenerne, Strålehygiejnisk Laboratorium, Civilforsvarets analytisk-kemiske Laboratorium og adskillige flere.

Redegørelsen i rapporten (side 119-121) giver intet bidrag til disse spørgsmåls løsning.

Det er imidlertid Civilforsvarsstyrelsen bekendt, at de komplicerede katastrofeledelsesproblemer har fundet deres løsning i Norge. Man har under det seneste skandinaviske civilforsvarsdirektørmøde i september i år på stedet haft lejlighed til at studere den norske ordning. Efter denne er den overordnede kommando af samtlige hjælpestyrker, jfr. foranstående opregning, samlet under én myndighed, nemlig politiet, der permanent har døgnvagtstjeneste. Der fungerer en alarmeringsordning svarende til den danske 000-ordning. Der findes en redningscentral i hver politikreds og to hovedredningscentraler i hver sin ende af landet under ledelse af vedkommende politimestre. Ordningen hviler på **det** princip, at politiet alene har den formelle "koordinerende" ledelse, medens den "faglige" ledelse ligger hos de enkelte faginstanser (brandvæsen, søværnet, flyvæsenet o.s.v.). Til bistand for politiet både i de lokale centraler og i hovedcentralerne er udpeget et råd med repræsentanter for disse fagmyndigheder. Som faglige ledere af indsats-tjenesten på selve skadestedet er udpeget særlige skadestedsledere, der uddannes på Civilforsvarets Centralskole. Systemet har ved flere lejligheder bestået sin prøve og fungerer til alles tilfredshed.

Videreførelsen af denne ordning i krig volder i Norge ingen problemer, fordi politimestrene dér er civilforsvarschefer.

Det må selvsagt blive en opgave for Justitsministeriets arbejdsgruppe at vurdere, hvorvidt eller i hvilket omfang en lignende ordning bør etableres her i landet, og Civilforsvarsstyrelsen skal ikke i denne redegørelse tage stilling til dette spørgsmål. Man vil dog mene, at der næppe ved en ordning som den norske ville opstå vanskeligheder i relation til civilforsvarets ledelsesfunktioner under krig eller til et eventuelt integreret lokalt beredskabssystems ledelsesfunktioner under fred eller i krig, da den "faglige" ledelse under alle omstændigheder må ligge hos den fagligt sagkyndige instans. Hvorvidt ændringer i lovgivningen vil blive nødvendigt, er et rent teknisk spørgsmål.

V. Nyordning for uddannelsen af værnepligtige.

Rapportens forslag på dette område er fra Administrationsdepartementets side et hovedpunkt. Dette gælder i lige grad set med Civilforsvarsstyrelsens øjne.

Efter Administrationsdepartementets principskitse (side Io5-Io6) skal alle værnepligtige i civilforsvaret have samme tjenestetid på højst 2 måneder, heraf $1\frac{1}{2}$ måneds grunduddannelse på kaserne og de resterende 15 dage i form af 5 dages repetitionsøvelser henholdsvis 6, 12 og 18 år senere. CF-korpsets mobiliseringsstyrke på 12.000 mand kan bestå af de 4- yngste årgange a 3.000 mand, medens 5. og senere årgange stilles til rådighed for byernes civilforsvar. Forslaget betyder, at CF-korpsets tjenestetid nedsættes fra for tiden 8 måneder til $1\frac{1}{2}$ måned, medens tjenestetiden for byernes værnepligtige forøges fra de nuværende $1\frac{1}{2}$ måned (300 timer) til 2 måneder, repetitionsøvelserne incl. Ambulancetjenestens værnepligtige får tilsvarende tjenestetid. Forslaget indebærer nedlæggelse af 4- af CF-korpsets 7 kaserner, afskedigelse af ca. 150 personer, heraf ca. 65 faste befalingsmænd. CF-korpsets muligheder for fredsmæssig katastrofeindsats ophører fuldstændigt og erstattes af et nyt system bestående af 31 slukningsenheder a. 6 personer på tilkaldebasis, fordelt rundt i landet. Nyordningen er af Administrationsdepartementet beregnet at medføre en årlig besparelse på ca. 63 mill.kr.

Civilforsvarsstyrelsen har inden for den korte svarfrist kun kunnet foretage en foreløbig vurdering af dette forslag og kan

- ./.
- herom henviser til redegørelsen i vedlagte bilag 2. helt generelt kan det fastslås, at dets gennemførelse vil betyde ophør ikke alene af det civilforsvarskorps, men af det civilforsvar, der med bred politisk støtte er skabt i de forløbne 25 år, og dets erstatning med en svag organisation af ringe effektivitet både i krigstid og under fredsforhold.

Dette synes ikke at have været Administrationsdepartementets formål. Både i undersøgelsens grundlag og flere steder i rapporten tales der om muligheden for at opnå større samlet effektivitet. En faglig vurdering af principskitsen for uddannelse, der ligesom rapporten i øvrigt er udarbejdet uden sagkyndig medvirken, kan imidlertid ikke føre til andet resultat end det anførte, der således næppe harmonerer med Administrationsdepartementets mål.

De fremsatte forslag hviler efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse på et meget ufuldstændigt grundlag:

- Rapporten indeholder ingen analyse af civilforsvarets formål i relation til samfundets behov eller den civilforsvarsmæssige sikringsgrad, som samfundet måtte ønske.
- Rapporten tager ingen hensyn til den i december 1972 afgivne betænkning fra Indenrigsministeriets udvalg om intensivering af uddannelsen i CF-korpset og de heri opstillede mål for uddannelsen af værnepligtige.
- Ej heller tager rapporten hensyn til den i december 1975 afgivne betænkning fra Indenrigsministeriets udvalg om uddannelsen af værnepligtige i civilforsvaret uden for korpset.
- Rapporten drager nogle rent formelle paralleller med enkelte andre landes civilforsvar, især Norge og Sverige. Bortset fra, at konklusionerne, som påvist i bilag 2, er urigtige, og at der ikke nævnes erfaringer fra et land som Italien, hvis CF-korps-system er det, der (med 16 måneders tjenestetid) kommer det danske nærmest, indeholder rapporten ingen sammenligning mellem målet for andre landes civilforsvar og for det danske civilforsvar og ingen undersøgelse af, hvorvidt der i andre lande eksisterer andre forudsætninger og virkemidler end for det danske civilforsvar.
- Rapportens bilag 10, der beskriver grundlaget for besparelsesberegningerne for CF-korpsets vedkommende, indeholder som påvist i bilag 2 flere fejl.
- Rapportens karakter af usagkyndig redegørelse understreges inden for det her behandlede område af det forhold, at Administrationsdepartementets konklusioner om nedskæringer i CF-korpset

står i klar modsætning til resultatet af den af departementet selv indledningsvis foretagne såkaldte "delph-undersøgelse". Under denne anbefalede et panel på 31 sagkyndige inden for og uden for civilforsvaret med overvældende flertal at lægge relativt større vægt på CF-korpset end på øvrige civilforsvarsforanstaltninger, og dette ikke alene under forudsætning af en bevillingsramme af nuværende størrelse, men også under en eksempelvis 25% reduceret bevillingsramme.

Det nuværende statslige civilforsvarssystem er et nøie afstemt og afbalanceret hele, der vil lide ubodelig skade, hvis Administrationsdepartementets forslår for så vidt angår CF-korpset gennemføres.

Forslaget om nedsættelse af CF-korpsets tjenestetid fra 8 måneder til 12 måneder vil medføre et så lavt uddannelsesniveau, at der på dette grundlag ikke længere kan videreføres et mobilt CF-korps, selv af minimal forsvarlig standard.

Administrationsdepartementet er klar over, at dets forslag betyder, at CF-korpsets fredsmæssige bestand i dens nuværende art og omfang helt må ophøre, men hævder, at man med de foreslåede 31 slukningstog, bemanded med hver 6 mand på tilkaldebasis, og fordelt på passende steder i landet, vil kunne bevare niveauet i samfundets nuværende fredsmæssige beredskab. Dette må afvises.

Den fredsmæssige katastrofeindsats, som det foreslåede erstatningssystem på 31 spredte slukningstog kan yde, vedrører for det første alene brandslukning, medens det er et åbent spørgsmål, hvad der skal afløse det eksisterende døgnberedskab til indsats ved større olieforureningsskader, giftskader, radioaktiv forurening, måleberedskabet ved skader på Risø og Barsebäck m.v. CF-korpsets nuværende beredskab kan med det specialmateriel, man råder over, og som korpsets specialuddannede mandskab kan betjene, indsættes mod praktisk taget enhver form for ulykker i samfundet. Hvad skal træde i stedet herfor? Rapportens spredte bemærkninger herom giver efter styrelsens opfattelse ikke et realistisk svar herpå. Man ser endvidere helt bort fra de problemer omkring udrykningstid, effektivitet, mulighed for langvarig indsats ved storbrande etc., som Administrationsdepartementets erstatningssystem rejser.

Administrationsdepartementet lukker øjnene for de vanskeligheder, der vil opstå for rekruttering af faste befalingsmænd til CF-korpset og dermed til hele civilforsvaret. En gennemførelse af principskitsen vil, som det i enkeltheder er påvist i bilag 2, betyde, at der ikke kan tilvejebringes kvalificeret befalings-

mandspersoner 1 fra CF-korpset til i krig at bestride de nødvendige funktioner ved civilforsvarets landsdels- og regionsledelser samt ved varslings- og forbindelsestjenesten. Dette er allerede venseligt nu, hvor CF-korpsets normeringstal siden 1961 er nedskåret fra 416 til 329 Mand eller med ca. 21%.

Derne kvalitetsnedgang vil ikke alene få betydning inden for det statslige civilforsvar. Den rekruttering fra CF-korpsets befalingsmandskorps, der hidtil er sket til de lokale civilforsvar (civ. Iforsvarsledere, CF-assistenten m.fl.), vil efterhånden ophøre. Det samme vil ske med den ordning, der er etableret med Dansk Røde Kors, hvorefter et antal af CF-korpsets kvalificerede befalingsmænd, Tor til den 30, er til rådighed til udsendelse som Røde Kors-delegater til krigs- eller katastroferamte lande, en ordning der i en : rrp?kke har fungeret vel og har været med til at befæste Danmarks position i det internationale humanitære hjælpearbejde.

Den uddannelse af værnepligtige befalingsmænd til CF-korpset af blot nogen faglig standard vil ikke længere være mulig. Den 3 rapporten foreslåede ekstra 2 måneders uddannelse vil ikke give brugbare værnepligtige befalingsmænd inden for det mobile korps. Tilvejebringelsen af befalingsmænd i reserven vil blive umulig. CF-korpset vil herefter på længere sigt simpelthen ikke mere kunne opstille sine - oprørt af Administrationsdepartementet - forudsatte krigsmæssige enheder.

Administrationsdepartementets forslag vil på afgørende måde svække den indsats, som civilforsvaret hidtil har kunnet præstere som led i det totale forsvar, herunder som bistand til det militære forsvar i en krigssituation.

For byernes beredskab vil beskæringen af CF-korpset have andre alvorlige følger. Det kommunale civilforsvar vil ikke længere kunne få overført ældre veluddannede korps-værnepligtige (ca. 7'ere). Den netop påbegyndte ordning med tilvejebringelse af gruppeførere til det lokale civilforsvar fra CF-korpset må opgives. Den værnepligtige del af mandskabet inden for det lokale civilforsvar har hidtil bestået af et stort antal kortvarigt uddannede "hjælpere" (ca. 31'ere) støttende sig til et mindre antal veluddannede "førere" og specialister, overført fra CF-korpset (§ 7'ere). Umuliggøres denne overførsel, vil det svække det lokale civilforsvars mulighed for effektivt virke. Den i rapporten forudsatte supplerende uddannelse af værnepligtige befalingsmænd på 2 måneder ekstra vil være faglig utilstrækkelig.

Det er efter rapporten uklart, i hvilket omfang der vil blive

tale om at; fortsætte uddannelsesaktiviteten i de lokale uddannelses- og øvelsesanlæg i civilforsvarsområderne.] sine økonomiske beregninger forudsætter rapporten, at al værnepligtssuddannelse, også repetitionsøvelserne skal ske på kaserner (side 94), -er; der tap-es dør ikke klar stilling til sagen (side 93 er 151 n). Såfrort repetitionsøvelserne a 5 dage skal ske pr kaserner, vil de omkring 30 lokale øvelsesanlæg i byerne, der i betydeligt omfang er finansieret ved kommunale investeringer og er dimensioneret til den hidtil forudsatte uddannelsesaktivitet, kun blive minimalt udnyttet.

For ambulancetjenestens værnepligtige betyder forslaget en uacceptabel bemærkning i uddannelsen. E3 bærer på dette område taprer rapporten sit udgangspunkt i målangivelser og behovsanalyser eller foretager nogen bedømmelse af de analyser, der ligger til grund for civilforsvarets nuværende ambulanceuddannelse. Rapporten foretager alene en formel parallelisering med CF-korpsets tjenestetid. Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse vil det ikke være muligt på 1 år måned at uddanne personel, der på forsvarlig måde skal varetage transporten af hårdtsårede under krigsforhold og bistå inden for sygehusenes beredskabsordninger.

CF-korpsets budgetramme er for 1977/78 fastsat til 104,5 mill. kr. (1976-priser). Ved den forudsatte beskæring af budgettet pr netto ca. 63 mill.kr. (1976-priser), levnes der civilforsvaret et indsatsberedskab af så ringe værdi, at det formentlig er tvivlsomt, om det er en forsvarlig anvendelse af statens midler at bruge det resterende betydelige millionbeløb til at opretbolde et "CF-korps", der ikke med et minimum af forsvarligbed kan løse nosen opgave som et mobilt korps i krig, der ikke kan medvirke i det fredsmæssige katastrofeberedskab overhovedet, der ikke kan yde det lokale beredskab den nødvendige assistance med kvalificeret personel til befalingsmandsopgaver, og som på længere sigt ikke kan forsyne civilforsvarets øvrige tjenester med kvalificerede faste befalingsmænd.

En afvikling af et i dag eksisterende effektivt mobilt CF-korps vil betyde en fundamental ændring af mulighederne for at yde befolkningen beskyttelse under krig.

Såfremt der imidlertid fra politisk side ønskes ændringer foretaget inden for dette område, bør det gennem et udvalgsarbejde sikres, at et fagligt forsvarligt og indbyrdes afbalanceret, forslag udarbejdes, inden der træffes politiske beslutninger på området. Ressourcespørgsmålet bør selvsagt ikke bedømmes isoleret inden for uddannelsessektoren, men bør indgå som led i de foran i afsnit II beskrevne almindelige ressourceovervejelser.

VJ. Civilforsvarsregionerne.

Rapportens behandling af CF-regionernes placering og opgaver i et nyt beredskabssystem er så mangelfuld og uklar, at en realitetsbehandling af sagen fra Civilforsvarsstyrelsens side ikke kan foretages. Man skal nøjes med at anføre følgende:

1. Disponering over styrker.

Rapporten synes at forudsætte, at CF-regionernes krigsmæssige opgaver med hensyn til disponering af hjælpestyrker bibeholdes (side 120 øverst og 118 nederst). Ved henblik på fredskatastrofer foreslås der som noget nyt etableret et system for regional disponering (side 112), men om dette tænkes varetaget af civilforsvarets regioner eller af andre nyetablerede orraner (som der ikke beskrives), er efter rapporten ikke ganske klart. Den synes dog at gå ud fra, at civilforsvarets regioner skal varetage disse opgaver.

Dette kan naturligvis ske. Uanset hvilken ordning der vælges, vil en regional fredsmæssig kommandoindsats imidlertid kræve nye signaltekniske installationer og døgnvagtteneste af dispositions-egnet mandskab med deraf følgende betydelige udgifter, et forhold som Administrationsdepartementet ikke synes at have inddraget i sine overvejelser og forslag om besparelser.

2. Administrative opgaver, planlægning, uddannelse, tilsyn.

CF-regionerne varetager en række opgaver (side 44), som ellers skulle være varetaget centralt af Civilforsvarsstyrelsen, men som man har delegeret til regionerne dels for at spare rejseudgifter og undgå tidsspilde, dels for at Civilforsvarsstyrelsen gennem sine regioner kan opretholde en nærmere kontakt med de lokale myndigheder, end det vil være tilfældet fra København.

Dertil kommer CF-regionernes opgaver af administrativ, planlægningsmæssig og øvelsesmæssig art som led i det regionale totalforsvar (se også side 4-4).

Administrationsdepartementet foreslår¹ (side 135) uden noget forsøg på en vurdering af fordele og ulemper, at CF-regionerne underkastes en rationalisering med det sigte, at de "fredsmæssige administrationsopgaver" så vidt muligt samles ved de tre nyere CF-korps-kaserne.

Hvad der ligger i fredsmæssige administrationsopgaver, beskrives ikke. Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse vil regionernes nuværende administrative, planlægningsmæssige, uddannelses-

mæssige og tilsynsmæssige opgaver best', uanset om de bi. beholdes ved CF-regionerne - der jfr. foran synes at skulle bevares - lægges til tre CF-kaserne eller samles i Civilforsvarsstyrelsen. Sidstnævnte to muligheder vil blot medføre øgede rejseudgifter, tidsspilde og dårligere kontakt til de lokale myndigheder.

Dertil kommer de negative virkninger for det regionale totalforsvarssamarbejde, som en ændring af CF-regionsordningen vil medføre. Som ansvarlig for den centrale koordinering af det civile beredskab må Civilforsvarsstyrelsen bestemt modsætte sig, at civilforsvarets regioner ophæves i fremtiden.

3. Det anføres i rapporten (side 45), at de tilsvarende planlæggende og forberedende regionale opgaver som de af CF-regionerne bestredne inden for de øvrige komponenter i totalforsvaret (forsvaret, politiet, civilt beredskab) varetages af tjenestestabe med fredsmæssige opgaver som hovedopgave.

Dette er ikke korrekt som almindeligt princip. Inden for forsvaret er man, så vidt Civilforsvarsstyrelsen bekendt, som et led i forsvarsforliget af 1973, i gang med en udbygning af militærregionernes stabe til varetagelse af krigsplanlægning alene. For militærregion V og VI. er en sådan ordning allerede gennemført. Stabene består her, så vidt det er oplyst, henholdsvis af 9 og 13 mand.

4. Man skal endelig minde om den rationalisering, CF-regionerne allerede har gennemgået som led i den store nedskæring af civilforsvarets midler, der skete i 1972. Denne medførte en nedskæring i antallet af beskæftigede ved de 7 CF-regioner fra i alt 56 (pr. 1. oktober 1972) til 34 (pr. 1. oktober 1976), altså en reduktion med 22 mand eller ca. 40%.

VII. Resumé.

1. Civilforsvarsstyrelsen er og har altid været åben for at gennemføre rationaliseringer, strukturændringer og omprioriteringer med det formål at opnå besparelser, større effektivitet eller begge dele. Den foreliggende rapport kan anses som et udgangspunkt for en fortsættelse af sådanne bestræbelser. Derimod må en samlet faglig vurdering af rapporten føre til, at den ikke i sig selv udgør et forsvarligt grundlag for principbeslutninger om ændringer af civilforsvarets struktur.

2. Forbedskilling af rapportens forslar: grøder, at de vil betyde en væsentlig nedsættelse af beredskabets effektivitet. Før der træffes politiske beslutninger herom, bør rapportens konsekvenser for totalforsvaret underkastes sørgynde bedømmelse af Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen og politisk vurdering i forbindelse med de for tider stedfindende forlirsforhandlinger om forsvaret.
3. Civilforsvarsstyrelsen kan fuldt ud støtte Administrationsdepartementets forslar og det ønskeligt i, at civilforsvarets økonomiske rammer lægges fast for en række åd gangen efter lipnende principper som de forsvarsforlir, der med bred politisk tilslutning har været midende i de senere tider. I forbindelse hermed bør der sikres tilstrækkelig sagkyndig vurdering af, hvorledes de samlede ressourcer inden for en riven bevillingsramme bedst anvendes med det formål at opnå størst effektivitet for pengene i et afbalanceret system omfattende alle et civilforsvars elementer.
4. Problemerne omkring et integreret kommunalt freds- og krigsberedskab er interessante. De er dor efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse næppe fuldt tilstrækkeligt gennemarbejdede. Man henstiller, at der rernes et bredt sagkyndigt udvalgsarbejde iværksættes en vurdering af, om der kan opnås fordele ved en hel eller delvis gennemførelse af ordningen.
5. Problemerne omkring kommandosystemet ved katastrofer er væsentlige. De fredsmæssige kommandoproblemer er nu tapet op af Justitsministeriet ved nedsættelse af et sagkyndigt udvalg, i hvilket Civilforsvarsstyrelsen er repræsenteret. Resultatet af dette udvalgsarbejde må være retningsgivende for, hvilken ordning der på dette område bør renneføres.
6. Rapportens prinsiuskitse for en ændring af værnepligtsuddannelsen i civilforsvaret ider af så afgørende mangler og vil føre til så katastrofale resultater ikke alene for CF-korpset og civilforsvaret som helhed, men for hele samfundets katastrofeberedskab i fred og krig, at Civilforsvarsstyrelsen på det bestemteste må advare mod gennemførelsen af disse forslag. Såfremt der fra politisk side ønskes ændringer foretaget inden for dette område, som senest har været kulegravet af to indenrigsministerielle udvalg i 1972 og 1975, bør det på ny gennem et udvalgsarbejde sikres, at et fagligt

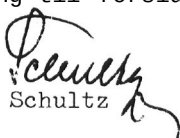
forsvarligt, indbyrdes afbalanceret, forslag udarbejdes, forinden der træffes politiske beslutninger på området. Ressourcespørgsmålet bør selvsagt ikke bedømmes isoleret inden for uddannelsessektoren, men bør indgå som led i de ovenfor under 3. beskrevne almindelige ressourceovervejelser.

7. Civilforsvaret må modsætte sig: en hel eller delvis gennemførelse af de i rapporten foreslåede besparelser isoleret pr. 1. april 1978, forinden en principiel politisk stillingtagen til hele saken har fundet sted, jfr. særlig de foran nævnte punkter 2. 3. og 6.

Under henvisning til foranstående redepørelse skal Civilforsvarsstyrelsen indstille, at der, forinden politisk stillingtagen til Administrationsdepartementets rapport finder sted, af Indenrigsministeriet nedsættes et bredt udvalg til faglig vurdering af rapportens forslag tilligemed de fra de respektive ministerier, styrelser og organisationer afgivne udtalelser.

Denne indstilling er enstemmigt tiltrådt af koordineringsudvalget (bestående af Foreningen af Civilforsvarsledere i Danmark, Det kommunale civilforsvarspersonales Landsforbund, Foreningen af befalingsmænd i CF-korpsets chefgruppe m.fl. (CIF) op: CF-korpsets I esterforening) samt af Civilforsvars-Forbundet. Indstillingen er endvidere enstemmigt tiltrådt af Hovedsamarbejdsudvalget for det statslige civilforsvar, hvis medlemmer, foruden CF-korpsets to befalingsmandsforeninger, repræsenterer Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Landsorganisationen i Danmark, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark samt Foreningen af tekniske og administrative tjenestemænd.

./. Civilforsvarsrådet (se bilag 3) har behandlet sagen i sit møde den 1. november 1976 og har ligeledes tiltrådt indstillingen om, at der, forinden politisk stillingtagen til Administrationsdepartementets rapport finder sted, nedsættes et bredt udvalg til faglig teknisk vurdering af rapportens forslag. Indenrigsministeriets repræsentant i Civilforsvarsrådet mente dog at måtte tage forbehold med hensyn til Indenrigsministeriets stilling til forslaget.

Schultz

/B. Elmquist

Udgivet af Forsvarets
Oktober 1965

- .

Bilag 1.

Covers over civilforsvarets :onr.pndo- og
varsl netssystem

Civilforsvarets nuværende kommando- og varsl netssystem består
: de følgende dele:

1. Et landsdækkende varslingsnet baserende sig dels på tråd, dels på radio samt sireneanlæg.
2. Et kommandonet omfattende:
 - a. Direkte ledninger mellem landsdelskommandoer (landskommando) og regioner, mellem regioner og nabo-regioner og på det lokale plan : civilforsvarsområderne fra kommandocentral til udrykningsstationer, politiet, syrehuse og observationsposter.
 - b. Forberedte ledninger (de såkaldte beredskabsskredsløb), der stilles til civilforsvarets rådighed i den givne situation efter normeret aftale med telefonvæsenene mellem regioner og civilforsvarsområder.
 - c. Fjernskrivere med udstyr til sikring mod aflytning (punkt til punkt-forbindelser) mellem de overordnede kommandolede indbyrdes (landskommando og regionskommandoer) baseret dels på trådforbindelser, dels på særlige radioforbindelser.
 - d. Telex i de overordnede kommandolede samt enkelte CF-kaserner til forbindelse dels mellem disse indbyrdes, dels til andre abonnenter.
 - e. Det overordnede radionet (rødt net) mellem CF-korpsets enheder og CF-regionerne samt mellem CF-regionerne indbyrdes.
 - f. Et særligt VHF radionet mellem CF-regionerne og de øvrige komponenter i totalforsvaret på regionalt plan.
 - g. Et særligt VHF radionet til brug inden for CF-korpsets enheder omfattende i alt 800 radiostationer (grønt net).
 - h. Lokale radionet (gule net) i form af bærbare radioer i det lokale civilforsvar og i CF-korpset til anvendelse under indsats. Af disse er udstationeret i alt ca. 1.000 sendere/modtagere.
 - i. Endelig skal bemærkes, at der i disse år i en række kommuner

for egne midler opbygges lokale net, der i nogle tilfælde er til fuld rådighed for det lokale civilforsvar og i andre tilfælde er fælles med f.eks. kommunale tekniske forvaltninger, og disse vil under alle omstændigheder kunne fungere som supplement under krigsforhold.

I-~~edens~~ de under a - h omtalte kommunikationssystemer alle benyttes som led i kommandoføringen mellem lands-, landsdels- og regionskommandoer samt de enkelte lokale områder og CF-korpsets enheder og i det lokale kommandosystem i byerne, virker den under "i" nævnte ordning alene som led i den taktiske kommandoføring under indsats i civilforsvarsområderne.

3. Et stabsapparat.

Ved hver af CP-korpsets 7 udrykningspligtige afdelinger er etableret et såkaldt "stabsapparat", beregnet til bistand for den ansvarshavende politi- eller brandmyndighed på større komplicerede skadesteder i fredstid til løsning af kommunikations- og koordineringsproblemer ved samtidig indsættelse af enheder fra politi, brandvæsener, redningskorps og civilforsvar m.fl.

Fvert stabsapparat er udstyret med 1 kommandovogn og 1 radio-centralvogn, hvori findes kommandopostpakning, diverse beredskabsplaner og beredskabshåndbøger m.v., samt bærbare radioer og felttelefonmateriel.

Vurdering af Administrationsdepartementets principskitse
for uddannelsen i civilforsvaret

	<u>Side</u>
<u>I: Indledning</u>	p
<u>II: a. CF-korpset</u>	
(1) Påvisninger	
(i) Andre lande og brandvæsener m.v.	4.
(ii) Relationer til civilforsvarets mål	11
(iii) Uddannelsen af menige	17
(iv) Rekruttering af faste befalingsmænd	p0
(v) Problemer vedrørende værnepligtige befalingsmænd og reservebefalingsmænd	23
(vi) Antal årgange i CF-korpsets mobileringsstyrke	24
(vii) Det fredsmæssige beredskab	27
(viii) Gavntjeneste	31
(ix) CF-korps-befalingsmænd til funktioner uden for CF-korpset	31
(x) Baggrunden for Administrationsdepartementets besparelsesberegninger	32
(2) Konklusioner	34
<u>II: b. § 31-uddannelsen</u>	
(1) Påvisninger	35
(2) Konklusioner	35
<u>II: c. Ambulancetjenesteuddannelsen</u>	
(1) Påvisninger	10
(2) Konklusioner	40

It Indledning

Civilforsvarsstyrelsen har med tilfredshed konstateret, at der ikke i rapporten rettes kritik mod kvaliteten af den uddannelse, som er tilrettelagt og som gennemføres for at nå de uddannelsesmål, der i dag er fastsat for CF-korpset, § 31-tjenesten og Ambulancetjenesten.

Civilforsvarsstyrelsen tager dette som et udtryk for, at også Administrationsdepartementet finder uddannelsen vel tilrettelagt. Man skal i denne forbindelse henvise til, at uddannelsen er tilrettelagt i overensstemmelse med forslagene i betænkninger af henholdsvis december 1972 og februar 1975 fra de to af Indenrigsministeriet nedsatte sagkyndigudvalg om intensivering af uddannelsen i CF-korpset og om eventuel ændring af uddannelsen af værnepligtige i det lokale civilforsvar.

Man må være enig med Administrationsdepartementet i, at de sidste års løn- og prisudvikling, og senest indførelsen af værnepligtslønnen - udviklinger, der i lige grad har påvirket forsvarets budgetter - desværre har medført, at uddannelsesudgifterne nu optager langt den største part af civilforsvarsbudgettet, og at det derfor indenfor civilforsvaret - som vel også indenfor forsvaret - kan være rimeligt at overveje, om der på bekostning af personaleanvendelse kan opnås en større samlet effektivitet.

Man vil dog fremhæve, at værnepligtslønnen må betragtes som et socialt gode, som samfundet må formodes at have haft råd til, når det er blevet indført. Det er efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse lidt bagvendt, herefter at benytte værnepligtslønnen, der har medført besparelser på andre offentlige budgetter, som et væsentligt led i argumentationen for, at nedsættelse af manddagsforbruget i CF-korpset er nødvendig.

Overvejelser af dette spørgsmål har dog løbende været ført i Civilforsvarsstyrelsen, også sideløbende med Administrationsdepartementets undersøgelse. Der blev således senest den 6.maj 1976 nedsat en arbejdsgruppe med det formål at overveje konsekvenserne af værnepligtslønnens indførelse i CF-korpset samt at fremkomme med forslag til afhjælpning af uheldige følgevirkninger.

Civilforsvarsstyrelsen må dog understrege, at det nuværende statslige civilforsvarssystem er et nøje afstemt og afbalanceret hele, hvori CF-korpset er vidtgående integreret, hvorfor det ikke vil være muligt at foretage indgreb i dette, uden at man derved volder skade for det samlede civilforsvar.

Civilforsvarsstyrelsen har derfor altid i sine løbende overvejelser indtaget det standpunkt, at påbudte besparelser må gennemføres på en sådan måde, at balancen i systemet ikke forrykkes. Man har altid anset det for sin opgave at finde frem til, hvorledes man på den for samfundet mest økonomiske måde har kunnet opfylde de mål for civilforsvaret, som politisk har været ønsket. Dette gælder også for den i de senere år øgede deltagelse i det fredsmæssige beredskab.

Administrationsdepartementets rapport tager efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse ikke hensyn til civilforsvarets helhed, idet der synes at være lagt afgørende vægt på at opnå reduktioner alene i CF-korpsets budget.

Det følger heraf, at man i de efterfølgende afsnit på de fleste punkter må være uenig med Administrationsdepartementet i dets antagelser, dets skøn og dets konklusioner, ligesom man i en række tilfælde har været nødt til at fremdrage, at de anførte konklusioner bygger på urigtige forudsætninger.

Il.a.(1) (i) Andre lande og brandvæsener m.v.

1) Rekruttering

Rapporten angiver, hvorledes man i andre lande tilvejebringer værnepligtige til civilforsvaret. Oplysningerne angiver klart, at det i de lande, der har kort uddannelse, hovedsageligt drejer sig om personer, der tidligere har aftjent fuld førstegangstjeneste som militære værnepligtige. Ud over disse tidligere militære værnepligtige er det et mindre antal personer, som indgår i civilforsvaret. Rapuorten angiver ikke, hvilke opgaver disse ikke-militære værnepligtige skal løse, hvorfor det er vanskeligt at tage stilling til deres duelighed.

Når f.eks. Norge og Sverige anvender tidligere militære værnepligtige, kan der være mange årsager hertil, med det er Civilforsvarsstyrelsen bekendt, at en medvirkende årsag i Norge er, at Norge ikke har et overskud af værnepligtige, som f.eks. Danmark har i øjeblikket. Derfor skal Norge bruge samtlige tjenstdygtige til de militære værn. Set med Civilforsvarsstyrelsens øjne er den norske ordning derfor den bedste, som er gennemførlig i Norge, men det siger intet om, at Norge ikke ønsker en kvalitativ bedre ordning, hvis det var muligt. Tilsvarende synspunkter kan anlægges for så vidt angår Sverige. Det er derfor efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse en omvendt problemstilling, når Administrationsdepartementet ved at sammenligne med Norge og Sverige kommer til den konklusion, at Danmark må foretage ændringer af et godt system, fordi der eksisterer andre systemer i de nævnte to lande.

Efter det for Civilforsvarsstyrelsen oplyste, er man i Norge og Sverige i øjeblikket i den situation rekrutteringsmæssigt, at man overvejer at indkalde militærnægtere til tjeneste i civilforsvaret for at få tilgodeset de personalemæssige behov. Det påregnes ifølge oplysninger, Civilforsvarsstyrelsen for nylig har modtaget fra de to landes civilforsvarsledelser, at disse militærnægtere skal have en uddannelse af 5-6 måneders varighed, for at man kan bruge dem i civilforsvaret, som ikke indgår i et fredsmæssigt bredskaab.

Skal man endelig drage formelle sammenligninger med Norge og Sverige, havde det været mere korrekt at bruge parallellen til disse påtænkte uddannelser for unge uprøvede værnepligtige end at sammenligne direkte usammenlignelige størrelser.

Der eksisterer således i disse to nordiske lande den opfattelse, at personer, som har aftjent militær værnepligt - i modsætning til militærnægtere - kan uddannes til civilforsvarstjeneste på kortere tid. Dette må bygge på, at de militære værnepligtige har nogle forudsætninger, som militærnægterne ikke har. Disse forudsætninger er bl.a.:

- de kan optræde i velorganiserede enheder under kommando,
- de er vænnet til hurtigt og præcist at udføre givne ordrer,
- de har lært at leve under reglerne for flytning af styrker mellem geografiske lokaliteter,
- de har lært at leve feltmæssigt med de deraf følgende særlige krav til f.eks. robusthed og hygiejne,
- de har lært at beskytte sig mod virkningerne af atomvåben og mod krigsgas m.v.,
- de har lært førstehjælp,
- de har et grundigt kendskab til en værnepligtigs rettigheder og pligter,
- de kender teknikken i at modtage og/eller give ordrer, så muligheden for misforståelser minimeres,
- de har lært at betjene og vedligeholde stort og kompliceret materiel,
- de kender reglerne for samarbejde og har erfaring med hensyn til reglernes virkemåde,
- de er i et rimeligt antal chaufføruddannede (store vogne),
- de har en fysisk uddannelse og træning, som har inspireret dem til at vedligeholde deres fysiske formåen, hvor andre kun har en sådan fysisk standard, hvis de har udvist særlig interesse,
- ved deres udskrivning til militæret er de bedømt som tjenstdygtige værnepligtige (de er de bedste).

Der vil sikkert være flere detaljer, som kunne fremføres efter en nøjere gennemgang af militære uddannelsesplaner. Men lige så lidt som der hermed er sagt, at man i Danmark finder en civilforsvarsmæssig uddannelse af kort varighed acceptabel, lige så lidt er det i rapporten vurderet, om den norske og svenske ordning er tilfredsstillende.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse kunne Administrationsdepartementet eksempelvis lige så vel have foreslået, at det er muligt at uddanne en civilingeniør på 4- år uanset elevens udgangspunkt ved studiets start.

Det kan endvidere undre, at Administrationsdepartementet ikke har omtalt forholdene i Italien, der - så vidt Civilforsvarsstyrelsen bekendt - er det eneste land, der har gen-

nemført fuld integration i det fredsmæssige beredskab. I det italienske civilforsvars mobile kolonner går man ind for lang tjenestetid (16 måneder) og de værnepligtige er toppen af værnepligtsmassen, idet kun de bedste af dem, der udskrives til de militære værn kan overføres til civilforsvarstjeneste. Civilforsvarsstyrelsen har ved flere lejligheder besøgt de italienske CF-kolonner og har kunnet studere dem nærmere og drage sammenligninger til andre lande. De italienske kolonner er formentlig de mest effektive civilforsvarsenheder, der findes i noget land.

Om alderen ved overførsel fra militæret til civilforsvaret kan det bero på nødvendighed mere end på det ønskelige, men også i denne henseende findes det urimeligt at ændre en god ordening i Danmark til noget ringere uden at have de samme forudsætninger som andre lande.

2) Uddannelse

Rapporten postulerer bl.a. på side 104, at den danske civilforsvarsuddannelse ved gennemførelse af Administrationsdepartementets forslag vil være den længste civilforsvarsuddannelse i Vesteuropa.

Helt bortset fra det anførte om Italiens 16 måneders tjeneste må dette postulat afvises, idet sammenligningen bygger på forskellige forudsætninger.

Rapporten anfører selv, at hovedmassen af personellet i de lande, der sammenlignes med, har en fortid som militære værnepligtige. Sammenholdes dette med, at Administrationsdepartementet anfører, at det ikke vil stille forslag om ændring af det for dansk civilforsvar karakteristiske, at der udskrives værnepligtige direkte, må det være indlysende, at den foreslåede tjenestetid på $1\frac{1}{2}$ måned er uden realiteter. De forudsætninger, som en tidligere værnepligtig møder med fra sin militærtjeneste er anført i afsnittet om rekruttering foran.

Så vidt det er Civilforsvarsstyrelsen bekendt, vil det ikke i Danmark være muligt at få gennemført en ordening, hvorefter det militære forsvar frigiver sine værnepligtige til indkaldelse til efterfølgende civilforsvarsuddannelse og overgang til civilforsvarets mobiliseringsstyrker. En sådan ekstra indkaldelse for et vist mindre antal værnepligtige ville medvirke til en forøgelse af den i forvejen eksisterende ulighed i værnepligtsbyrden.

Rapporten anfører på side 24, at § 31-uddannelsen er koncentreret om indlæring af praktiske færdigheder og materielbetjening. Dette angiver niveauet i denne uddannelse, som sætter de pågældende i stand til at være hjælpere for de § 7'ere, der danner kernen i det lokale civilforsvar, således som beskrevet i betænkningen af februar 1975 fra Indenrigsministeriets udvalg om ændring af uddannelsen af værnepligtige til det lokale civilforsvar.

Som videre anført i denne betænkning betragtes de § 31-værnepligtige derfor som et supplement til de øvrige personalekategorier i den kommunale hjælpetjeneste.

Det vil derfor efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse være uforsvarligt at sammensætte styrker alene af § 31'ere.

På baggrund af overførslen af § 7'erne til det lokale civilforsvar er CF-korpset i realiteten uddannelsessted for det samlede civilforsvar. Den investering, der gøres i CF-korpsets uddannelsesaktiviteter, skal afskrives over den år-række, hvor de uddannede er til rådighed for mobiliseringsstyrken, uanset om det er i korpset eller det lokale civilforsvar. Et groft skøn viser, at korpsets værnepligtige er til rådighed for korpset i de første 12 år og derefter til rådighed for byerne i 15-18 år. Dette forhold bør tages i betragtning, når Administrationsdepartementet fæstner sig ved CF-korpsets store udgiftstal.

Princippet med at sammensætte styrker som en blanding af § 7'ere og § 31'ere, d.v.s. af specialuddannede og hjælpere, kendes alle steder, også i brandvæsener og redningskorps. Rapporten anfører, at der ved brandvæsener og redningskorps gives meget korte uddannelser, men rapporten undlader at anføre, at de, der gennemgår disse korte uddannelser, ikke slippes løs på selvstændige opgaver på denne baggrund. De får først selvstændige opgaver efter, at de i en periode har fulgt en "gammel rotte" i faget, hvilket også er en uddannelse, som bør tillægges vægt.

Det anførte princip benyttes ikke alene for at uddanne den pågældende nye mand, men er i lige så høj grad en nødvendighed for at sikre passende kvalitet i opgavens løsning og for dermed at sikre tiltroen i befolkningen til den enkelte organisation.

Man bør også bemærke sig, at brandvæsenerne - i alle tilfælde de større brandvæsener her i landet - kun ansætter per-

sonel, der har gennemgået egentlig værnepligtstjeneste (militær eller CF-korpset), medens § 31-værnepligtige ikke ansættes.

Civilforsvarsstyrelsen må konstatere, at de af Administrationsdepartementet foretagne sammenligninger er foretaget på et utilstrækkeligt og i realiteten forkert grundlag, hvorfor de konklusioner, der drages ud fra disse sammenligninger tilsvarende ikke er holdbare.

3) Fredsmæssigt beredskab i udlandet.

Rapporten foretager forskellige sammenligninger mellem dansk og udenlandsk civilforsvar og kommer herunder ind på spørgsmålet om, **hvor** man anvender civilforsvaret i fredstidshjælpen, men omtaler ikke, hvorledes andre landes beredskab mod fredstidssuheld er organiseret og dimensioneret.

Civilforsvarsstyrelsen er af den opfattelse, at det ville have været naturligt og rimeligt at vurdere også andre landes beredskab mod fredstidssuheld, ligesom rapporten søger at gøre det for Danmarks vedkommende. Der kan specielt i dimensioneringen af beredskabet i andre lande være oplysninger og forudsætninger, som kan have betydning, når der ønskes foretaget sammenligninger med danske forhold.

Administrationsdepartementet vil i givet fald formentlig henvise til, at forslaget med de 31 slukningstog betyder, at det danske beredskab ikke forringes i forhold til det nuværende. Dette er Civilforsvarsstyrelsen ganske **uenig** i.

Civilforsvarskorpsets fredsmæssige katastrofeberedskab skal betragtes som en samlet slagkraftig regional indsatsstyrke, der kan anvendes efter behov som et værdifuldt massivt personel - og materielmæssigt supplement, herunder ved indsættelse af ydedygtigt specialmateriel med betjeningspersonel, i det omfang, de lokale ressourcer ikke er tilstrækkelige ved omfattende og komplicerede brande og ulykker iøvrigt. Særligt skal peges på Civilforsvarskorpsets mulighed for indsats af store styrker (op til 1000 mand) samt muligheden for ydelse af langvarig hjælp.

Denne slagkraftige supplerende regionale indsatsstyrke vil der efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse ikke være mulighed for at råde over, såfremt forslaget med de 31 slukningstog gennemføres, idet disse - bemandede med tilkaldte personel med begrænset uddannelse - efter Civilforsvarsstyrelsens mening ikke vil kunne være af samme kvalitet og kvantitet

som Civilforsvarskorsets udrykningsvagt med den nuværende uddannelsesstruktur og mandskabsstyrke.

Det kan f.eks. oplyses, at man i Italien har indset nødvendigheden af og har gennemført en etablering af regional hjælp hovedsagelig i form af kraftigt specialmateriel med henblik på at kunne supplere det lokale beredskab ved større hændelser i fredstid. Til løsning af denne opgave anvendes i Italien civilforsvarets mobile kolonner med hovedvægten på en særlig centralkolonne, bemannet hovedsageligt med værnere lig i ge, der har gennemgået en lang og omfattende uddannelse. De foretager den afgørende massive indsats i .lordskælvskatastrofer (senest Friuli, maj 1976) oversvømmelseskatastrofer, skovbrande og dæmningsbrud etc.

Personer med kendskab til brandvæsenernes organisation i to af de lande, vi normalt sammenligner os med, har erkendt behovet for tilstedeværelse af slagkraftige regionale indsatsstyrker og har offentlig givet udtryk herfor.

Således giver chefen for brandvæsenet i Göteborg (Sveriges næststørste by) i en artikel i det svenske blad "Brandförsvar" nr. 8-9/76 (p.34-35) udtryk for, at det fredsmæssige beredskab i Sverige (som umiddelbart synes at være velorganiseret og effektivt), har behov for slagkraftige regionale hjælpestyrker, som han foreslår kunne opbygges omkring civilforsvarets udrykningskolonner. I samme artikel er der iøvrigt udsagn til fordel for heltidsansatte brandmænd frem for deltidsansatte.

Tilsvarende argumenterer en norsk civilingeniør i en artikel i det norske blad "Mot Brann" nr. 3/1976 (p.4-8) stærkt for behovet for etablering af effektive regionale indsatsstyrker i Norge.

Dels finder han det ikke hensigtsmæssigt og betryggende at basere det fredsmæssige katastrofeberedskab på mange små enheder med mulighed for mellemkommunal supplerende bistand efter behov fra sådanne små naboenheder, dels bygger kommunerne overvejende på deltidsansat personel med deraf følgende manglende muligheder for løbende udvikling og uddannelse. Artiklen understreger endvidere nødvendigheden af at gøre indsatsen effektiv, hvilket først og fremmest opnås ved hurtig indsats af store og veluddannede enheder.

Det nævnes endvidere, at det fredsmæssige beredskab i stadigt stigende omfang indsættes ved en lang række andre hændelser end brand (f.eks. forureningsulykker - hændelser, der stiller store mandskabs- og materielmæssige krav, men som naturligt bør udføres inden for rammerne af det eksisterende fredsmæssige beredskab og bedst kan løses af større veluddannede enheder. Det er utænkeligt og urimeligt, at alle kommuner skulle anskaffe den nødvendige specialmateriel til løsning af sådanne særlige indsatsopgaver. Såfremt mange kommuner indkøbte materiel, som kunne udnyttes bedre ved regional placering, ville det være en dårlig anvendelse af ressourcerne.

Fordelen ved etablering af et regionalt system i Norge skulle ifølge artiklen bl.a. være, at man herved opnår en bedre udnyttelse af ressourcerne, kortere indsatstid, større slagkraft og effektivitet, rimelig dækning med specialmateriel samt veluddannet indsatspersonel gennem effektiv uddannelse og større indsats erfaring.

Om forholdene i Tyskland gav chefen for det tyske Indenrigsministeriums afdeling for civilforsvar på NATO civilforsvars komité's møde i oktober 1976 en række oplysninger. Det fremgik bl.a. heraf, at man i Tyskland under de udstrakte skov- og hedebrande efter den tørre sommer i år uåny havde fået bekræftet behovet for massive f jernhjælpsstyrker, egnede til ugelang indsats med egen forplejnings- og indkvarterings-tjeneste, egen forsyningstjeneste, afløsningsmandskab m.v. Betydningen heraf var nu ikke alene klar indenfor faglige kredse, men i politiske kredse rejste der sig røster for at genoplive gamle planer om oprettelse af et mobilt civilforsvarskorps for at stå bedre rustet ved fremtidige storkatastrofer.

Civilforsvarsstyrelsen skal endelig oplyse, at en lang række konkrete hændelser i såvel Danmark som i udlandet med al tydelighed har bevist nødvendigheden af at have mulighed for at indsætte store og slagkraftige enheder efter behov uanset ulykkes art og lokalitet. Som eksempler herpå fra ind- og udland kan nævnes kemikalieulykken i Simmersted i 1972, de store hede- og plantagebrande i Jylland i august 1975, den omfattende komplicerede brand på Lüneburger Heide i Vesttyskland ligeledes i august 1975, den meget store og langvarige brand i St.Vildmose i august 1975 samt jordskælvene i Italien og storbrandene i Tyskland først på efteråret i 1976 - hændelser, som alle er overordentlig mandskabs- og materielkrævende og stiller

særdeles store fysiske og uddannelsesmæssige krav til indsatsenhederne .

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse burde bl.a. ovennævnte forhold have været nærmere undersøgt og vurderet, inden der blev draget sammenligninger og opstillet konklusioner for så vidt angår det danske fredsmæssige beredskab.

II.a.(1) (ii) Relationer til civilforsvarets mål.

En gennemlæsning af rapportens indledende afsnit giver umiddelbart læseren et meget positivt indtryk af de intentioner, der ligger bag Administrationsdepartementets arbejde med at gennemgå statsadministrationen efter den såkaldte turnusordning (departementets notat af 15.november 1974).

Fra dette notat (rapportens side 6) skal der specielt peges på følgende afsnit: "Både målsætningen for de enkelte aktiviteter og de virkemidler, der anvendes for at tilfredsstille den, indgår i undersøgelserne, uanset at disse forhold i mange tilfælde er fastsat i lovgivningen. Man kan for så vidt sige, at undersøgelserne omfatter spørgsmålet om rationalisering af lovgivningen".

På side 7 i rapporten anføres: "Det her anførte har også været gældende for den gennemgang af civilforsvaret m.v., som der redegøres for i det følgende".

Man har herefter lov til at gå ud fra, at rapporten - som anført - baserer sig på disse forudsætninger, som i øvrigt harmonerer med Administrationsdepartementets vejledning til statsinstitutioner fra 1974 "Rationaliseringsprojekters planlægning og styring".

Det har imidlertid ikke været muligt i rapporten at finde en analyse af civilforsvarets formål. Formålet er beskrevet, og de enkelte virkemidler er ligeledes beskrevet, men en analyse af formålet i relation til samfundets behov eller den sikringsgrad, som samfundet måtte ønske, findes ikke. Dette må efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse hænge sammen med, at formålet med denne undersøgelse er et andet end beskrevet. Formålet må efter Civilforsvarsstyrelsens vurdering have været at påvise besparelsesmuligheder.

Det har endvidere undret Civilforsvarsstyrelsen, at Administrationsdepartementet har ønsket at udarbejde rapportens kapitel VI (konklusioner) uden sagkyndig bistand fra den myndighed, som har ansvaret for det samlede civilforsvar her i landet.

Hvad angår det pøngemæssige synes rapporten selv at dokumentere dette forhold, idet der som indledning til afsnittet om overvejelser og konklusioner (side 76) står anført: "Ved sine overvejelser har Administrationsdepartementet taget udgangspunkt i to forhold, for det første anvendelsen af ressourcer inden for civilforsvarssystemet, og for det andet sammenhængen mellem civilforsvaret og det fredsmæssige katastrofeberedskab." Der kan peges på mange andre steder i rapporten, hvor udgangspunktet for argumenter er penge og ikke hensynet til civilforsvarets mål og virkemidlerne. Der forekommer således flere steder henvisninger til, at værnepligtslønnens indførelse understreger betydningen af de økonomiske betragtninger.

Som argument herfor anvender rapporten på side 85 tjenestetiden, der angives at være politisk fastsat, hvilket naturligvis er rigtigt. Der er ikke antydning af refleksioner over, hvorvidt der kan ligge faglige motiver bag den politiske afgørelse om tjenestetidens længde, hvilket imidlertid er tilfældet. Civilforsvarsstyrelsen må pege på, at der i takt med tjenestetidsnedsættelserne er foretaget effektivisering og rationalisering af uddannelsen i takt med udviklingen i samfundet, således at det oprindelige mål stadig er søgt fastholdt ved modernisering i undervisningen i form af nye metoder og undervisningsteknologiske hjælpemidler.

Det er klart, at man kan beskrive et uddannelsesniveau, der svarer til en bestemt tid til rådighed, ligesom man ud fra et bestemt mål kan vurdere behovet for tid. Det er imidlertid en kendsgerning, at CF-korpset har etableret en overensstemmelse mellem civilforsvarets mål og målet med uddannelsen og videre til den tid, der er benyttet til uddannelsen, og der skal i denne forbindelse erindres om, at CF-korpset altid har haft et lighedstegn mellem tjenestetid og uddannelsestid.

Betænkningen af december 1972 fra Indenrigsministeriets udvalg om intensivering af værnepligtiges uddannelse i Civilforsvarskorpset angiver målet for uddannelsen og anviser to

forskellige strukturer for denne uddannelse. Det store arbejde, som ligger til grund for denne betænkning har Administrationsdepartementets rapport tilsyneladende fuldstændig tilsidesat. Dette er ganske uforståeligt, når man betænker, at udvalget bestod af sagkyndige på det civilforsvarsmæssige og det uddannelsesmæssige område samt en formand med indgående kendskab til det danske samfundssystem. Betænkningens målangivelse for uddannelsen angiver netop det niveau, som harmonerer med civilforsvarets formål. Eller udtrykt på anden måde: Betænkningen angiver det uddannelsesniveau, der passer til kernen i et dansk civilforsvar.

Der findes en tilsvarende betænkning om uddannelsen af det værner) ligt ige personel i det kommunale civilforsvar afgivet i februar 1975 af^{det} af Indenrigsministeriet nedsatte udvalg herom. I denne betænkning er på side 51 tilsvarende angivet det uddannelsesniveau, der kræves for at kunne gøre § 31-værnepligtige til h.jælpere for civilforsvarets .kernetropper. Ej heller denne sagkyndig-betænkning har Administrationsdepartementet tilsyneladende interesseret sig for.

Det danske civilforsvars uddannelsessystem er på baggrund af disse grundige analyser i dag et velafbalanceret system, der er rimeligt i forhold til de krav, der stilles af samfundet.

Administrationsdepartementets rapport kommer til andre konklusioner på baggrund af sammenligninger med udenlandske forhold, men rapporten mangler i disse sammenligninger væsentlige elementer, hvoraf nogle er behandlet i afsnittene om rekruttering af personel i andre lande og det fredsmæssige beredskab i andre lande. Herudover skal nævnes, at rapporten overhovedet ikke beskæftiger sig med en sammenligning af formålet med civilforsvaret i andre lande, herunder hvilke væsentlige, andre virkemidler disse andre lande er i besiddelse af, eller hvorvidt der eksisterer andre forudsætninger, der er forskellige fra de danske forhold. Der skal blot nævnes geografiske forhold, naturlige beskyttelsesmuligheder for befolkningen, militær-strategiske forhold, allianceforhold m.v. I denne forbindelse skal nævnes, at ovennævnte betænkning om intensivering af værnepligtiges uddannelse i Civilforsvarskorpset på side 11 som sin konklusion af sammenligninger mellem dansk og udenlandsk civilforsvar anfører følgende:

"Efter indsamling af oplysningerne om civilforsvaret i de ovennævnte lande ma udvalget konstatere, at bestemmelserne om opbygning, etablering m.v. af civil-

forsvar varierer i en sådan grad fra land til land, at man næppe med rimelighed kan foretage direkte sammenligninger mellem udenlandsk og dansk civilforsvar."

Idet man kan oplyse, at de omtalte lande er Norge, Sverige, Vesttyskland, England, USA og USSR, finder man at denne konklusion er i overensstemmelse med Civilforsvarsstyrelsens foran anførte konklusion.

Administrationsdepartementet omtaler i sin rapport den betænkning vedrørende civilforsvarets organisation, der blev afgivet den 13.maj 1948 af Indenrigsministeriets Luftværnsudvalg af 1946. Civilforsvarsstyrelsen finder ligeledes anled-

ning til at pege på denne betænkning, specielt konklusionsafsnittet, da man i høj grad mener, at disse konklusioner stadig har gyldighed. Betænkningen anfører - hvad Administrationsdepartementet undlader at oplyse - følgende i relation til på hvilke områder man skal sætte ind ved opbygning af et civilforsvar, således at man med mindst mulige udgifter for stat og kommuner får den mest effektive organisation:

"Da et effektivt resultat forudsætter en udbygning både af de lokale ordninger og af Civilforsvarskorpset, bliver det rent praktiske spørgsmål i virkeligheden: Hvilke dele af systemet må det anses vigtigst at udbygge først, og i hvilken rækkefølge skal genopbygningen af civilforsvaret derfor foretages? Da de økonomiske midler er begrænsede, og materielanskaffelser derfor må holdes inden for visse rammer, ligesom den daglige administration må forenkles og billiggøres mest muligt, samt da tilgangen af værnepligtigt mandskab er knap, får man utvivlsomt det i forhold til de økonomiske ofre største resultat ved i første række at koncentrere sig om udbygningen af CF-kolonnerne. At sprede organisationen over et stort antal byer - foruden at opretholde nogle forholdsvis svagere kolonner - er under alle omstændigheder dyrere end at koncentrere administrationen omkring nogle få stærkt udbyggede enheder".

Udvalget har samlet sin konklusion i 9 punkter, hvoraf blot følgende skal refereres (side 38 og 39):

"

Det hidtidige hovedsynspunkt, der principielt lægger den afgørende vægt på en lokal ordning, må forlades.

En nyordnings tyngdepunkt må være et kraftigt statsligt organ i form af koncentrerede mobile udrykningskolonner. Ingen lokal ordning, hvor stærk den end er, kan forlade sig på sig selv; i tilfælde af storangreb må hjælp komme udefra.

"

Disse synspunkter er jo ikke just af nyere dato, men hovedlinien har stadig gyldighed. Uanset samfundsudviklingen i retning af ændringer i byrdefordelingen mellem stat og kommuner, må Civilforsvarsstyrelsen være af den opfattelse, at det nuværende danske civilforsvar er en afbalanceret helhed, der lever op til civilforsvarets formål. Man har heri et statsligt korps, der påregnes indsat i mange byer, med og uden lokale hjælpestyrker, og som derfor vil blive udnyttet mere intenst end byernes styrker. Derfor er det vigtigt, at korpset råder over veluddannede, unge stærke mænd, der kan klare de store belastninger. Når korpset senere afgiver disse mænd i en moden alder, vil de være kernen i det lokale civilforsvar, hvor mange af dem gennem deres uddannelse i CF-korpset på naturlig måde vil kunne være ledere for de lokale personer, der har en lavere uddannelse og et lavere erfaringsniveau, måske slet ingen erfaring.

At de gamle principper stadig har gyldighed vises klart gennem den af Administrationsdepartementet foretagne undersøgelse blandt 31 sagkyndige fra civilforsvar, forsvar, brandværn, politira.fl., den såkaldte "Delphi-undersøgelse".

Tilsyneladende har departementet alene benyttet de dele af denne undersøgelses konklusion, der passer til rapportens konklusion. Det er imidlertid Civilforsvarsstyrelsens opfattelse, at man ikke kan sidde den klare konklusion om CF-korpset overhørig. Delphi-panelet gav ganske utvetydigt udtryk for, at der burde lægges større vægt på CF-korpset på alle udgiftsniveauer. Delphi-panelet giver således sin tilslutning til tankerne om, hvor man bør lægge vægten i det danske civilforsvar.

I samme forbindelse skal der peges på, at en logik i retning af, at man skal omprioritere fra at lægge vægten på korpset til at lægge vægten på de lokale kommunale hjælpetjenester måtte have den konsekvens, at vægten skulle flyttes videre til egenbeskyttelsen, idet egenbeskyttelsen altid vil være de første på stedet ved en indsats.

Ligesåvel som alle vil indrømme, at dette ville være forkert, ligesåvel må det være logisk og fornuftigt at give de folk, der skal indsættes mest, den bedste og den længste uddannelse.

Det er efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse således ikke rigtigt, når rapporten på side 79 anfører "at begrund-

delsen for særlige fjernhjælpskolonner i særlig grad har gjort sig gældende tidligere, hvor man ikke havde nogen udbygget kommunal hjælpetjeneste, som også kunne anvendes til mellemkommunal hjælp,". Mellemkommunal hjælp har altid været anset for et vigtigt led af civilforsvarets hjælpetjeneste, jfr. CF-lovens § 37. Men CF-korpset har også altid været og er stadig den afgørende del af det samlede danske civilforsvar, dimensioneret i forhold til civilforsvarets mål. Korpset vil, jfr. i øvrigt rapportens indstilling om at bevare et korpset, altid have sin berettigelse.

Der er to argumenter, som efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse tæller i denne forbindelse. Det ene er, at erfaringerne fra 2.verdenskrig viser, at man i Tyskland havde store vanskeligheder med at dirigere den mellemkommunale hjælp, idet de enkelte byer ikke ønskede at hjælpe en anden by ud fra betragtningen om, at så snart styrkerne var sendt af sted kunne egen by blive udsat for angreb med deraf følgende behov for indsatsstyrker. Med det kommunale selvstyre i Danmark må en tilsvarende situation anses for at være sandsynlig i en eventuel krig. Allerede derfor er korpset en afgørende del af det samlede civilforsvarssystem, idet det ikke er underlagt kommunal, men statslig kompetence.

Dermed er også det andet argument berørt. Det må være vigtigt, at staten har nogle styrker til indsats i påkommende tilfælde, idet staten har ansvar for civilforsvaret som helhed. Staten har herunder også den opgave at lade CF-korpset træde i stedet for et lokalt civilforsvar, hvis der enten ikke findes et sådant, eller dette er sat ud af spillet efter et angreb. Staten må derfor have en organisation, der ikke gør dette ansvar og især udøvelsen af ansvaret illusorisk.

11.a.(1) (111) Uddannelsen af menige.

Det uddannelsessystem, som CF-korpset i dag har ved 8 måneders tjenestetid, er velafbalanceret og giver en god rytme i uddannelsesforløbet sammen med opretholdelse af et regionalt fredsmæssigt beredskab. Den nuværende tjenestetid er fastlagt efter sparerunderne i 1972 med Civilforsvarsstyrelsens fulde opmærksomhed på som en naturlig følge af, at Civilforsvarsstyrelsen selv i 1970 stillede forslag om afholdelse af forsøg med reduktion i tjenestetid fra 10 til 8 måneder under bevarelse af samme mål for uddannelsen.

I forbindelse med arbejdet i Indenrigsministeriets udvalg om intensivering af uddannelsen i CF-korpset blev der ikke i betænkningen sat noget bestemt tidsrum for opnåelse af det anførte uddannelsesmål, men i udvalgets forhandlinger var 8 måneder nævnt som passende. Det må i relation til betænkningen klart anføres, at udvalgets forslag ikke kan indpasses i en tjenestetid på 1½ måned som af Administrationsdepartementet foreslået. Civilforsvarsstyrelsen må tage kraftig afstand fra, at Intensiveringsudvalgets tanker fraviges, og Civilforsvarsstyrelsen finder ikke, at der i Administrationsdepartementets rapport er fremført nogen argumentation herfor.

I rapporten fra spareudvalget i 1972 er der (på side 6) foretaget en vurdering af uddannelsesniveaut ved en tjenestetid på 6 måneder, idet der anføres, at niveauet vil være 60 - 75% af det, der kunne nås ved 10/8 måneders tjenestetid. Det betyder, at der sker en niveausænkning i dette tilfælde, som klart angiver en forringelse af civilforsvaret i Danmark. Ved en reduktion af tjenestetiden til 1½ måned vil man kunne nå et uddannelsesniveau, der ligger langt lavere ved uddannelsens afslutning, og som desuden sammenlignet med den længerevarende uddannelse, vil forringes langt hurtigere. Der ville ikke længere kunne tales om et mobilt korps, men snarere om styrker, der kun kan virke stationært.

Princippet i Administrationsdepartementets rapport om genindkaldelser til sammenlagt 15 dages øvelse i enheder er pædagogisk rigtigt, men gælder dog kun for motiveret mandskab. Også her skal peges på konklusionen i Intensiveringsudvalgets betænkning, der svarer til CF-korpsets erfaringer om, at genindkaldelser er ineffektive og uøkonomiske bl.a. på grund af mandskabets erfaringsmæssigt ringe interesse. Siden 1965 har genindkaldelserne i CF-korpset da også været standset.

Civilforsvarsstyrelsen må derfor fraråde gennemførelse af de længerevarende genindkaldelser, som Administrationsdepartementet foreslår, og henvise til, at der for såvel § 31- som § 7-området hidtil alene har været tale om tvangsmæssigt kortvarige indkaldelser til videreuddannelse og mønstringer.

Det skal i øvrigt tilføjes, at den indtil 1972 gennemførte ordning, hvorefter gamle korpsårgange (§ 7) blev indkaldt til repetition efter overførsel til CF-områderne viste, at disse gamle korpsfolk, efter en meget kort indlæring, kunne deres håndværk pány.

Rapporten giver på side 84 udtryk for, at det er Administrationsdepartementets opfattelse, at en tjenestetid på højst 2 måneder for menige vil være tilfredsstillende og længere, end den forekommer i udlandet. Sammenligningen med udlandet er ikke korrekt på grund af de forskellige forudsætninger, som nærmere påvist i afsnittet om rekruttering i andre lande.

For at gennemføre rapportens forslag vil der skulle foregå genindkaldelser af ca. 1 uges varighed hele året. Det vil ikke være menneskelige forhold at byde CF-korpsets befalingsmænd, og det vil medvirke til, at ansættelse i civilforsvarsetaten bliver lidet attraktivt.

Genindkaldelser vil desuden medføre forøget administration, ikke alene med hensyn til selve indkaldelserne dertil, men også på grund af behandling af ansøgninger om udsættelse, som erfaringsmæssigt indsendes i stort antal.

Den enhedsmæssige uddannelse under genindkaldelser vil vanskeliggøres bl.a. af udsættelser, af forskellig anciennitet og af, at de pågældende flytter fra by til by, hvor man så meget vanskeligt kan indpasse dem på en rigtig plads.

Civilforsvarsstyrelsen foretrækker derfor - uanset det rigtige i det pædagogiske princip med genindkaldelser - af praktiske og økonomiske grunde at have en samlet tjenestetid, hvor alle får en uddannelse en gang for alle.

Et specielt problem i uddannelsen er chaufføruddannelsen, der er særdeles vigtig for civilforsvarsstyrkernes muligheder for at fungere. Dette emne er overhovedet ikke berørt i rapporten.

En opgørelse over behovet for chauffører med førerbevis til motorvogn over 3500 kg totalvægt (stort førerbevis) til CF-korpsets kolonner viser, at ca. 17% (2000 mand) skal have dette førerbevis, for at kolonnerne kan bemandes.

Erfaringsmæssigt ved man, at de fleste værnepligtige møder med førerbevis til lille vogn, men tilvejebringelse af tilstrækkeligt antal med stort førerbevis kommer til at hvile på CF-korpset.

Det er ligeledes en erfaring, at der medgår 60-70 undervisningstimer til opnåelse af almindeligt førerbevis og CF-førerbevis til stor vogn. Det store undervisningstimetal skyldes hensynet til de personer, som skal transporteres på civilforsvarets køretøjer, samt køretøjernes specielle indretning i form af f.eks. 4-hjulstræk. Ved en tjenestetid på ca. 17 måned (svarende til 240 timer) betyder det, at der for 17% af de indkaldte skal anvendes ca. 30% af tiden alene til køreundervisning. Hertil kommer, at det erfaringsmæssigt er praktisk at anvende personer med denne chaufføruddannelse som betjeningspersonel til aggregater m.v., hvorved der skal anvendes yderligere tid til en helt speciel undervisning.

Det vil således efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse ikke være muligt at meddele de pågældende en egentlig civilforsvarsmæssig uddannelse samtidig med køreundervisningen. En nedsættelse af tjenestetiden, som i rapporten foreslået, vil ligeledes medføre behov for en kraftig udvidelse af køreskolerens kapacitet ved de tilbageblevne tjenestesteder.

Uden at der er udarbejdet en holdbar statistik (der er kun foretaget opgørelse for 2 indkaldelseshold), kan det oplyses, at under 5% af de mødende værnepligtige i forvejen har førerbevis til stor vogn. Men selv med denne baggrund er det nødvendigt at meddele dem nogen køreundervisning (ca. 20 timer), for at de kan lære om specielle forhold ved civilforsvarets specialkøretøjer.

Det kan endvidere oplyses, at det vil være en umulighed at få så mange chauffører gennem køreprøve ved bilinspektørerne inden for den afsatte tid. Dette problem vil muligvis kunne løses på anden måde, men i givet fald vil det medvirke til udvidelser på køreundervisningens område rent personalemæssigt.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse må en uddannelses-tid for alle i civilforsvaret som i rapporten foreslået afvises som værende urealistisk.

Civilforsvarsstyrelsen kan dog være enig med Administrationsdepartementet i bemærkningen på side 108, hvor det anføres: "Idealet må derfor være et uddannelsessystem, der i

økonomisk henseende må anses for realistisk i en længere år-række, således at konjunkturbestemte reguleringer i budgettet kan foretages på andre områder inden for civilforsvaret". Denne ideelle ordning har i realiteten eksisteret de sidste 25 år. Uddannelsessystemet har været stabilt, og de politiske krav om "konjunkturbestemte reguleringer", d.v.s. nedskæringer, er blevet opfyldt ved beskæringer inden for andre dele af systemet.

Der skal dog foretages den tilføjelse, at uddannelsessystemet må give et produkt, der kan løse de opgaver, som civilforsvaret vil kunne stilles overfor. En indførelse af rapportens forslag vil i realiteten medføre, at civilforsvarsenhederne vil blive sammensat af folk, som alle havde behov for at have en ældre og erfaren kollega at holde sig til, men der vil ingen ældre og erfarne kolleger være, hvorfor de er overladt til deres egen skæbne. Civilforsvarsstyrelsen må fastholde det hensigtsmæssige og realistiske i det eksisterende system med 8 måneders tjenestetid for menige.

11.a.(1) (iv) Rekruttering af faste befalingsmænd.

Rapporten giver på side 101 udtryk for, at CF-korpsets tjenestetid "har været afgørende for, at der er blevet dannet en statslig "civilforsvarsetat" med de fordele, dette betyder for samtlige dele af civilforsvaret, ikke blot civilforsvarskorpset". Det er med glæde, Civilforsvarsstyrelsen konstaterer, at Administrationsdepartementet på dette afgørende punkt giver korrekt udtryk for de faktiske forhold. Det må derfor være rimeligt at gå ud fra, at en sådan fordel ønskes bevaret også i et fremtidigt system.

Denne konklusion bygger også på rapportens bemærkning ligeledes på side 101 om, at civilforsvaret må rekruttere på samme måde som for statsinstitutioner i øvrigt, men derefter meddele den fornødne civilforsvarsmæssige uddannelse.

Om rekrutteringsmulighederne i forhold til andre statsinstitutioner kan Civilforsvarsstyrelsen dog ikke undlade at udtale, at den ikke tror den skitserede ordning vil kunne gennemføres i praksis på grund af følgende forhold:

Det er meget afgørende for en organisations videre eksistens (som civilforsvarets), at den er i stand til at tiltrække kvalificerede personer. Eller sagt på anden måde:

En organisation, som ikke kan byde på gode arbejdsvilkår, interessante arbejdsopgaver, god løn og gode fremtidsudsigter vil ikke have mulighed for at tiltrække dygtige unge mennesker, hvorfor den må forudse dårlige betingelser for at løse sine opgaver.

De gode arbejdsforhold vil det i almindelighed være vanskeligt for potentielle ansøgere at vurdere på forhånd, da de i høj grad vil afhænge af de personalemæssige relationer i systemet, men hvis organisationen på forhånd har et dårlige image, f.eks. på grund af megen uro og idelige omstruktureringer, vil dette i sig selv få ansøgerne til at gå ud fra, at arbejdsforholdene ikke er gode.

Med de seneste års stadige bevillingsmæssige uro omkring civilforsvaret (og herunder CF-korpset) og den megen tale om indskrænkninger og kaserne nedlæggelser, har civilforsvaret efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse netop fået et sådant uheldigt image, og en gennemførelse af Administrationsdepartementets forslag og de deri indeholdte afskedigelser af personale vil helt givet forstærke dette, hvis der ikke inden rimelig tid træffes politisk beslutning i modsat retning.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse vil alene dette forhold afgørende forringe mulighederne for rekruttering af faste befalingsmænd (og også reservebefalingsmænd) til CF-korpset.

Det må desuden påpeges, at CF-korpset i forvejen rekrutterer fra en forholdsvis snæver kreds på grund af de særlige krav til forudgående uddannelse.

De interessante arbejdsopgaver vil der ikke være mulighed for, hvis rapportens forslag til uddannelsessystem gennemføres. Arbejdsopgaverne vil bestå i, hver anden måned (eller oftere), at gentage det samme pensum for en gruppe værnepligtige. Der vil ikke være mulighed for eller tid til at eksperimentere med undervisning eller metoder med henblik på at udvikle civilforsvaret. Der vil mere blive behov for "undervisningsmaskiner" end for velkvalificerede medarbejdere. Forslaget vil endvidere betyde, at den fredsmæssige anvendelse, som af alle ansatte og værnepligtige i dag opleves som noget meget væsentligt, ikke vil eksistere. Der vil altså heller ikke her være noget incitament for de pågældende. En fremtidig tilværelse i et uddannelsessystem, som det i rapporten beskrevne, vil kunne karakteriseres som kedelig og fuldstændig ude af trit med det normale menneskes behov for at realisere sig selv.

Det lønniveau, som i dag er lagt for CF-korpsets faste befalingsmænd, og som bygger på parallelitet til de tilsvarende befalingsmandsgrupper i forsvaret, må forudses ikke at kunne opretholdes i det af Administrationsdepartementet foreslåede system. Der må endvidere forudses reducerede ydelser udover lønnen, som følge af reducerede vagt- og øvelsesforpligtelser, således at der sammenlagt må forventes væsentligt lavere indtjeningsmuligheder som fast befalingsmand end i dag.

I det foreslåede system må underviserne se frem til at skulle forestå det samme arbejde fra ansættelse til afskedigelse. Altså ingen attråværdige fremtidsudsigter for den dygtige medarbejder.

Civilforsvarsstyrelsen må på denne baggrund alt i alt befrygte, at en gennemførelse af rapportens forslag vil medføre en meget væsentlig kvalitetssænkning blandt personalet både på grund af dårlige forhold ved rekruttering og udsigt til, at de dygtigste vil forlade CF-korpset først, hvis der åbnes mulighed.

Det må desuden påpeges, at den hidtidige ordning, hvorefter man ved hjælp af CF-korpsets eget skolesystem har kunnet give personer, der på en eller anden måde ikke har fået en uddannelse til et niveau svarende til deres potentielle, en mulighed for at udnytte deres intelligensreserve, vil forsvinde til skade for samfundet.

Det er i dag videre en kendsgerning, at CF-korpset med sine forpligtelser over for det samlede civilforsvar kun vanskeligt kan opfylde sine egne personelrammer i de mobiliserede styrker. Der er allerede underskud af faste befalingsmænd, som kun med store vanskeligheder kan afbødes ved anvendelse af befalingsmænd af reserven. Ved en yderligere reduktion på 65 faste befalingsmænd vil dette forhold blive afgørende forværret.

Små "etater" er efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse tvunget til at gennemføre en hårdere personalepolitik end store. Dette synspunkt baserer sig på, at store etater lettere kan "skjule" en mand end små kan. Hvis en medarbejder på grund af svagelighed ikke kan klare den tjeneste, han er ansat til, har det altid været god personalepolitik at skaffe ham en tjeneste, som tog hensyn til situationen. Ved færre job er der også færre "skånejob", og med den foreslåede reduktion

vil det efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse ikke være muligt at beholde sådanne mennesker i tjeneste, men man må afskedige dem. Det er uheldigt såvel i henseende til behandling af medarbejdere som til rekruttering af nye medarbejdere.

Et system som i rapporten foreslået vil efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse utvivlsomt være lidet attraktivt for dygtige mennesker, hvorfor det vil medføre en katastrofal og uacceptabel niveausenkning i hele det danske civilforsvar.

11.a.(1) (v). Problemer vedrørende værnepligtige befalingsmænd og reservebefalingsmænd.

Rapporten angiver på side 91, at "det må antages, at den samlede tjenestetid for værnepligtige befalingsmænd under det skitserede system vil kunne fastsættes til en størrelsesorden af højst 4 måneder. Den vil da være længere end den civilforsvarsmæssige uddannelse af befalingsmændene i det norske og svenske civilforsvar".

Det er allerede foran godtgjort, at denne sammenligning med Norge og Sverige er uden holdepunkt i virkeligheden.

Civilforsvarsstyrelsen må endvidere pege på, at der af Indenrigsministeriets udvalg vedrørende evt. ændring af uddannelsen af værnepligtige til det kommunale civilforsvar er stillet forslag om at afskaffe den nuværende uddannelse af 31-gruppeførere (af sammenlagt $3\frac{1}{2}$ måneds varighed), fordi den ikke er god nok, og at der som følge deraf, med Indenrigsministeriets forståelse, nu i 1976 er iværksat forsøg med tilvejebringelse af gruppeførere til det kommunale civilforsvar ved hjælp af overførsel af såkaldte "menige-gruppeførere" fra CF-korpset.

Civilforsvarsstyrelsen er af den opfattelse, at der med Administrationsdepartementets forslag ikke vil blive mulighed for at uddanne førere af blot minimal faglig standard.

Som anført ved behandlingen af spørgsmålet om rekruttering af faste befalingsmænd, må det forudses, at en gennemførelse af det skitserede forslag fra rapporten vil medføre en uddannelsesaktivitet på et betydeligt lavere niveau end i dag. Det kan derfor ikke være rimeligt at betale mere end nødvendigt til lærerkræfter. I dag baserer en stor del af uddannelsesaktiviteterne sig på værnepligtige befalingsmænd, hvis aflønning er lavere end de faste befalingsmænds. Dette økono-

miske princip burde også gælde i fremtiden, men det vil være udelukket - i et system som beskrevet i rapporten - med denne korte tjenestetid at uddanne værnepligtige befalingsmænd, der kan være lærere for andre.

Under denne "billigere" kategori hører i realiteten også befalingsmænd af reserven. Rapporten lægger her op til, at CF-korpset, i det omfang der reduceres i antallet af faste befalingsmænd, skal betjene sig af befalingsmænd af reserven. Med den anførte højeste tjenestetid for værnepligtige befalingsmænd vil det - inden for den afsatte værnepligtstid - være udelukket at uddanne befalingsmænd af reserven til varetagelse af de poster, som de i dag tænkes anvendt på, og der vil langt mindre være mulighed for at uddanne dem til at varetage poster, som i dag bestrides af faste befalingsmænd i en mobiliseret enhed. Civilforsvarsstyrelsen må desuden nære de største betænkeligheder med hensyn til muligheden for i det af Administrationsdepartementet foreslåede system at kunne uddanne reservebefalingsmænd på frivillig basis udover den pligtige værnepligtstid.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse har Administrationsdepartementet ikke på forsvarlig måde beskæftiget sig med befalingsmandsspørgsmålet, uanset at netop dette problem er et af de største i såvel CF-korpset som det lokale civilforsvar.

11.a.(1) (vi) Antal årgange i CF-korpsets mobiliseringsstyrke.

Et af elementerne i rapporten er, at der peges på besparelsemuligheder ved at have flere årgange i mobiliseringsstyrken i CF-korpset. Der argumenteres bl.a. ud fra, at brandvæsener m.fl. har personale i styrken op til 50-års alderen.

Der skal i denne forbindelse peges på, at det ved brandvæsener m.fl. drejer sig om personer, der som erhverv har dette arbejde i alle årene. Det drejer sig ikke om f.eks. kontorfolk, der i givet fald skal ud og præstere hårdt fysisk arbejde, som er uvant for dem. Det er videre en kendsgerning, at menneskets fysiske formåen falder med alderens stigning, **når der er tale om personer på 20 år og opefter. CF-korpsets ydedygtighed som slagkraftige fjernhjælpskolonner, hvis personale kan yde langvarig og krævende indsats i skiftende byer, og som kan leve under primitive vilkår, er derfor afhængig af,**

at det er unge folk, man har i mobiliseringsstyrken. Flere årgange vil således medføre nedsat kvalitet i arbejdet, for hårde belastninger af de korpsværnepligtige og sænkning af korpsets niveau.

Det siges uden videre i rapporten (side 81), at "det må antages", at de fysiske krav, tjenesten i korpset stiller, ikke er til hinder for, at denne tjeneste bestrides af ældre. Nej, det må ikke antages. Som anført, er det omvendte tilfældet.

Civilforsvarsstyrelsen har i øvrigt taget Administrationsdepartementets endelige forslag på side 105 i rapporten om, at CF-korpsets mobiliseringsstyrke f.eks. kan bestå af de 4 yngste årgange (dog med kun ca. 1½ måneds forudgående uddannelse) som et udtryk for, at Administrationsdepartementet - uanset argumentationen på side 80-82 i rapporten - er enig med Civilforsvarsstyrelsen i, at CF-korpsets effektivitet i en krigssituation bliver nedsat, såfremt dets mobiliseringsstyrke kommer til at bestå af ældre.

Civilforsvarsstyrelsen må derfor fastholde, at der i CF-korpsets mobiliseringsstyrke skal findes så få og så unge årgange som teknisk muligt.

Det skal desuden understreges, at en forøgelse af antallet af årgange i CF-korpsets mobiliseringsstyrke ikke alene betyder en svækkelse af CF-korpsets krigsduelighed, men desuden vil betyde en afgørende svækkelse af det lokale civilforsvar. Man udhuler kernen i det lokale civilforsvar dels ved at overføre færre korps-folk pr. år (som § 7'ere) dels ved at de overførte korps-folk er ældre og mindre brugbare i det lokale civilforsvar, hvor de vil være til rådighed i et kortere åremål.

Civilforsvarsstyrelsen skal endelig fremsætte bemærkninger til påstanden på rapportens side 80 om, at "Såfremt 12 årgange var normen, måtte der uddannes ca. 1.000 mand årligt. At de 12 årgange imidlertid er et maksimum, illustreres af det forhold, at der i årene 1973, '74 og '75 gennemsnitligt er uddannet knap 1.400 mand".

Det er efter gennemførelsen af spareplanerne i 1972/73 bestemt, at der til CF-korpset og ambulancetjenesten under eet kan indkaldes i alt 1.600 mand om året.

Af disse påregnes der - på grund af kassationer og midlertidige hjemsendelser - kun færdiguddannet ca. 1.500 mand

om året. Af disse uddannes de ca. 200 til ambulancetjenesten, således at der tilbage i korpsets regi kun uddannes ca. 1.300.

Disse ca. 1.300 vil imidlertid ikke alle være til rådighed for CF-korpsets mobiliseringsstyrke.

Indenrigsministeriet gav i april 1976 tilladelse til - foreløbig som en forsøgsordning - at menig-gruppeførere fra CF-korpset efter eget ønske kunne hjemsendes før deres normale hjemsendelsestidspunkt mod overførelse til det lokale civilforsvar og aftjening af resterende tjeneste dér. Ordningen, som er foreslået indført af det under Indenrigsministeriet nedsatte udvalg vedrørende evt. ændring af uddannelsen af værnepligtige i det lokale civilforsvar, som afgav betænkning i februar 1975, skal tilvejebringe førere af grupper til det lokale civilforsvars indsatsenheder. Denne ordning vil formentlig medføre en afgang fra korpsets styrker på op til 250 - 300 mand om året dels til dækning af den aktuelle befalingsmandsmangel i byerne, dels til dækning af behovet for befalingsmænd til de ca. 2.100 31-værnepligtige, der p.t. uddannes om året.

Resultatet bliver, at der af de ovenfor nævnte ca. 1.300 mand antagelig kun bliver ca. 1.050 mand tilbage, der kan indgå i selve CF-korpsets mobiliseringsstyrke, og at der heri i løbet af tiden i mobiliseringsstyrken vil ske frafald på et par procent på grund af dødsfald, bortfald af værnepligt og designering til civile stillinger.

Slutresultatet bliver, at der kun må regnes med ca. 1.000 mand fra hver årgang til den egentlige mobiliseringsstyrke i CF-korpset, og at det derfor virkelig vil blive normen med de nuværende 12 årgange i mobiliseringsstyrken.

II.a.(1) (vii) Det fredsmæssige beredskab.

Rapporten anfører på side 99 følgende forudsætning: "Administrationsdepartementet har ved sine overvejelser forudsat, at en kommende ordning af civilforsvaret m.v. må omfatte et fredsmæssigt beredskab svarende til det, som CF-korpset som følge af den nuværende uddannelsesordning stiller til rådighed". På baggrund af denne forudsætning foretages en dimensionering af et beredskab bestående af 31 slukningstog å 6 mand, hvilket antalsmæssigt kun svarer til CF-korpsets personelmæssige vagtberedskab.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse er denne fremgangsmåde aldeles uacceptabel.

Civilforsvarsstyrelsen har i et notat af 7. april 1975 til Indenrigsministeriet vedrørende en forespørgsel fra medlemmer af Fremskridtspartiets folketingsgruppe anført, at en kvalitetsmæssig vurdering af et beredskab må basere sig på følgende forhold: Alarmeringstid, materielstandard og mandskabets uddannelsesmæssige stade. Ved store ulykker må man endvidere i vurderingen medtage styrkernes størrelse, herunder specielt styrkernes mulighed for udvidelse til stort omfang på forholdsvis kort tid, samt deres mulighed for langvarig indsats.

CF-korpsets fredsmæssige katastrofeberedskab skal betragtes som en samlet slagkraftig indsatsstyrke, placeret i hver region. Disse styrker kan anvendes efter behov som et værdifuldt massivt personel- og materielmæssigt supplement, herunder ved indsættelse af ydedygtigt specialmateriel med betjeningspersonel, i det omfang de lokale ressourcer ikke er tilstrækkelige ved omfattende og komplicerede brande og ulykker i øvrigt. Forslaget om de 31 slukningstog bemandede med tilkaldepersonel med stærkt begrænset uddannelse - især på specialområderne - vil efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse forringe muligheden for at indsætte en slagkraftig og effektiv regional styrke med omfattende specialmateriel i situationer, hvor ulykkens art og omfang stiller ekstraordinære krav om massiv personel- og materielmæssig indsats, således som det allerede har været tilfældet ved adskillige lejligheder i de forløbne år.

Efter Civilforsvarsstyrelsens mening angiver Administrationsdepartementet kun et andet beredskab, som numerisk er lige så stort som CF-korpsets nuværende.

Såfremt det foreslåede beredskab tænkes placeret*på kun 7 forskellige lokaliteter passende steder i landet - svarende til CF-korpsets regionale fredsmæssige beredskab - vil dette ændrede beredskab være vanskeligere at alarmere. Alarmeringstiden vil være forholdsvis lang, idet der fra alarmens modtagelse til slukningstogets afgang vil gå tid, dels fordi de pågældende personer skal tilkaldes, dels fordi disse ikke er i konstant beredskab. Resultatet heraf vil blive en længere udrykningstid end den, CF-korpset præsterer som følge af det permanente døgnvagtberedskab og personellets tilstedeværelse på kasernen.

Ved en mere spredt placering af de 31 slukningstog vil der tilsvarende være problemer af f.eks. samarbejds-mæssig art, som vil nedsætte effektiviteten. Køreafstandene vil i denne forbindelse være svære at vurdere i forholdet til hinanden, fordi det i den aktuelle situation afhænger af skadestedets placering. Efter rapportens udsagn synes det nærliggende at antage, at de 31 slukningstog tænkes placeret i tæt befolkede områder, hvor også de nuværende fredsmæssige indsatsstyrker befinder sig, men de seneste års store og krævende indsatser har fortrinsvis fundet sted i tyndt befolkede områder, hvor der ville have været store køreafstande for hjælpestyrker placeret i tæt befolkede områder.

Hvad angår materielstandarden taler rapporten kun om slukningstog, hvilket i realiteten betyder, at der alene kan indsættes ved brande. CF-korpsets nuværende beredskab kan derimod indsættes mod alle former for ulykker, bl.a. fordi man råder over specialmateriel, som det af praktiske og samfundsøkonomiske årsager er rimeligt at have på regionalt, men ikke lokalt, niveau af hensyn til den mest mulige effektive udnyttelse af ressourcerne.

Den eksisterende ordning indebærer endvidere, at CF-korpset er i stand til at supplere sine indsatte styrker i stor udstrækning (op til ca. 1000 mand). Eksempelvis kan det anføres, at der i august 1976 på et tidspunkt var ca. 300 mand fra CF-korpset indsat mod branden i Vildmosen. En sådan situation søger rapporten - i modstrid med dens egne bemærkninger på side 110 om den teknologiske udvikling - at tage højde for ved på side 99 at anføre: "De sjældne tilfælde, hvor en meget mandskabsintensiv indsats er påkrævet, er stort

set uden interesse i forbindelse med spørgsmålet om udrykningsvagten". Til denne påstand skal Civilforsvarsstyrelsen anføre, at det selvsagt er en politisk afgørelse, om man vil se bort fra situationerne, som kræver mandskabsintensiv indsats. Her skal blot peges på, at i eftersommeren 1975 var CF-korpset - selv om situationen og behovet for omfattende indsats opstod i en week-end - i stand til meget hurtigt at indsætte store styrker ved plantagebrandene i Jylland ud over det normale døgnvagtberedskab, ligesom indsatsen i Store Vildmose i 1976 skal nævnes.

Rapportens forudsætning på side 99 om, at specielle opgaver som udsendelse af målehold for radioaktiv forurening forudsættes varetaget af civilforsvarets faste folk, holder ikke, sammenlignet med rapportens eget forslag om reduceret tjenestetid og nedlæggelse af kaserner. Den foreslåede tjenestetid på 1 1/2 måned vil medføre en nedlæggelse af udrykningsvagten, hvorefter der maksimalt vil være en befalingsmand på hver kaserne uden for normal daglig tjenestetid. Hertil kommer, at den kaserne, som har den største forpligtelse i så henseende på grund af Risø og Barsebäck, er Hille-rød, som netop foreslås nedlagt. Det er urealistisk at tro, at disse opgaver kan overføres til Næstved og løses derfra uden hensyntagen til tidsfaktoren, der i denne situation er afgørende for iværksættelsen af eventuelle evakueringsinitiativer.

Civilforsvarsstyrelsen skal endvidere påpege, at en gennemførelse af det stillede forslag helt vil fjerne muligheden for at opstille CF-korpsets "stabsapparat", der er en kommunikations- og sekretærbistand, som tilbydes den ansvarshavende på et katastrofested, hvor der i forbindelse med kommandopostens drift og koordinering af indsatsstyrker fra flere brandvæsener, redningskorps, politi m.fl. er behov for særligt kommunikationsmateriel og specialuddannet personel.

I de tilfælde, hvor der ydes bistand fra indsatsenheder i en by til en anden by, foreslår rapporten, at de "huller", der derved opstår, udfyldes af civilforsvaret. Rapporten tager imidlertid ikke stilling til, hvorledes personellet hertil skal tilvejebringes. Skal det være frivilligt eller tvangsmæssigt? Hvis en nyordning medfører fravær på arbejdspladsen i større omfang, vil frivillighedsprincippet næppe kunne bære. Det kræver i så fald en hjemmel til tvangsmæssig

indkaldelse af civilforsvarspersonel på samme måde som ved stormflodsberedskabet i Sønderjylland. Og hvorledes skal en sådan ordning tilrettelægges med henblik på week-end'er, ferier m.m.?

Rapporten anfører på side 110 følgende: "Samtidig må man som følge af den tekniske udvikling og den øgede befolkningstæthed betragte risikoen for omfattende katastrofer i fredstid som større end før, og denne udvikling vil utvivlsomt fortsætte . . . ". På denne baggrund er det forbavsende at konstatere, at Administrationsdepartementet - som foran anført - på side 99 i rapporten tør postulere, at man i relation til spørgsmålet om de tilfælde, der kræver mandskabsintensiv indsats, kan se bort fra CF-korpsets udrykningsvagt. Det er endvidere forbavsende, at Administrationsdepartementet samtidig med en erkendelse af den teknologiske udvikling kan foreslå et beredskab, som er betydelig ringere end det i dag eksisterende.

Civilforsvarsstyrelsen må ud fra de foran anførte argumenter om beredskabets kvalitet og kvantitet fraråde, at der indføres et beredskab som i rapporten foreslået.

Der skal sluttelig peges på, at CF-korpsets udrykningsvagt er under kommando af professionelle heltidsbeskæftigede befalingsmænd, samt at CF-korpsets aktive deltagelse i det fredsmæssige beredskab i forbindelse med det stadigt stigende antal udrykninger i det daglige dels er af fundamental betydning for personellet's indsatsmæssige uddannelse gennem de derved indhøstede erfaringer under virkelige forhold, dels er en betydelig motivationsfaktor i den krigsmæssige uddannelse.

Dette støttes også af, at da ca. 14-50 menige i CF-korpset som led i de for ca. 1 år siden efter model fra forsvaret indførte holdningsmålinger anonymt svarede på følgende spørgsmål: "Mener De, at CF-korpset skal opretholde udrykningsstyrker i fredstid?" svarede 1185, eller ca. 82 % af de adspurgte, positivt, medens kun 268, eller ca. 18 %, svarede negativt.

Civilforsvarsstyrelsen tolker de meniges svar på den måde, at de meget gerne under aftjening af deres værnepligt vil være hjælpere for samfundet i en kritisk situation.

Il.a.(1) (viii) Gavntjeneste.

Civilforsvarsstyrelsen er enig i, at der ved gennemførelse af Administrationsdepartementets forslag ikke bliver mulighed for at anvende menige til gavntjeneste.

Styrelsen må imidlertid pege på, at der ikke - som anført i rapporten på side 103 - for tiden er 67 menige til gavntjeneste, men derimod er ca. 75 menige, der anvendes på dette område, fordelt med ca. 25 menige fra korpset og ca. 50 menige fra ambulancetjenesten.

En opretholdelse af den nuværende gavntjeneste under anvendelse af civil arbejdskraft ville derfor betyde udgifter i størrelsesordenen 4,9 mill. kr. og ikke som i rapporten anført ca. 4,4 mill. kr.

Civilforsvarsstyrelsen skal iøvrigt bemærke, at der i de seneste år har været ført en meget restriktiv politik med hensyn til meniges anvendelse til gavntjeneste.

Civilforsvarsstyrelsen går derfor ud fra, at bemærkningen i rapporten på side 103: "for det andet vil en oprettelse af stillinger til formålet forudsætte en vurdering af behovet, som må være mere kritisk, end når der er tale om at anvende personel fra uddannelsesstyrken", skyldes manglende kendskab til de faktiske forhold.

Il.a.(1) (ix) CF-korps befalingsmænd til funktioner uden for CF-korpset.

I fredstid forretter CF-korpsets faste befalingsmænd tjeneste uden for CF-korpset ved følgende tjenestesteder:

- Civilforsvarsstyrelsen
- CF-regionerne
- Civilforsvarets Højskole
- Civilforsvarets tekniske Skole
- Civilforsvarets Ambulanceskole og
- Civilforsvaret for Storkøbenhavn

En reduktion som i rapporten anført vil medføre vanskeligheder med at skaffe kvalificeret personel til disse tjenestesteder, fordi det - jfr. afsnittet om rekruttering af faste befalingsmænd - vil være vanskeligt at tiltrække befalingsmænd med de rette kvaliteter.

I krigstid skal CF-korpsets befalingsmænd bestride funktioner ved følgende områder udover ved kolonnerne:

- Civilforsvarets landskommando
- Civilforsvarets landsdelskommandoer
- CF-regionsstabene
- Varslingstjenesten
- Forbindelsestjenesten

Udover de faste befalingsmænd, der anvendes i disse funktioner, anvendes der desuden et stort antal befalingsmænd af reserven. Med en reduktion i antallet af faste befalingsmænd som anført i rapporten, vil de herved ledigblevne funktioner ikke på rimelig måde kunne varetages af befalingsmænd af reserven, dels af kvalitative grunde, dels fordi befalingsmænd af reserven, jfr. afsnittet om værnepligtige befalingsmænd, ikke kan fremskaffes i et tilstrækkeligt antal i det system, der er lagt op til i rapporten.

Civilforsvarsstyrelsen må derfor konkludere, at en gennemførelse af rapportens forslag også vil medføre praktisk uløselige problemer med tilvejebringelse af personel til bestridelse af de helt nødvendige funktioner såvel i fred som i krig udenfor CF-korpsets kolonner og sektioner.

Il.a.(1) (x) Baggrunden for Administrationsdepartementets besparelsesberegninger.

Det anføres i rapporten, at Administrationsdepartementet som grundlag for hovedparten af besparelsesberegningerne på CF-korpsets område har anvendt de i rapportens bilag 10 (s. 180 ff) opstillede skemaer m.v.

Civilforsvarsstyrelsen skal på denne baggrund pege på, at der i dette bilag forekommer visse unøjagtigheder, og at disse synes at influere på nogle af de konklusioner, der drages dels i bilaget, dels i rapportens kapitel VI.

- 1) Civilforsvarsstyrelsen skal således nævne, at Administrationsdepartementet forudsætter, at den samlede belægningskapacitet på korpsets 7 kaserner i dag rent faktisk er 1.280 mand, og at kasernerne oprindeligt var bygget/indrettet til ialt 1.040. Civilforsvarsstyrelsens tal er 1.240 mand for den aktuelle kapacitet og 968 for den kapacitet, som kasernerne oprindeligt var bygget/indrettet til.
- 2) Administrationsdepartementet antager endvidere, at der dagligt på kasernerne skal være plads til 170 § 31-værnepligtige, hvor Civilforsvarsstyrelsen går ud fra, at der skal være plads til 240, for at det bliver praktisk gennemførligt at uddanne ca. 2.150 § 31'ere om året.

Det er Civilforsvarsstyrelsens opfattelse, at bl.a. disse forhold har været medvirkende til, at Administrationsdepartementet mener at have fundet uoverensstemmelser mellem egne vurderinger og Civilforsvarsstyrelsens vurderinger i henseende til behov for kasernekapacitet og mulighederne for kaserne-nedlæggelser ved evt. reduktioner i det årligt antal indkaldte og/eller reduktion i tjenestetiden.

- 3) Det skal videre nævnes, at Administrationsdepartementet går ud fra, at der på årsbasis forbruges 384.000 manddage til CF-korpset og Ambulancetjenesten under eet, hvor Civilforsvarsstyrelsen må fastholde, at det ville have været korrekt at gå ud fra tallet 369.000. (Finansloven angiver 4-4-1.000 manddage, som af Civilforsvarsstyrelsen er fordelt med 369.000 til CF-korpset incl. Ambulancetjenesten og 72.000 til § 31-uddannelsen).

De i rapportens side 87 opstillede besparelser ved forøgelse af antallet af årgange i mobiliseringsstyrken og nedsættelse af tjenestetiden synes derfor efter Civilforsvarsstyrelsens umiddelbare skøn at være sat ca. 2 mill. kr., for højt, regnet i april 1976-niveau.

- 4-) Civilforsvarsstyrelsen må desuden henlede opmærksomheden på, at den af Indenrigsministeriet i april 1976 godkendte forsøgsordning, hvorefter såkaldte "menig-gruppeførere" fra CF-korpset efter eget ønske kan hjemsendes før deres normale hjemsendelsestidspunkt mod overførelse til det kommunale civilforsvar og af-tjening af resterende tjeneste dér, vil indebære en "de facto forskydning" af manddags-forbrug fra korpset til det kommunale civilforsvar på måske op til 60.000 om året, svarende til, at ca. 250 mand om året uddannes i korpsets regi uden at indgå i korpsets mobiliseringsstyrke.

Dette forhold har Administrationsdepartementet ikke medtaget i sin vurdering af korpsets udgifter i den kommende tid.

For så vidt angår Administrationsdepartementets beregninger over personalekonsekvenserne ved gennemførelse af rapportens forslag skal Civilforsvarsstyrelsen pege på, at der er så mange uoplyste forhold omkring gennemførelsen af dette, at det næppe er muligt på det foreliggende grundlag at foretage nogen dyberegående vurdering af de evt. personalemæssige konsekvenser.

Civilforsvarsstyrelsen må befrygte, at der vil kunne opstå meget vanskelige problemer, både af tjenstlig og af menneskelig karakter, hvis der bliver tale om afskedigelser i en størrelsesorden, der blot nærmer sig rapportens tal.

II.a.(2) Konklusioner.

På baggrund af ovenstående redegørelser vedrørende CF-korpset kan der bl.a. drages følgende konklusioner:

- Det nuværende statslige civilforsvarssystem er et nøje afstemt og afbalanceret hele, der vil lide ubodelig skade, hvis Administrationsdepartementets forslag for så vidt angår CF-korpset gennemføres.
- Administrationsdepartementets konklusioner om nedskæringer i CF-korpset står i klar modsætning til resultatet af den af Administrationsdepartementet som oplæg til rapporten iværksatte "Delphi-under-søgelse", hvor et panel af 31 sagkyndige inden for og uden for civilforsvaret med overvældende flertal anbefalede at lægge relativ større vægt på CF-korpset end på øvrige civilforsvarsforanstaltninger, og dette på alle udgiftsniveauer, selv under forudsætning af kraftige beskæringer.
- Rapporten indeholder ingen analyse af civilforsvarets formål i relation til samfundets behov eller den civilforsvarsmæssige sikringsgrad, som samfundet måtte ønske.
- Rapporten tager ingen hensyn til den i december 1972 afgivne betænkning fra Indenrigsministeriets udvalg om intensivering af uddannelsen i CF-korpset, og de heri opstillede mål for uddannelsen af værnepligtige.
- Rapporten indeholder ingen sammenligning mellem formålet med andre landes civilforsvar og det danske civilforsvar, og ej heller om der findes andre forudsætninger og virkemidler.
- Rapporten undlader at omtale nogle, efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse meget væsentlige og stadig gyldige konklusioner i betænkningen af maj 1948 fra Indenrigsministeriets Luftværnsudvalg, om hvor der bør lægges vægt ved udbygningen af civilforsvaret.
- Alle hidtidige erfaringer i CF-korpset taler imod genindkaldelser af værnepligtigt personel på den i rapporten foreslåede måde.
- Administrationsdepartementets forslag om uddannelsen af værnepligtige til CF-korpset vil medføre, at der kun kan nås et uddannelsesniveau, der ligger langt lavere end det nuværende. Der vil herefter - og blot af denne grund - ikke længere kunne tales om et mobilt og slagkraftigt korps.
- En gennemførelse af Administrationsdepartementets forslag vil betyde, at der ikke kan tilvejebringes kvalificeret befalingsmandspersonel fra CF-korpset til i krig at bestride de nødvendige funktioner ved civilforsvarets landsdels- og regionsledelse, samt ved varslings- og forbindelsestjenesterne.

- En gennemførelse af Administrationsdepartementets forslag vil medføre, at der - selv under den foreslåede forlængede tjenestetid for værnepligtige befalingsmænd - ikke vil kunne uddannes de nødvendige befalingsmænd.
CF-korpset vil herefter på længere sigt simpelthen ikke kunne opstille de forudsatte krigsmæssige enheder.
- Forslaget om, at det fornødne faste personel til CF-korpsets kolonner og sektioner må tilvejebringes som ved statsinstitutioner i almindelighed, og at særlig uddannelse af dette personel og af reservebefalingsmænd fortsat må finde sted inden for civilforsvaret, lader sig ikke gennemføre i uraksis.
- Civilforsvarsstyrelsen fastholder, at der i CF-korpsets mobiliseringsstyrke skal findes så få og så unge årgange som teknisk muligt, og at det nuværende antal årgange passer til de i dag givne vilkår med tjenestetid og årligt antal indkaldte.
- CF-korpset løser i det nuværende system en vigtig samfundsmæssig opgave med sin koordinerede regionsmæssige fredsmæssige bistand, som der også fra politisk side - foranlediget af den teknologiske udvikling - er givet udtryk for nødvendigheden af.
- Civilforsvarsstyrelsen må tilbagevise antagelsen om, at man med opstillingen af 31 slukningstog bemannet med hver 6 mand, fordelt på passende steder i landet, vil kunne bevare niveauet i samfundets nuværende fredsmæssige beredskab.

II.b. § 31-uddannelsen.

Den nuværende § 31-ordning blev etableret i 1962 med en uddannelsestid på 300 timer fordelt på kaserne- og lokaluddannelse. Ordningens etablering skyldtes ønsket om på en eller anden måde at udnytte de værnepligtige, som var til rådighed. Uddannelsestidens længde blev fastsat ud fra en vurdering af, hvad der dengang var politisk muligt, samt ud fra synspunktet om, at man påregtede at kunne give de værnepligtige en sådan civilforsvarsmæssig viden og færdighed, at de - efter evner og anlæg under kyndig ledelse - kunne supplere kernen (§ 7-værnepligtige og § 30-personale) i det lokale civilforsvar.

Indenrigsministeriet nedsatte den 21.maj 1973 et udvalg med den opgave at undersøge uddannelsen af det værnepligtige personel i civilforsvaret uden for Civilforsvarskorpset. Udvalget afgav betænkning i februar 1975. Denne betænkning foreslår ingen ændringer i hovedprincipperne for den nuværende § 31-ordning, idet uddannelsestiden ikke indstilles ændret, ligesom den meget klart fastholder, at de § 31-værnepligtige skal have en sådan civilforsvarsmæssig viden og færdighed, at de pågældende - efter evne og anlæg under kyndig ledelse - kan supplere de øvrige personelkategorier i den hjælpetjeneste, som CF-områderne skal oprette i medfør af civilforsvarslovens § 22. Der er således stadig tale om en begrænset uddannelse med det formål at skaffe hjælpere til kernen i de lokale hjælpetjenester.

De ændringer, betænkningen foreslår, vedrører alene spørgsmålet om, hvilken uddannelse de § 31-værnepligtige skal have. Betænkningen foreslår ordningen med uddannelse af § 31-gruppeførere afskaffet til fordel for tilvejebringelse af gruppeførere fra Civilforsvarskorpset, ligesom der stilles forslag om uddannelse i en indsatslinie og en støttelinie. Støttelinien er en nyskabelse ud fra den hidtidige uddannelse i signaltjeneste, medens indsatslinien er en uddannelse i brandtjeneste og redningstjeneste. Dette forslag er en simplificering af de lokale civilforsvars administration, men der er samtidig tale om en vis niveausenkning inden for de enkelte fagområder, hvilket understreger nødvendigheden af de lokale styrkers sammensætning af kernetropper og hjælpere.

I relation til § 31-uddannelsen har Civilforsvarsstyrelsen opfattet Administrationsdepartementets rapport som positiv, idet rapportens forslag må betragtes som en anerkendelse af denne uddannelse, samtidig med at der foreslås forbedringer gennem en udvidelse af uddannelsestiden og en centralisering af hele uddannelsesaktiviteten.

Det har dog forbavset Civilforsvarsstyrelsen at konstatere, at Administrationsdepartementet tilsyneladende har set bort fra ovennævnte betænkning fra Indenrigsministeriets udvalg om uddannelsen af det værnepligtige personel i civilforsvaret uden for Civilforsvarskorpset. Som bekendt havde det nævnte udvalgs formand tidligere været formand for et tilsvarende udvalg om intensivering af uddannelsen i Civilforsvarskorpset. Dette udvalg var ligeledes nedsat under Indenrigsministeriet

og afgav sin betænkning i december 1972. De to betænkninger må efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse ses i sammenhæng, idet de omhandlede to uddannelser - bl.a. belyst gennem de to udvalgsarbejder - udgør en afbalanceret helhed i relation til uddannelse af civilforsvarets indsatsstyrker.

Administrationsdepartementets forslag har fuldstændig set bort fra det fornuftige i at have indsatsstyrker sammensat som en blanding af personer med en omfattende uddannelse og personer med en uddannelse på et betydeligt lavere niveau. Forslaget indebærer, at alle får samme uddannelse, men en uddannelse på lavt niveau, hvilket - hvis forslaget gennemføres - vil medføre en alvorlig niveausænkning også i de lokale hjælpestyrker, hvilket Civilforsvarsstyrelsen ikke kan gå ind for. Hensigtsmæssigheden i blandede styrker er accepteret næsten over alt i samfundet og er endvidere særdeles fornuftigt i økonomisk henseende.

En gennemførelse af Administrationsdepartementets forslag vil medføre, at byerne ikke længere kan regne med at modtage veluddannede § 7-ere. Det vil endvidere medføre, at man ikke kan gennemføre den af Indenrigsministeriets ovennævnte udvalg foreslåede ordning med tilvejebringelse af gruppeførere til det lokale civilforsvar fra Civilforsvarskorpset. Forslagets tjenestetid for værnepligtige befalingsmænd svarer nogenlunde til den i dag eksisterende tjenestetid for § 31-gruppeførere, hvis uddannelse ikke findes tilstrækkelig.

Uden at tage klar stilling synes Administrationsdepartementets rapport at antage, at uddannelsen af værnepligtige i et fremtidigt civilforsvarssystem udelukkende skal foregå centralt. Dette indebærer efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse nogle fordele, som man ikke kan se bort fra. Det indebærer imidlertid - ud over stigning i lønudgifter til de § 31-værnepligtige - også, at der lokalt alene vil være behov for uddannelse af frivilligt personel. Dette betyder imidlertid, at størstedelen af den levende, lokale uddannelsesaktivitet vil ophøre, og at de ca. 30 gode og effektive uddannelsesanstaltninger i byerne, tilvejebragt af stat og kommuner i forening, men med investering af ganske betydelige kommunale beløb, i væsentlig grad vil være overflødige. Dette kan ikke accepteres.

2) En gennemførelse af Administrationsdepartementets forslag vil i alt væsentligt medføre samme lave uddannelsesniveau for alle værnepligtige. Det er dog noget af et paradoks, at tjenestetiden for byernes værnepligtige på grund af de foreslåede 3 x 5dages repetitionsøvelser 6, 12 og 18 år efter grunduddannelsen (side 95) - hvilke øvelser foreslås afviklet på kaserne (side 94) - vil blive længere end for Civilforsvarskorpsets værnepligtige.

Civilforsvarsstyrelsen finder således den nuværende § 31-uddannelse passende under den forudsætning, at Civilforsvarskorpsets uddannelse bibeholdes sammen med den gældende ordning om overførsel af personel i henhold til civilforsvarslovens § 7 efter ca. 12 år i korpsets mobiliseringsstyrke.

II.c. Ambulancetjenesteuddannelsen.

1) Den nuværende ordning med uddannelse af værnepligtigt mandskab til ambulancetjenesten har eksisteret siden 1966, hvor man påbegyndte ambulanceuddannelse af værnepligtige, der var udskrevet til Civilforsvarskorpset. De pågældende havde følgende samme tjenestetid som korpsets øvrige værnepligtige, uanset den egentlige uddannelse til ambulancetjenesten kunne gennemføres på kortere tid. I den tid, der ikke blev udnyttet til ambulancetjenesteuddannelse, forrettede hovedparten af disse værnepligtige gavntjeneste ved civilforsvarets øvrige tjenestesteder, medens en mindre del blev videreuddannede til gruppeførere i den statslige ambulancetjeneste.

På baggrund af forudsætningen ved udskrivningen af ambulancetjenestens værnepligtige var det naturligt, at Indenrigsministeriets udvalg af 30. november 1970 til undersøgelse af mulighederne for intensivering af værnepligtiges uddannelse i Civilforsvarskorpset også beskæftigede sig med problemerne omkring ambulancetjenestens uddannelse. Udvalget fremsatte et principalt og et subsidiært forslag til uddannelsesstruktur. I det principale forslag var ambulancetjenesteuddannelsen placeret som et speciale på lige fod med Civilforsvarskorpsets øvrige specialer i den sidste halvdel af tjenestetiden, medens placeringen i det subsidiære forslag var i den første halvdel af tjenestetiden men efter introduktionsuddannelsen. Princippet var det samme i begge forslag, nemlig at

ambulancetjenesteuddannelsen skal gennemføres på baggrund af en grundlæggende civilforsvarsuddannelse. Dette synspunkt kan Civilforsvarsstyrelsen tilslutte sig.'

Let subsidiære forslag gennemførtes.

Det synes at fremgå af Administrationsdepartementets rapport, at man - som det også tidligere er sket - har behandlet ambulancetjenestens værnepligtige på lige fod med Civilforsvarskorpsets. Derfor har det også været nærliggende at foreslå samme tjenestetid.

Administrationsdepartementet anfører på side 124- i rapporten:

"Ambulancetjenestens frivillige og værnepligtige personel, som stort set ikke har praktisk erfaring, vil utvivlsomt kunne få uddannelsesstandarden forbedret gennem et uddannelsesmæssigt samvirke med De danske Redningskorps's lokale stationer."

Sammenholdes dette med rapportens egne bemærkninger på side 83 om, at for brandmænd og Falck-reddere er den praktiske øvelse i medfør af tjenesten det væsentligste led i uddannelsen, og endvidere på side 55 om, at udnyttelsen af mandskab vil ofte være ringe, medmindre det også kan udnyttes til andet end ambulancekørsel, har det forbavset Civilforsvarsstyrelsen, at Administrationsdepartementet kan komme til den konklusion, at ambulancetjenesteuddannelsen kan gennemføres på IT til 2 måneder.

Såfremt man får påtvunget den meget korte tjenestetid, må denne udnyttes udelukkende til uddannelse, og det vil ikke kunne ske, hvis den statslige ambulancetjenestes personel skal gøre tjeneste på lokale redningsstationer i længere tid, for at de kan deltage i meget få udrykninger.

Skulle man tilrettelægge en uddannelse af personel til den statslige ambulancetjeneste fra bunden, ville det være rimeligt at gå ud fra, at der i vid udstrækning skulle foretages en uddannelse i væsentlige stofområder fra den fredsmæssige uddannelse af ambulancepersonel, men det ville ligeledes være rimeligt at antage, at denne uddannelse skulle suppleres med specielle stofområder, der er betinget af den statslige ambulancetjenestes specielle vilkår for at skulle virke i krigstid med personel, der ikke har ambulancetjeneste som deres daglige erhverv.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse vil den strengt nødvendige uddannelse af menige til ambulancetjenesten være 3 måneder og den strengt nødvendige uddannelse af gruppeførere til ambulancetjenesten vil være 5T måned. Ved uddannelser af denne varighed vil de pågældendes almene civilforsvarsmæssige kunnen være på et efter Civilforsvarsstyrelsens mening uacceptabelt niveau, jfr. her den kendsgerning, at ingen redder eller brandmand uddannes til ambulancetjeneste uden forudgående uddannelse i brand- og redningstjeneste. I relation til brandmænds og redderes uddannelse i ambulancetjeneste alene til fredsmæssige forhold kan henvises til betænkning nr. 766 fra 1976, "Betænkning vedrørende ambulancetjenesten uden for Stor-København", afgivet af et af Indenrigsministeriet nedsat udvalg.

I relation til ambulancetjenestens behov for personel anfører rapporten på side 85: "Der arbejdes ikke som for Civilforsvarskorpsets vedkommende med et fast styrkemål for ambulancetjenesten baseret på hvilke enheder, som skal opstilles. Det er oplyst, at der ved mobilisering rådes over i alt ca. 2.4-00 køretøjer, der for langt de flestes vedkommende skal bemannes med 2 personer". Det kan i denne forbindelse oplyses, at rapportens oplysning ikke er korrekt. Ambulancetjenesten er dimensioneret i forhold til det antal operationslejer, som sygehusberedskabet råder over i en beredskabssituation. Derved er der endvidere taget hensyn til sengeantallet. Dimensioneringen er fastsat ud fra, at der skal være en ambulance til rådighed for hvert operationsleje.

2) Civilforsvarsstyrelsen kan ikke være enig med Administrationsdepartementet i de forslag, **der i rapporten stilles** med hensyn til ambulancetjenesteuddannelsen. Dette baserer sig på, at rapporten ikke tager udgangspunkt i målangivelser og behov ved fastsættelse af uddannelsestidens længde, men alene synes at parallelisere til departementets eget forslag om Civilforsvarskorpsets tjenestetid, hvilket forslag er behandlet i afsnittet foran om dette emne. Der findes ej heller i sammenligninger med den fredsmæssige ambulancetjenestes forhold at være baggrund for rapportens forslag, hvortil kommer, at der skal tages hensyn til forskelle på grundlag af forholdene i krig og fred, samt de respektive personelgruppers hovederhverv i og specielt uden for ambulancetjeneste og redningsvæsen.

CIVILFORSVARSRÅDET

<u>Medlemmer</u>	<u>Repræsenterende</u>
Civilforsvarsdirektør Erik Schultz. Formand.	Civilforsvarsstyrelsen
Administrationschef V. J. Sørensen. Næstformand.	Civilforsvarsstyrelsen
Civilingeniør Hans H. Bay.	Civilforsvarsstyrelsen
Grundejer E. Tolstrup Christensen.	Kommunernes Landsforening
Afdelingschef Ole Due.	Justitsministeriet
Amtsrådsmedlem Viggo Hauch.	Amtsrådsforeningen i Danmark
Kontorchef L. A. Fleegaard.	Indenrigsministeriet
Borgmester Flemming Jensen.	Kommunernes Landsforening
Brandchef J. Brade Johansen.	Dansk Brandinspektørforening
Borgmester P. Hvidtfeldt Larsen.	Kommunernes Landsforening
Generalmajor O. K. Lind	Forsvarskommandoen
Civilforsvarschef P. Manicus-Hansen.	Foreningen af Civilforsvarsledere i Danmark
Politimester E. Albjerg Nielsen.	Foreningen af Politimestre i Danmark
Landsformand for Danske Kvinders Beredskab, cand. jur. fru Ingrid Holten Poulsen.	Civilforsvars-Forbundet
Direktør Palle Simonsen.	Civilforsvars-Forbundet
Medicinaldirektør Søren Kristian Sørensen.	Sundhedsstyrelsen
Overborgmester Egon Weidekamp.	Københavns Kommune

CIVILFORSVARSS-FORBUNDET
DANSKE KVINDERS BEREDSKAB

Dato: 8.november 1976

JOURNAL NR. U 325/76 KJM/IB

Indenrigsministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K.

I skrivelse af 1.september d.å. har Indenrigsministeriet bedt om Civilforsvars-Forbundets bemærkninger til Administrationsdepartementets rapport af august 1976 vedrørende civilforsvaret m.v.. Der ønskes navnlig bemærkninger om de i rapporten opstillede principskitser for henholdsvis værnepligtsuddannelsen og organisationen iøvrigt samt eventuelt vedrørende enkelte elementer i disse. Derudover udbedes en udtalelse om, hvorledes de i principskitsen vedrørende værnepligtsuddannelsen anførte besparelser i givet fald vil kunne gennemføres pr. 1.april 1978, således at de organisatoriske forslag gennemføres samtidigt eller snarest derefter,,

Ifølge aftale mellem Indenrigsministeren og Civilforsvars-Forbundet indgået den 27.september 1963 har Civilforsvars-Forbundet bl.a. påtaget sig

- at udbrede kendskab i befolkningen til de trufne civilforsvarsforanstaltninger,
- at søge at få befolkningen til at forstå og støtte disse foranstaltninger,
- at vejlede befolkningen om de beskyttelsesforanstaltninger, der bør træffes af den enkelte borger, herunder selvhjælp.

Civilforsvarsforbundet betragter sig som en befolkningsorganisation, og når vi i Civilforsvars-Forbundet skal vurdere Administrationsdepartementets rapport, ser vi det ikke som vor primære opgave at tage stilling til, hvordan de enkelte opgaver organisatorisk bør løses. Derimod lægger vi afgørende vægt på, hvorvidt rapportens konklusion opfylder de krav, der ud fra en samlet samfundsmæssig betragtning må stilles til civilforsvaret. Grundlaget herfor må naturligvis være civilforsvarsloven, hvorefter civilforsvaret først og fremmest opbygges som en krigsorganisation med den opgave gennem forebyggende og afhjælpende foranstaltninger at

tilvejebringe en beskyttelse af liv og ejendom mod følgerne af krigshandlinger.

Civilforsvars-Forbundet er derfor meget betænkelig ved rapportens betragtninger side 111, hvor man lægger det synspunkt til grund for overvejelser om beredskabets opbygning, at man alene betragter krig som en af samfundets mulige katastrofer. Herved synes Administrationsdepartementet at ændre fundamentalt på det nuværende lovgrundlag, hvor et effektivt krigsberedskab er målet, medens den fredsmæssige indsats er et resultat af ønsket om til-lige at benytte mandskab og materiel mest muligt i fredstid.

Efter Civilforsvars-Forbundets opfattelse vil en så betydelig ændring af civilforsvarets baggrund få så store totalforsvarsmæssige konsekvenser, at politikerne og de øvrige totalforsvarskomponenter må kende den fulde virkning heraf, før politisk beslutning om ændringer måtte blive truffet.

På dette punkt, der i rapporten betragtes som noget væsentligt som baggrund for en række enkeltforslag, synes man at have koncentreret sig om et emne, hvis indhold og omfang ikke har så meget med en rationalisering som med samfundets beredskabsniveau at gøre.

Civilforsvars-Forbundet har såvel i udavendte som indadvendte aktiviteter gennem de seneste år virket stærkt for, at der lægges øget vægt på civilforsvarets deltagelse i løsning af en række fredstidsopgaver og for under en eller anden form at integrere civilforsvaret i det daglige ulykkes- og katastrofeberedskab, således at de ressourcer, der er opbygget med henblik på en effektiv civilforsvarsindsats i krigstilfælde tillige kan komme samfundet til gode i fredstid.

Det må idag konstateres, at der i Danmark er sket en betydelig udvikling - iøvrigt i langt højere grad end i de øvrige nordiske lande - på dette område, hvilket igen bidrager til en større forståelse og interesse for civilforsvaret i befolkningen. Efter Civilforsvars-Forbundets opfattelse må det imidlertid ikke føre til, at det egentlige formål - krigsberedskabet - tabes af syne.

Vi må nære bekymring for, at i en situation, hvor beredskabet, som foreslået i rapporten, har sit udgangspunkt i fredstidsopgaver, vil planlægningen af det krigsmæssige beredskab blive trængt i baggrunden, fordi kravet om løsning af de mange daglige problemer i fredsberedskabet altid vil være presserende.

Selvom rapportens konklusion vel ikke direkte tager sigte på en situation, hvor opgaver, der tidligere er løst af Staten, overflyttes til kommunerne, er det efter vor opfattelse ikke for vidtgående at konkludere, at såfremt rapportens forslag blev realiseret, ville vægtfordelingen mellem stat og kommune - ikke mindst på grund af de foreslåede betydelige reduktioner af Civilforsvarskorpset - blive betydelig forrykket med væsentlig større vægt på kommunernes forpligtelser.

Med baggrund i de tidligere anførte betragtninger om civilforsvarets placering i totalforsvaret og dermed det samlede beredskabsbillede, må Civilforsvars-Forbundet klart gøre gældende, at ansvaret for fastlæggelsen af det danske samfunds krigsberedskab primært må være placeret hos Regeringen og Folketinget.

I rapporten side 136 gøres det gældende, at den foreslåede integration af det lokale beredskab i kraft af den tættere tilknytning til den fredsmæssige redningstjeneste muligehvis vil medføre øgede muligheder for det frivillige civilforsvar.

Civilforsvars-Forbundet er enig i, at det frivillige mandskab - såvel som iøvrigt de værnepligtige - lægger meget vægt på størst mulig effektivitet og aktivitet i dagligdagen. Det er imidlertid nødvendigt for Civilforsvars-Forbundet som organ for de frivillige i civilforsvaret at fastslå, at det er af den største betydning for det frivillige mandskab, at den organisation, man er tilknyttet, totalt vurderet er troværdig i forhold til den målsætning, der i dag er gældende.

Civilforsvars-Forbundet finder det naturligvis nødvendigt, at der foretages løbende rationaliseringer - også af civilforsvaret med henblik på den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne, uden at institutionens målsætning forflygtiges.

En vurdering af budgetudviklingen gennem de senere år viser, at de statslige udgifter til civilforsvar i procent i forhold til statens samlede drifts- og anlægsudgifter i perioden 1969/70 til 1975/76 er faldet fra 0,42 til 0,25. Sammenlignes udgifterne til civilforsvaret med forsvarets udgifter, er civilforsvarets udgifter i samme periode i procent af forsvarets udgifter faldet fra 4,52 til 3,62. Civilforsvars-Forbundet må under hensyn til bevarelse af civilforsvarets troværdighed advare mod yderligere kraftige tendenser i retning af en begrænsning af civilbefolkningens muligheder for beskyttelse i krig. Civilforsvars-Forbundet har i en

række møder haft lejlighed til at drøfte Administrationsdepartementets rapport med Civilforsvarsstyrelsen og Koordineringsudvalget bestående af Foreningen af civilforsvarsledere i Danmark, Det kommunale civilforsvarspersonales Landsforbund, Foreningen af befalingsmænd i CF-korpsets chefgruppe og CF-korpsets Mesterforening.

Civilforsvars-Forbundet er herigennem blevet bekendt med Civilforsvarsstyrelsens skriftlige kommentarer til rapporten. Civilforsvars-Forbundet kan tilslutte sig de i denne skrivelse anførte synspunkter. Civilforsvars-Forbundet har ligeledes i de ovenfor anførte drøftelser tilsluttet sig tanken om, at der inden politisk stillingtagen til Administrationsdepartementets rapport finder sted, af Indenrigsministeriet nedsættes et bredt udvalg til faglig vurdering af rapportens forslag tilligemed de fra de respektive ministerier, styrelser og organisationer afgivne udtalelser. Civilforsvars-Forbundet vil gerne på forhånd give tilsagn om aktiv medvirken i et eventuelt udvalgsarbejde.

Ovenstående er drøftet og vedtaget af Civilforsvars-Forbundets forretningsudvalg.

Med venlig hilsen

Karl Johan Mortensen
Præsident.

INDENRIGSMINISTERIET

Christiansborg Slotsplads 1, 1218 K.

Tlf.(01)11 69 00 - Giro 12 55 00

København, den 1.september 1976

2.a.KT.j.nr.1976/2200-45

Under 50.august 1976 har finansministeriet, administrationsdepartementet tilskrevet indenrigsministeriet, justitsministeriet, forsvarsministeriet og miljøministeriet således:

"Som led i finansministeriets almindelige gennemgang af statsforvaltningen blev det i begyndelsen af 1975 efter forhandling med indenrigsministeriet besluttet at iværksætte et udredningsarbejde vedrørende civilforsvaret m.v.

- / Man har herefter udarbejdet vedlagte rapport af august 1976 vedrørende civilforsvaret m.v., hvorom man udbeder sig en udtalelse.

Der ønskes navnlig bemærkninger om de i rapporten opstillede principskitser for henholdsvis værnepligtsuddannelsen og organisationen i øvrigt samt eventuelt vedrørende enkelte elementer i disse. Derudover udbedes en udtalelse om, hvorledes de i principskitsen vedrørende værnepligtsuddannelsen anførte besparelser i givet fald vil kunne gennemføres pr. 1.april 1978, således at de organisatoriske forslag gennemføres samtidig eller snarest derefter.

Man anmoder om at måtte modtage svar senest den 1.november 1976.

Finansministeriet vil derefter udarbejde en indstilling til regeringen om de i rapporten omhandlede spørgsmål."

- / Hvilket herved meddeles, idet man vedlægger nogle eksemplarer af rapporten, og idet man skal udbede sig en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen

Det tilføjes, at indenrigsministeriet under hensyn til den korte svarfrist ved henvendelse til finansministeriet, administrationsdepartementet agter at søge denne forlænget.

- / Man vedlægger yderligere en kopi af en skrivelse, som administrationsdepartementet under 30.august 1976 har sendt til De danske Redningskorps, samt af et brev, som finansministeren samtidig har sendt til indenrigsministeren, forsvarsministeren og justitsministeren samt miljøministeren.

- / Man vedlægger endelig en liste over de styrelser, foreninger, kommunalbestyrelser m.v., der af indenrigsministeriet er anmodet om en udtalelse over rapporten. Listen indeholder tillige en for-tegnelse over de foreninger m.v., der ved indenrigsministeriets foranstaltning har fået tilsendt rapporten til orientering.

P.M.V.
E.B.

Louis Heegaard

(De i skrivelsen nævnte bilag er ikke medtaget i nærværende publikation. Red.)

Til Sundhedsstyrelsen.

J.nr. 7050-8-1976

Tilbagesendes uden bilag til indenrigsministeriet, idet man skal udtale, at sundhedsstyrelsen kan tilslutte sig de i administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v. opstillede principskitser for såvel uddannelse som organisation, idet styrelsen vedrørende opgave- og byrdefordelingen skal fremhæve den i betænkningen nævnte forudsætning, hvorefter der ikke bør foretages nogen ændring med hensyn til amtskommunernes forpligtelser efter sygehusloven vedrørende ambulancekørsel, jfr. rapportens kapitel VI, afsnit 3 vedrørende organisationen af beredskabet overfor ulykker m.v. i fred og i en krigssituation, punkt 3.3.6.1. in fine (betænkningens side 129).

Sundhedsstyrelsen, den 5»oktober 1976.

Søren K.Sørensen

Ebbe Carlsen

1.UDSKRIVNINGSKREDS - STYRELSEN FOR CIVIL VÆRNEPLIGT

Tåstrup Stationscenter - Trappe vest - Selsmosevej 2,
2630 Tåstrup. Tlf. (02)99 13 11
Kontortid: Mandag-fredag kl. 9 - 15.

J.nr. 45.0-7

5.november 1976

Til indenrigsministeriet

I skrivelse af 1/9 1976 (J.nr.2.a.KT 1976/2200-45) har indenrigsministeriet udbedt sig en udtalelse over en af finansministeriet, administrationsdepartementet, udarbejdet rapport om civilforsvaret m.v.

I denne anledning skal man meddele, at man kan tilslutte sig det i rapporten 2.5.3.6. side 103 udtalte, hvorefter civile værnepligtige, der skal indkaldes til normal 11 måneders tjeneste, ikke bør kunne få tilladelse til i stedet for at forrette den foreslåede tjeneste ved civilforsvaret på ialt 2 måneder.

Med hensyn til forslagens konsekvenser for civilt arbejde iøvrigt skal man bemærke, at der i årene 1973 - 1975 blev overført ialt:

i 1973:	3371	til	CA	+	616	til	CA/CF	=	3987	ialt
i 1974:	3670	"	"	+	491	"	"	=	4-161	"
i 1975:	2873	"	"	+	263	"	"	=	3136	"

Som det fremgår heraf, har der i disse senere år vist sig en stærk nedadgående tendens med hensyn til at søge CA/CF, hvilken tendens fortsat synes at gøre sig gældende.

Det må dog herved bemærkes, at denne nedgang formentlig delvis skyldes at der i de nævnte år i videre omfang er sket direkte udskrivning - givet fordelingsvedtegnings - til CF-korpset til værnepligtige, der efter tidligere praksis ville være blevet henvist til at søge CA/CF.

Spørgsmålet om konsekvenserne er i det hele forbandet med betydelig usikkerhed, idet det foruden ovennævnte forklaring også må tages i betragtning, at værnepligtiges fordelingsfritagelse, holdningsændring m.v. vil øve indflydelse på tilgangen til CA og CF. Efter et her foretaget skøn, kan man være enig med rapporten i, at merudgifterne - under forudsætning af uændrede forhold iøvrigt - næppe vil overstige 3-4 mill. kr.

Med hensyn til tjenesten ved civilt arbejde, som skal erstatte den omhandlede 2 måneders civilforsvarstjeneste, bemærkes, at den foreslåede grunduddannelse på 1½ måned skal erstatte den nuværende grunduddannelse på 1 måned + den fortsatte uddannelse på 2 x 50 timer = 1 måned 1 hvorefter det synes rimeligt, at bibeholde 11 ugers CA-tjeneste som erstatning for grunduddannelsen.

Hvad angår spørgsmålet om erstatningstjenesten for de efterfølgende 3 repetitionsøvelser af 5 dages varighed, jfr. side 95, bemærkes, at det umiddelbart synes nærliggende at sidestille disse øvelser med udvidede mønstringer (over 2 døgn varighed), således at overførelse til civilt arbejde før mønstrings-øvelserne var aftjent, burde betyde en CA-tjenestetid på 6 uger, jfr. indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 291 af 10. juni 1976, § 3.

Man gør dog hermed opmærksom på, at øvelserne er tænkt placeret henholdsvis 6, 12 og 18 år efter gennemførelsen af grunduddannelsen, og således vil kunne komme til at ligge på et tidspunkt, da den værnepligtige er over 40 år.

En tjeneste af 6 ugers varighed på et sådant alderstrin vil formentlig føles særdeles byrdefuld, jfr. erfaringerne med de i 1973 med øjeblikkeligt varsel indstillede § 7-indkaldelser.

Man går ud fra, at spørgsmålet om endelig fastsættelse af erstatningstjenesten vil blive gjort til genstand for nærmere forhandling, inden administrationsdepartementets forslag føres ud i livet.

Munkgaard

KOMMUNERNES LANDSFORENING
Gyldenløvesgade 11, 1600 KBH V.
Tlf. (01)12 27 88 Teleadr.STADCENTA

Den 16.december 1976

J.nr. 10.01A00/1013-76

EK/hs

Indenrigsministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K.

I skrivelse af 1.september 1976 (2.a.kt. j.nr.1976/2200-4-5) har indenrigsministeriet udbedt sig en udtalelse fra landsforeningen om en af administrationsdepartementet udarbejdet rapport af august 1976 vedrørende civilforsvaret m.v.

I denne anledning skal man meddele, at rapporten har givet landsforeningen anledning til følgende bemærkninger:

1. Med hensyn til ressourceanvendelsen indenfor civilforsvaret er landsforeningen enig i, at ressourceanvendelsen i højere grad bør sigte mod en tilfredsstillende udbygning af de lokale beredskaber. For så vidt angår det lokale værnepligtige civilforsvars-personel, vil en uddannelsestid på ialt 2 måneder fordelt med ly måned på grunduddannelsen og $\frac{1}{2}$ måned på senere repetitionsøvelser være tilfredsstillende.

Landsforeningen skal ikke tage stilling til, om en uddannelsestid af tilsvarende længde vil være tilstrækkelig for det statslige civilforsvarskorps, selvom man er enig i, at der må være basis for en forkortelse af den nuværende uddannelsestid. Landsforeningen lægger nok så stor vægt på at understrege, at uddannelsen af civilforsvarskorpset i højere grad end tilfældet er i dag, bør tage sigte på sådanne specialopgaver, som det lokale civilforsvar ikke kan klare. Blandt andet på denne baggrund må landsforeningen vende sig mod tanken om, at det samme mandskab efter grunduddannelsen i de første år skal stå til rådighed for civilforsvarskorpset og derefter overføres til det kommunale civilforsvar. Fra kommunal side må der lægges vægt på, at det lokale værnepligtige civilforsvarsmandskab umiddelbart efter grunduddannelsen overføres til det lokale civilforsvar.

Særlig for så vidt angår den statslige ambulancetjeneste, skal landsforeningen henstille til overvejelse, om tiden ikke er inde til at overføre ambulancetjenesten til det lokale civilforsvar.

2. Det er i administrationsdepartementets rapport forudsat, at en omlægning af uddannelsen af civilforsvarspersonalet vil føre til en ophævelse af den eksisterende udrykningsvagt ved civilforsvarskorpse. Administrationsdepartementet foreslår, at denne udrykningsvagt erstattes ved, at der placeres udrykningsvagter svarende til 31 slukningstog ved eksisterende brandstationer som et ekstra beredskab, og således at staten afholder udgifterne i forbindelse med disse ekstra beredskaber, ialt 3,5 mill. kr. årligt.

Landsforeningen er enig i, at det må være en forudsætning for ophævelse af civilforsvarskorpsets udrykningsvagter, at der med statslig finansiering sikres et tilsvarende beredskab. Landsforeningen deltager gerne i drøftelser om, hvorledes dette beredskab bedst sikres - om dette skal ske som foreslået ved oprettelsen af 31 udrykningsvagter ved eksisterende brandstationer eller ved en styrkelse af det lokale civilforsvar og dets forpligtelse til at stå til rådighed ved fredsmæssige katastrofer.

Spørgsmålet om, hvorvidt der vil være behov for en overordnet kommandoenhed i forhold til den udrykningstjeneste, der i givet fald skal erstatte civilforsvarskorpsets udrykningsvagter, vil afhænge af den måde, et sådant beredskab etableres på. Landsforeningen skal ikke på forhånd udelukke, at det kan være hensigtsmæssigt, at der eksisterer en sådan overordnet kommandoenhed, der dog efter landsforeningens opfattelse næppe bør knyttes til landsdelskommandoerne.

3- Landsforeningen er enig i, at der i videst muligt omfang bør sigtes imod, at der sker en samordning af de fredsmæssige og de krigsmæssige civile beredskaber. Et embedsmandsudvalg under landsforeningen overvejer p.t. sådanne problemer.

Landsforeningen skal dog allerede på indeværende tidspunkt pege på, at det efter landsforeningens opfattelse vil lette den lokale tilrettelæggelse af en så hensigtsmæssig fælles beredskabsordning som muligt, at både brandvæsen og civilforsvar henføres direkte under kommunalbestyrelsens ansvar, således at et af de stående udvalg får ansvaret for disse opgaver, og således at en fælles

beredskabschef eller brandchefer og civilforsvarsledere, indgår som linjechefer i den kommunale forvaltning. Derved sikres de bedste muligheder for en koordinering af alle de forskellige beredskaber, der kan være behov for at samordne på det lokale plan, ikke alene i forhold til brandvæsen og civilforsvar, men også i forhold til andre lokale døgnvagtsberedskaber.

Landsforeningen mener således, at der ikke alene bør ske en sammenlægning af brandkommission og civilforsvarskommission, men at disse kommissioner bør nedlægges.

Jens Mathiasen

/O.Ingvartsen

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

Landemærket 10,
1119 København K.

Telefon (01)11 21 61

Den 13.januar 1977

ARF.j.nr. 3-01-01/1967

AG/KN

Indenrigsministeriet,
Christiansborg Slotsplads 1,
1218 København K.

Med skrivelse af 1. september 1976 (2.a.kt.j.nr.1976/2200-45) har indenrigsministeriet fremsendt en af finansministeriet, administrationsdepartementet, udarbejdet rapport af august 1976 vedrørende civilforsvaret m.v. og udbedt sig en udtalelse fra Amtsrådsforeningen senest den 1.november 1976.

I denne anledning skal man beklage, at Amtsrådsforeningen som følge af sagens omfattende og principielle karakter ikke har set sig i stand til at overholde den angivne svarfrist.

Under sagens behandling i Amtsrådsforeningens bestyrelse den 28.oktober 1976 blev der ytret en sådan betænkelighed ved de i rapporten opstillede principskitser for henholdsvis værnepligtsuddannelsen og organisationen i øvrigt, at man ikke fandt det forsvarligt at afgive udtalelse, forinden der var foretaget en nærmere undersøgelse og vurdering af konsekvenserne af de i rapporten indeholdte forslag og principper, herunder de opgave- og byrdefordelingsmæssige konsekvenser.

Forinden Amtsrådsforeningen havde afsluttet sine overvejelser herom, modtog foreningen civilforsvarsstyrelsens skrivelse af 3-november 1976 til indenrigsministeriet, hvori der er givet en udførlig udtalelse vedrørende de i rapporten indeholdte forslag.

Civilforsvarsstyrelsens skrivelse har bestyrket Amtsrådsforeningen i sin opfattelse af, at rapporten indeholder sådanne usikkerhedsmomenter af principiel art, at det ikke på indeværende tidspunkt findes forsvarligt at gå ind i en vurdering af rapportens enkelte forslag, som nødvendigvis må ansues i sammenhæng.

Amtsrådsforeningen er derfor enig med civilforsvarsstyrelsen i, at der forinden en politisk stillingtagen til administrationsdepartementets rapport finder sted, af indenrigsministeriet ned sættes et bredt udvalg til faglig vurdering af rapportens forslag tillige med de fra de respektive ministerier, styrelser og organisationer afgivne udtalelser.

Civilforsvarsstyrelsen er samtidig orienteret om foranstående.

Tiedemann

Arne Grünfeld

KØBENHAVNS MAGISTRAT
Overborgmesteren

Rådhuset,
Tlf. 15 38 00
Telex ~~154-4-0~~ MUNCOP dk
4. november 1976
o.b.12¹⁹⁹⁻⁴

I skrivelse af 1. september 1976 (2.KT.j.nr.1976/2200-4-5) har indenrigsministeriet anmodet Københavns magistrat om en udtalelse vedrørende en af finansministeriet, administrationsdepartementet, udarbejdet rapport af august 1976 om civilforsvaret m.v.

:/ Sagen har været forelagt magistratens 4. afdeling, hvorfra der er modtaget den i kopi vedlagte redegørelse af 13-oktober 1976, udarbejdet af Københavns brandvæsen, og hvortil der skal henvises.

Endvidere har rapporten været forelagt civilforsvarsudvalget under civilforsvarskommissionen for Storkøbenhavn. Udvalgets bemærkninger fremgår af vedlagte skrivelse af 27.oktober 1976 til civilforsvarskommissionens formand, overborgmester Egon Weidekamp, hvortil man skal henholde sig, herunder til udvalgets opfattelse af rapporten som et debatoplæg, der på en række punkter forudsætter en nærmere forhandling mellem alle interesserede parter og en række analyser, forinden endelig stilling kan tages.

Det må dog understreges, at det må være en forudsætning for en eventuel gennemførelse af rapportens forslag, at der sikres neutralitet med hensyn til byrdefordelingen mellem stat og kommuner i almindelighed og Københavns kommune i særdeleshed.

Weidekamp

/A. Lund-Sørensen

Til Indenrigsministeriet.

KØBENHAVNS MAGISTRAT
4.afdeling
Rådhuset - 1599.København V

Hovedj.nr. 699-

Den 25-oktober 1976.

Overborgmesteren.

199-4、

I skrivelse af 21.september 1976 (j.nr.o.b.2) har overborgmesteren anmodet om en udtalelse vedrørende en fra indenrigsministeriet modtaget rapport af august 1976 om civilforsvaret m.v.

✓. I denne anledning fremsendes hoslagt fotokopi af en fra brandvæsenet modtaget udtalelse af 13-oktober 1976, hvortil man kan henholde sig for så vidt angår de strukturelle og organisatoriske spørgsmål m.v. Det bemærkes, at der ikke på det foreliggende grundlag er taget stilling til de i rapporten omhandlede økonomiske konsekvenser.

A.Wassard

/H.Hørby

KØBENHAVNS BRANDVÆSEN
Brandchefen

Hovedbrandstationen
H.C.Andersens Boulevard 23,
1553 København V.
Telefon (01)14 27 17
J.nr. 60.00/76.

København, den 13.oktober 1976.

AKF/RK

Til

magistratens 4.afdeling.

Vedr.: Administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v.
af august 1976.

Ved skrivelse af 21.september d.å. har overborgmesteren udbedt sig en udtalelse fra magistratens 4.afdeling til en af finansministeriet, administrationsdepartementet, udarbejdet rapport om civilforsvaret m.v. af august 1976, idet indenrigsministeriet ved skrivelse af 1.september d.å. har udbedt sig en udtalelse fra Københavns Magistrat.

Ved datoliste er ovennævnte skrivelse fra overborgmesteren med bilag videresendt til brandchefens direktorat den 22.september d.å.

Som det fremgår af rapporten blev det i begyndelsen af 1975 efter drøftelse med indenrigsministeriet besluttet som led i finansministeriets regelmæssige gennemgang af statsadministrationens opgaver og virksomhed at iværksætte et udredningsarbejde til vurdering af, om det statslige og lokale civilforsvars opgaver, virksomhed og organisation er tilrettelagt hensigtsmæssigt i forhold til de midler, der må forventes stillet til rådighed, idet det forudsættes, at også forholdet mellem civilforsvaret og det fredsmæssige katastrofeberedskab skulle inddrages i overvejelserne med henblik på om der kan opnås fordele ved en mere omfattende samordning end hidtil eller eventuelt ved en hel eller delvis organisatorisk samling af disse tjenester, og idet baggrunden for at gennemføre en sådan undersøgelse var de senere års begrænsninger i de statslige udgifter til civilforsvaret.

Det af administrationsdepartementet herefter foretagne udredningsarbejde har givet anledning til en række overvejelser og

konklusioner, der må betragtes som en helhed, jfr. finansministerens skrivelse af 30-august d.å. til indenrigsministeriet.

Fra en kommunal synsvinkel er det mest skelsættende element i denne helhed et forslag om oprettelse af et lokalt beredskab omfattende det nuværende brandvæsen og civilforsvar som kommunale opgaver, hvilket må forstås derhen, at der tænkes gennemført en fusion af brandvæsen, ambulancetjeneste, redningstjeneste, miljøskadeberedskab og civilforsvar i et beredskabsvæsen, der er underlagt en beredskabskommission, som træder i stedet for nuværende brandkommissioner og civilforsvarskommissioner, og hvis daglige leder er en beredskabschef (beredskabsleder), hvis stilling forener de funktioner, som varetages af nuværende brandchefer (brandinspektører) og nuværende civilforsvarschefer (civilforsvarsledere).

Administrationsdepartementets motivering for fremsættelse af forslaget fremgår af rapportens kapitel VI, stk. 3, hvoraf kan udledes, at man finder det rimeligt at lægge det synspunkt til grund for overvejelser om beredskabets opbygning, at man alene betragter krig som en af samfundets mulige katastrofer, at beredskabet i en krigssituation hurtigere vil blive effektivt i det omfang, det blot er en udvidelse af det fredsmæssige beredskab på dettes normale organisations grundlag, at det for det krigsmæssige beredskab må være en fordel, at man bygger på den kerne af folk, der kender arbejdet i praksis i fredstid, og at organisatoriske omstillingsprocesser i en kritisk situation undgås, og nødvendigheden af at opretholde en særlig krigsorganisation i fredstid indskrænkes.

Brandchefens direktorat er enig i disse synspunkter og kan tilslutte sig forslaget om et fusioneret beredskabsvæsen.

Man må imidlertid klart se i øjnene, at en sådan omstrukturering må medføre overvejelser om en revision af den nuværende stor-københavnske organisationsmæssige opbygning.

Man har bemærket sig, at de kommende beredskabsvæsener tænkes underlagt primærkommunal forvaltning, men at der samtidig er anvist mulighed for fælleskommunalt samvirke.

Man har endvidere bemærket, at rapporten intet indeholder om særlige forhold, for så vidt angår Storkøbenhavn og hovedstadsområdet.

Brandvæsenet skal således foranlediget meget understrege, at det er uafviseligt nødvendigt, at der tilvejebringes en ordning

for organisation af et kommende beredskabsvæsen i Københavnsområdet, inden der evt. lovgives herom.

For så vidt angår de nuværende brandvæsener, består der mellem forskellige kommuner i Storkøbenhavn visse aftaler og overenskomster om gensidige bistandsydelser, der går ud over kravet i brandlovens § 24. For Københavns kommunes vedkommende kan f.eks. nævnes den fælles alarmeringscentral for 01- og 02-området, Frederiksbergordningen, Gentofteordningen og Hvidovreordningen.

For så vidt angår civilforsvarssiden, fastsættes i medfør af civilforsvarslovens § 24- de nærmere bestemmelser for organisationen af civilforsvaret i det storkøbenhavnske civilforsvarsområde (København kommune, Frederiksberg kommune og kommunerne inden for Københavns amtskommune) af indenrigsministeren efter forhandling med de kommunale myndigheder og politimyndighederne inden for området.

- I overensstemmelse hermed er den nuværende ordning baseret på indenrigsministeriets bekendtgørelse af 5. januar 1976 om organisationen af civilforsvaret i det storkøbenhavnske civilforsvarsområde,
 - / hvoraf kopi vedlægges. For dette område er der således nedsat en civilforsvarskommission, der varetager de i civilforsvarslovens § 22 omhandlede opgaver.

Til varetagelse af den daglige ledelse er ansat en civilforsvarschef, som på vegne af civilforsvarskommissionens formand i en krigssituation vil være øverste befalingshavende for indsatsen i hele området.

Civilforsvarschefen råder over et administrationskontor, der som en særdeles vigtig opgave varetager og koordinerer omfattende planlægningsfunktioner, og en skole, som varetager den lokale uddannelse af kommunalt, frivilligt og værnepligtigt personel samt en væsentlig del af værnepligtsadministrationen og administration af CF-ambulancetjenesten.

Området er herudover taktisk og administrativt opdelt i 4 afsnit, nemlig afsnit København, afsnit Frederiksberg og afsnit Gentofte med de stedlige brandchefer som chef samt afsnit Københavns amt med en afdelingsingeniør som chef.

I betragtning af, at et kommende beredskabsvæsens opgaver vil komme til at bestå af såvel de opgaver, som påhviler kommunen i medfør af brandloven, som af de opgaver, der påhviler kommunen i medfør af civilforsvarslovens § 22, samt af de opgaver, som

i forbindelse med civilforsvarets organisationsomlægning, miljøskadeberedskabet, ambulancetjeneste og redningstjeneste måtte blive pålagt kommunen i en evt. ny beredskabslovgivning, må det stå klart, dels at en organisation, der alene hviler på hver enkelt primærkommune, ikke er anvendelig i det sambyggede Københavnsområde, og dels at den nuværende status for det storkøbenhavnske civilforsvarsområde ikke uændret vil kunne indpasses i et kommende beredskabsvæsen.

Det skal x øvrigt bemærkes, at en klarlægning af områdets organisation er af væsentlig betydning for det igangværende udvalgsarbejde med henblik på tilvejebringelse af en miljøskadeberedskabsplan, og samtidig anføres, at civilforsvarskommissionen på sit sidste møde den 14. september d.å. i anden anledning har optaget en drøftelse af den nuværende organisation.

Der er så megen problematik i disse forhold, at det vil være nødvendigt at indlede seriøse overvejelser herom, hvis det skal være muligt at få en organisationsomlægning gennemført pr. 1. april 1978.

Brandchefens direktorat skal således meget anbefale, at der uopholdeligt indledes seriøse overvejelser om organisationen af et kommende beredskabsvæsen i Københavnsområdet.

For så vidt angår den statslige forvaltning, er den nuværende ordning den, at forhold vedrørende brandvæsen er henført under justitsministeriet, medens civilforsvaret er henført under indenrigsministeriet.

I rapporten går man ind for, at en sammenlægning af beredskabsforanstaltningerne i kommunerne naturligt må følges op af en sammenlægning også i statsforvaltningen. Det foreslås herefter, at civilforsvarsstyrelsen og statens brandinspektion sammenlægges til en enkelt myndighed, en beredskabsstyrelse, som henføres under indenrigsministeriet.

Når administrationsdepartementet peger på indenrigsministeriet frem for justitsministeriet, er motiveringen den, at såfremt justitsministeriet vælges som resortministerium, må også værnepligtsager og sager om civilt beredskab overføres.

Fra brandvæsenets side må man imidlertid anlægge det synspunkt, at man ikke umiddelbart kan se nogen grund til at overføre værnepligtsager, at man ikke kan nære større betænkeligheder ved at over-

føre sager om civilt beredskab, og at politiet udgør en så væsentlig del af det samlede beredskab, at man må lægge afgørende vægt på den tættest mulige samordning mellem beredskabsvæsenet og politiet, både for så vidt angår planlægningsforanstaltninger som indsats på skadesteder.

Man mener ikke at kunne se bort fra muligheden af, at man på et eller andet sæt vil kunne tilvejebringe en ordning, der vil kunne motivere en fortsat opdeling i to ministerier, men man kan på den anden side heller ikke se bort fra, at en sammenlægning må være det naturligste.

Brandchefens direktorat vil således ikke modsætte sig forslaget om oprettelse af en samlet beredskabsstyrelse, men foretrækker, at den henlægges under justitsministeriet.

Som et led i det samlede civilforsvars kommandosystem foreslår administrationsdepartementet, at der allerede i fredstid etableres et landsdækkende kommandosystem for de fredsmæssige hjælpetjenester, således at fjernhjælp kan sikres ved katastrofer i såvel freds- som krigstid.

Fra brandvæsenets side må man anse en sådan udbygning af kommandosystemet som en naturlig konsekvens af den øvrige sammenlægning, men man savner i rapporten en klar formulering af kompetenceforhold, ligesom der efterlades en række spørgsmål af organisationsmæssig, teknisk og økonomisk art, som må gennemdrøftes og analyseres, inden et system gennemføres. Det må efter brandvæsenets opfattelse endvidere sikres, at den stedlige beredskabschef og dermed den stedlige beredskabskommission fortsat altid må være den kompetente og ansvarlige leder af indsatsen på et katastrofested uanset fjernhjælpens omfang og art, og at en evt. overordnet ledelse også udgår fra denne personkreds.

Brandchefens direktorat kan således med forbehold tilslutte sig forslaget om etablering af et landsdækkende kommandosystem, men må påpege nødvendigheden af, at den stedlige beredskabschefs kompetence som ansvarlig leder af indsatsen på et katastrofested fastholdes.

For så vidt angår spørgsmålet om fremtidig byrdefordeling mellem stat og kommune er dette omtalt i rapportens kapitel VI, punkt 3.3.6.2.

Brandchefens direktorat finder ikke på det foreliggende grundlag at have til opgave at udtale sig om de økonomiske anliggender, men man skal dog henlede opmærksomheden på forslaget om bortfald af statens tilskud til aflønning af civilforsvarsledere og disses medhjælp.

For så vidt angår prioritering af resourceforbruget, anbefaler administrationsdepartementet en mere aktiv politik med hensyn til tilvejebringelse af beskyttelsesrum. Det anføres, at beskyttelsesrumsdækningen er ca. 66% i civilforsvarsområderne. Det skal bemærkes, at dækningen i det storkøbenhavnske civilforsvarsområde er ca. 62,3%, i Københavns kommune ca. 46,5%. Som det fremgår af rapportens afsnit om byrdefordelingen, er det administrationsdepartementets opfattelse, at etablering af beskyttelsesrum fortsat bør finansieres af staten.

Brandvæsenet kan støtte anbefalingen af en mere aktiv politik på dette område, men savner i rapporten et klart målsætningsprogram med angivelse af de beløbsrammer, der må forelægges til politisk overvejelse.

Brandchefens direktorat kan således tilslutte sig en anbefaling af en mere aktiv politik med hensyn til tilvejebringelse af beskyttelsesrum og skal yderligere påpege det ønskelige i, at forslaget konkretiseres i et målsætningsprogram.

For så vidt angår civilforsvarskorpset, foreslår administrationsdepartementet det værnepligtige personels uddannelsestid og dermed tjenestetid nedsat fra 8 måneder til 2 måneder, hvilket bl.a. vil medføre, at 4- af civilforsvarskorpsets 7 kaserner, herunder kaserne i Hillerød, kan nedlægges, og at civilforsvarskorpset herefter ikke vil være i stand til at tilbyde fredsmæssig assistancedel-se som hidtil. Som kompensation herfor foreslås der for statsmidler etableret 31 udrykningsenheder, der skal placeres på større brani- og Falck-stationer samt evt. de resterende CF-kaserner og betjenes af tilkaldemandskab.

Fra brandvæsenets side har man ingen rimelige forudsætninger for at tage stilling til, om en nedsættelse fra 8 til 2 måneders tjenestetid vil være forsvarlig. Man skal dog ikke undlade at bemærke, at administrationsdepartementets oplysning om, at 2 måneders uddannelse af fjernhjælpsstyrker er længere end tilsvarende uddan-

neise i sammenlignelige udlande, må anskues med forbehold for et andet rekrutteringsgrundlag, og at man ikke er helt overbevist om, at 2 måneders uddannelse for visse specialtjenesters vedkommende vil være tilstrækkelig, hvorfor en vis graduering - evt. på frivilligt grundlag, for eksempel i form af en konstabelordning - måske bør tages under overvejelse. Man skal endvidere pege på, at uddannelsen af befalingsmænd kun er berørt periferisk i rapporten, og at man må lægge afgørende vægt på, at der tilvejebringes klare bestemmelser og retningslinier for en fyldestgørende løsning af dette problem.

Brandchefens direktorat skal således afstå fra at tage stilling til, hvorvidt en nedsættelse af civilforsvarskorpsets værnepligtiges tjenestetid til 2 måneder vil være forsvarlig, men skal henlede opmærksomheden på, at det vil kunne være nødvendigt at iagttage særlige forholdsregler, for så vidt angår visse specialtjenester, og at der bør tilvejebringes en ordning, som sikrer en forsvarlig uddannelse af værnepligtige befalingsmænd.

Bortfald af civilforsvarskorpsets muligheder for at tilbyde fredsmæssige assistanceydelser har i alt væsentligt kun teoretisk interesse for Københavns Brandvæsen, idet vort eget beredskab sammenlagt med omliggende kommuners beredskab og det lokale civilforsvars fredskatastrofeberedskab er tilstrækkeligt rummeligt til at kunne yde fornøden indsats, selv over for omfattende katastrofer.

Det skal dog bemærkes, at miljøskadeberedskabets 3-trin her som andre steder er baseret på civilforsvarskorpset - for Københavns vedkommende primært på kolonnen i Hillerød. Det samme gælder for assistance ved sporing og måling af radioaktivitet. Der ses dog ikke at være større hverken driftsøkonomiske eller personale-mæssige problemer forbundet med, at Københavns kommune selv etablerer et 3-trins beredskab m.v., evt. i samarbejde med omliggende kommuner, hvorimod man ikke kan se bort fra etableringsudgifter af en vis størrelsesorden.

Brandchefens direktorat finder således ikke, at bortfald af civilforsvarskorpsets fredsmæssige assistanceydelser efterlader sig problemer for København, men skal pege på rimeligheden af, at kommunen selv - evt. i samarbejde med andre -

etablerer et 3-trins beredskab til indsættelse ved forureningsskader, herunder stråling, såfremt der kan skaffes dækning for etableringsudgifter.

Forslaget om etablering af 31 udrykningsenheder som kompensation for bortfald af civilforsvarskorpsets muligheder for at yde fredsmæssig assistance forekommer ikke særligt velovervejet. Der savnes ganske et taktisk dimensioneringsgrundlag og en konkret plan for styrkernes placering. For Københavns vedkommende er de uden interesse, dels fordi det antal enheder, der vil kunne stilles til rådighed her vil være betydningsløst i forhold til det øvrige beredskab, og dels fordi en ordning med tilkaldemandskab ikke vil være praktisk realisabel i København. Det hertil afsatte beløb må kunne finde bedre anvendelse, f.eks. til etablering af 3-trins beredskab i større kommuner.

Brandchefens direktorat kan således ikke umiddelbart tilslutte sig forslaget om etablering af særlige udrykningsenheder, placeret på større brand- og Falck-stationer samt de resterende CF-kaserner og bemandet med tilkaldemandskab. Det hertil foreslåede beløb anbefales anvendt på anden måde, f.eks. til etablering af 3-trins beredskab i større kommuner.

For så vidt angår den statslige ambulancetjeneste foreslås tjenestetiden for det værnepligtige personel ligeledes nedsat fra 8 til 2 måneder, og endvidere peges på, at denne med fordel kan knyttes til det lokale beredskab, men således, at der under krigsforhold vil være mulighed for, at civilforsvarets overordnede kommandomyndigheder disponerer særskilt over den lokale ambulancetjeneste, enten de professionelle dele af den eller samlet.

Brandchefens direktorat kan tilslutte sig, at en nedsættelse af uddannelsestiden for det værnepligtige personel ved ambulancetjenesten vil kunne anses for forsvarlig. Ud fra en samlet beredskabsbetragtning finder man endvidere den foreslåede organisationsform naturlig, hvorfor man kan tilslutte sig forslaget.

Adgangen til udskrivning af værnepligtigt personel til det lokale civilforsvar er efter den nugældende ordning hjemlet i civilforsvarslovens §§ 7, 31 og 32.

§ 7-personellet omfatter ældre årgange fra civilforsvarskorpset. De overføres i en alder af ca. 35 år. De har i sin tid gennemgået 8 måneders uddannelse i korpset, og genindkaldes p.t. ikke til supplerende uddannelse ved det lokale civilforsvar.

§ 31-personellet udskrives direkte fra session og indkaldes således i en alder af ca. 20 år til 1 måneds uddannelse på en CF-kaserne, hvorefter der gives dem 2 x 50 timers uddannelse og en vedligeholdelsesøvelse ved det lokale civilforsvar.

§ 32-personellet omfatter ældre årgange fra de militære værn, men adkomsten til at udskrive efter denne paragraf er endnu **ikke** taget i anvendelse.

Der er således tale om personel med meget uens uddannelsesmæssige forudsætninger til løsning af samme opgaver, der ligeledes er de samme som civilforsvarskorpsets.

Under forudsætning af gennemførelse af forslaget om nedsættelse af tjenestetiden i civilforsvarskorpset fra 8 måneder til 2 måneder foreslår administrationsdepartementet det nuværende system ændret derhen, at alle værnepligtige til civilforsvaret gives en ensartet uddannelse, bestående af 12 måneders uddannelse på en CF-kaserne efterfulgt af 3-4 vedligeholdelsesøvelser af i alt 15 dages varighed jævnt fordelt over den tid, hvor den værnepligtige står til rådighed for civilforsvaret, hvilket vil sige til udgangen af det år, hvori den værnepligtige fylder 50 år.

Civilforsvarskorpsets styrkemål er 12.000 mand og det årlige uddannelsesmål 3.000 mand. Det er herefter administrationsdepartementets forslag, at den værnepligtige står til rådighed for civilforsvarskorpset i ca. 4 år, **hvorefter** han overføres til det lokale beredskab.

Der er i rapporten ikke taget klar stilling til, om de efterfølgende vedligeholdelsesøvelser skal finde sted på en CF-kaserne eller i hjemstedskommunen. Det er brandvæsenets opfattelse, at en hjemstedsuddannelse absolut må foretrækkes, med mindre afgørende økonomiske hensyn måtte tale herimod.

I betragtning af, at den foreslåede ordning indebærer en bedre uddannelse end den, der er hjemmel for i § 31, og at man efterhånden vil opnå homogenisering af styrkerne, må man fra brandvæsenets side anse den for anbefalelsesværdig.

Brandchefens direktorat kan således tilslutte sig tanken om en ensartet uddannelse af det "værnepligtige civilforsvarspersonel således som foreslået af administrationsdepartementet med den bemærkning, at den opfølgende vedligeholdelsesuddannelse bør foregå ved det lokale beredskabsvæsen, med mindre afgørende økonomiske hensyn måtte tale herimod.

Ud fra en helhedsvurdering af rapporten er det i øvrigt bx'andvæsenets opfattelse, at der heri kan være lagt kimen til en mere hensigtsmæssig og derfor bedre beredskabstjeneste end den nuværende, uanset om de nævnte besparelser, når det fulde regnestykke på et eller andet tidspunkt skal gøres op, måtte blive mindre end forudset.

Brandchefens direktorat kan således som helhed tilslutte sig de i rapporten nævnte overvejelser og konklusioner under iagttagelse af de ovenfor anførte forbehold.

E.Boeck

CIVILFORSVARET FOR STORKØBENHAVN

København, den 27/10 1976

Tordenskjoldsgade 27,
Telefon (01) 11 66 33

Civilforsvarsudvalget

u.nr. 000

mh/km/aw

Til

formanden for civilforsvarskommissionen for Storkøbenhavn,
hr. overborgmester Egon Weidekamp,
R å d h u s e t ,
1599 København V.

Administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v. af
august 1976.

Civilforsvarsudvalget har på sit møde den 26.oktober 1976 indgående behandlet den af administrationsdepartementet udsendte rapport om civilforsvaret m.v. Udvalget har som aftalt på civilforsvarskommissionens møde den 14-.september ved sin gennemgang af rapportens principskitser og forslag hovedsagelig anskuet disses betydning for og indvirkning på den kommunale hjælpetjeneste i Storkøbenhavn med henblik på en koordineret besvarelse for hele det storkøbenhavnske civilforsvarsområde.

Rapporten forudsætter en omstrukturering med henblik på etablering af en beredskabsordning principielt omfattende samfundets civile beredskabsforanstaltninger.

Rapporten har endvidere været drøftet på møder mellem administrationskontoret og de 4- af snitschef er den 30. september, den 11. oktober og den 20.oktober 1976.

Som resultat af civilforsvarsudvalgets gennemgang tillader man sig at anføre følgende om det væsentlige indhold:

De særlige storkøbenhavnske problemer er ikke berørt i rapporten. Udvalget skal derfor indledningsvis fremhæve, at den foreslåede omstrukturering allerede fra organiseringen af det storkøbenhavnske civilforsvar i 1950 har været gennemført som et bærende princip, idet man ved samordning af det storkøbenhavnske civilforsvar mellem de dengang eksisterende 22 hovedstadskommuner baserede sig på eksisterende kommunale institutioner, herunder brandvæsener, tekniske forvaltninger, socialvæsener og private redningskorps,

således at forstå, at de enkelte institutioner indgik som et naturligt led i det lokale civilforsvar.

Denne storkøbenhavnske ordning har efter udvalgets opfattelse til dato fungeret tilfredsstillende såvel økonomisk som civilforsvarstaktisk.

Udvalgets bemærkninger til rapportens hovedafsnit er i øvrigt anført i det følgende.

Et resume af udvalgets bemærkninger er anført på side 8 og 9-

Organisation af beredskab.

Rapporten foreslår, at alle dele af det lokale professionelle brandvæsens ambulancer og redningsvæsen irdgår i en samlet lokal beredskabsorganisation sammen med civilforsvaret, således at der bliver tale om principielt den samme organisation i fred og krig. Dette beredskab skulle i hver kommune ledes af en beredskabskommission i stedet for de nuværende særskilte brand- og civilforsvarskommissioner. Til daglig ledelse af de kommunale beredskabsforanstaltninger skulle ansættes en beredskabschef/beredskabsleder.

Om den i rapporten siktserede omstrukturering bemærkes, at en sådan allerede ved den første civilforsvarslovs gennemførelse i 1949 blev etableret for så vidt angår de dengang 22 hovedstadskommuner, og at denne ordning har fungeret tilfredsstillende såvel økonomisk som civilforsvarstaktisk i de forløbne 26 år.

Det storkøbenhavnske civilforsvarsområdes udstrækning blev fastlagt på et tidspunkt, hvor den egentlige byudbredelse var mindre end i dag. Der er også siden dengang sket en udvidelse af samarbejdet over bygrænserne på områder, som under krig vil blive integreret under civilforsvarets ressort, f.eks. brandvæsen, miljøbekæmpelse, ambulancetjeneste, og der er ligeledes i de seneste år opstået en ny organisation med udvidede grænser i forhold til det hidtidige begreb Storkøbenhavn, nemlig hovedstadsområdet.

Udvalget ønsker i forbindelse hermed at pege på vigtigheden af, at der kun er een ansvarlig politisk leder og een civilforsvarschef til at gennemføre beredskabets etablering og koordinere og lede den samlede indsats, og endvidere på, at den nuværende organisation med et fælleskommunalt administrationskontor, som gennemfører planlægning, koordinering og uddannelse, har fungeret tilfredsstillende. Det må også påpeges, at en eventuel ophævelse af den nuværende økonomiske ordning i Storkøbenhavn med en fælles administration både afsnitsvis og samlet til fordel for økonomisk selvstændige beredskabsorganisationer i hver enkel kommune givet-

vis vil medføre langt større samlede kommunale administrationsudgifter end i dag.

Civilforsvarskorpset.

Rapporten foreslår i sin konklusion, at der oprettes et fælles uddannelsessystem for alle civilforsvarets værnepligtige med i alt 2 måneders tjenestetid, bestående af en kaserne-mæssig uddannelse på 1-f måned og repetitionsøvelser i mobiliseringsenhederne af i alt 15 dages varighed. Det forudsættes herved, at de værnepligtige er til rådighed for civilforsvaret som hidtil til det fyldte 50.år, og at der årlig skal uddannes 3.000 værnepligtige. Korpsets mobiliseringsstyrke på 12.000 mand skulle så bestå af de 4- yngste årgange, som derefter overføres til det lokale civilforsvar. Forslaget vil bl.a. medføre, at 4 af civilforsvarskorpsets 7 kaserne, herunder kasernen i Hillerød, kan nedlægges, ligesom det er beregnet, at antallet af faste korpsbefalingsmænd og civilt ansatte vil kunne reduceres med ca. 150. De samlede besparelser ved denne nyordning er i rapporten opgjort til 60-70 mio kr. Som erstatning for civilforsvarskorpsets nuværende udrykningsvagt foreslår rapporten et antal statsbetalte udrykningsvagter placeret ved de resterende kaserne og ved større brandvæsener og redningskorps.

Civilforsvarsudvalget har i sin vurdering af dette forslag fundet det rigtigst alene at udtale sig om civilforsvarskorpsets betydning for det storkøbenhavnske civilforsvar, dels som forudsætning i den krigsmæssige opbygning, dels som eventuelt bidrag ved bekæmpelse af fredsmæssige katastrofer.

Da rapporten udtrykkeligt går ind for at fastholde korpsets nuværende krigsmæssige styrke på ca. 12.000 mand, vil der fortsat kunne påregnes at blive stille 3 civilforsvarskolonner og en forstærket civilforsvarssektion til rådighed for Storkøbenhavn ved etablering af beredskab. På dette punkt giver rapportens forslag således ikke anledning til bemærkninger.

Med hensyn til den foreslåede nedsættelse af korpsets uddannelsestid fra 8 måneder til 2 måneder skal det bemærkes, at man ved opbygningen af det lokale civilforsvarsberedskab har forudsat, dels at korpset kan indsættes som en mobil reserve, dels at det kan løse en række opgaver, som ikke påhviler det lokale civilforsvar. Heroverfor må civilforsvarsudvalget for Storkøbenhavns vedkommende pege på, at betjeningen af det hertil nødvendige specialmateriel og -udrustning må forudsætte en længere uddannelse end for det lokale civilforsvar, i overensstemmelse med de for civilforsvarskorpset foreliggende opgaver. Endvidere må peges på, at byernes behov, som bl.a. er tilgodeset gennem den netop gennemførte opdeling af § 31-

uddannelsen i en indsats- og en støttelinie, ikke er sammenfaldende med korpsets behov. Det i rapporten foreslåede fælles uddannelsessystem af værnepligtige til civilforsvarskorpset og det lokale civilforsvar vil derfor ikke kunne gennemføres fuldt ud, men må for civilforsvarskorpset suppleres.

Med hensyn til civilforsvarskorpsets fredsmæssige katastrofeberedskab bemærkes, at korpsets nuværende udrykningsvagt ikke vil kunne opretholdes under den i rapporten foreslåede ordning, som bl.a. vil medføre en reduktion i antallet af korpsets kaserner.

Da hverken korpsets nuværende fredskatastrofeindsats eller den foreslåede tilkaldevagtordning for det storkøbenhavnske civilforsvarsområdes vedkommende kan anses for værende af væsentlig betydning når henses til de muligheder, der i dag eksisterer for indsats over for en fredskatastrofe, vil forslaget næppe i væsentlig grad berøre Storkøbenhavns kapacitet over for fredskatastrofer, også fordi man gennem det samarbejde, som findes mellem Københavns områdes brandvæsener og redningskorps, ved en omorganisation vil kunne tilgodese materiel- og mandskabsbehovet, også ved større katastrofer.

Herudover vil man ved større katastrofer, og hvor tidsfaktoren ikke er afgørende, kunne supplere det faste beredskab med personel og materiel fra det frivillige fredskatastrofeberedskab, eventuelt suppleret med en pligtmæssig fremmødeordning for § 31 værnepligtige.

Ressourcefordeling.

Rapporten peger på en ændret fordeling af ressourcer mellem civilforsvarets foranstaltninger, herunder en mere aktiv politik for de forebyggende foranstaltninger, navnlig med hensyn til tilvejebringelse af beskyttelsesrum. Der peges i den forbindelse på den reform, der fornylig er iværksat i Sverige på dette punkt. Endvidere foreslår rapporten, at det overvejes, om der gennem øget indsats af anlæg og materiel på bekostning af personaleanvendelse kan opnås en større samlet effektivitet.

Hvis man i en sparetid kan gå ud fra, at det vil være urealistisk at regne med en samlet bevillingsforøgelse til civilforsvaret, må man betragte gennemførelsen af den foreslåede ressourcefordeling som en forudsætning for, at man ved tilvejebringelse af anlæg og materiel kan opnå den effektivitet, som er forudsat i den for Storkøbenhavn godkendte civilforsvarsplan. Blandt de foranstaltninger, som her kan komme på tale, indgår først og fremmest beskyttelses-

rum, hvor dækningen ikke er tilstrækkelig, og hvor udbygningen for så vidt angår de offentlige beskyttelsesrum er standset i 1972.

Der henvises i denne forbindelse til civilforsvarskommissionens henvendelse til indenrigsministeriet af 27. september 1971 hvis konklusion indeholder en henstilling om, at der snarest tilvejebringes statsbevillinger til løsning af spørgsmålet om de offentlige beskyttelsesrum efter de i skrivelsen omtalte principper.

Da en forudsætning for anvendelsen af beskyttelsesrummene og så er et effektivt varslingsystem, skal der peges på, at det i dag eksisterende sirenevarslingsystem i Storkøbenhavn er baseret på styring over telefonnettet og drift over den offentlige elforsyning. De nødvendige anlægsudgifter til fremskaffelse af alternative styrings- og driftsmuligheder må tilvejebringes.

Kommandocentralbyggeriet er ikke fuldført i Storkøbenhavn på grund af manglende bevillinger. 4 kommandocentraler er bygningsmæssigt og teknisk uanvendelige og må erstattes af nye kommandocentraler. En række af de øvrige kommandocentraler er endnu ikke forsynet med nødstrømsanlæg og er i øvrigt utilstrækkeligt sikrede i teknisk henseende.

Det mellem kommandocentralerne etablerede radiokommunikationssystem er baseret på de fra civilforsvarskorpset kasserede og forældede radioanlæg.

Materielindkøbene er ikke afsluttet, idet der navnlig mangler store mængder materiel til brandtjeneste og reservevandforsyningstjeneste, bårer og tæpper til førstehjælps- og ambulancetjeneste samt indsatsuniformer.

Den statslige ambulancetjeneste.

Rapporten foreslår, at den statslige ambulancetjeneste, hvis mobiliseringsstyrke udgør ca. 4.800 pers., heraf 3.000 værnepligtige og 1.800 frivillige kvinder, knyttes til det lokale beredskab.

Dette er i realiteten tilfældet inden for Storkøbenhavns område, idet man som et led i Storkøbenhavns regionale status administrerer de enheder fra den statslige ambulancetjeneste, som er tildelt Storkøbenhavn. Ambulancerne er under krigsmæssigt beredskab placeret hos de udrykningsenheder, som skal varetage befrielse, opsamling og transport af tilskadekomne.

For så vidt angår de respektive brandvæseners og redningskorps¹ ambulancer indgår disse i Storkøbenhavn ikke i civilforsvarsenhedernes organisation, idet man har ment det rigtigt, at de længst

muligt kan varetage fredsmæssig ambulancekørsel. Under krigsmæssig indsats, hvor det almindelige telefonsystem må forudses ude af drift, gives ordre om udrykning til brandvæsenets og redningskorpsets ambulancer over det civilforsvarsmæssigt sikrede kommando- og signalnet.

Det kommunale civilforsvar.

Rapporten fastholder det krigsmæssige styrkemål uændret med en personeldækning svarende til betjening af det fastsatte materiel og incl. en margin for frafald ved fremmøde.

For Storkøbenhavns vedkommende vil personelbehovet ved fuld udbygning andrage ca. 4-0.000 pers. uden afløsning. Spørgsmålet om behovet for afløsning ved langvarig indsats er endnu ikke løst, således at den i rapporten angivne behovsopgørelse næppe holder stik.

Befalingsmænd.

For så vidt angår uddannelse af værnepligtige befalingsmænd er det i rapporten anført, at det må antages, at den samlede tjenestetid for de værnepligtige befalingsmænd under det eksisterende system vil kunne fastlægges til en størrelsesorden på højst 4- måneder.

Forudsat at de 4 måneder er tænkt som et supplement til meniguddannelsens 2 måneder, svarer dette til den uddannelse, som det er forudsat, at de i civilforsvarsområderne nødvendige befalingsmænd skal gennemgå ved civilforsvarskorpsets foranstaltning, inden de overføres til byerne som befalingsmænd på gruppefører- og delingsførerplan.

Uddannelse.

For mandskab til byernes civilforsvar foreslår rapporten en kasernemæssig uddannelse på 1½ måned efterfulgt af 3 - 4 mobiliseringsøvelser i mobiliseringsenhederne tidsmæssigt fordelt over den periode på ca. 25 år, de værnepligtige står i styrken.

Uddannelsens længde og form må anses for at være en forbedring i relation til de nu foreliggende uddannelsesplaner. Repetitionsøvelserne vil dels kunne gennemføres på civilforsvarsskolen for Storkøbenhavn i Hedehusene, dels inden for de respektive sektorer under medvirken af det kommunale og frivillige personel, som i overensstemmelse med de foreliggende beredskabsplaner skal bistå ved løsning af disse opgaver.

Det bemærkes, at gennemførelse af realistiske mobiliserings- og indsatsøvelser vil medføre udgifter, bl.a. til det kommunale personales nødvendige deltagelse, som ikke synes at være forudset i rapporten. Rapporten har ikke behandlet spørgsmålet om den egentlige lederuddannelse, d.v.s. civilforsvarsledere og de øvrige ledere såvel på stabsplan som i marken. Uddannelsen på dette plan foregår i dag hovedsageligt på de statsbetalte skoler.

Centralstyrelse.

Rapporten foreslår, at alle sager om brandvæsen og civilforsvar samles under eet ministerium og peger på indenrigsministeriet som det mest nærliggende. Rapporten foreslår endvidere, at civilforsvarsstyrelsen og statens brandinspektion sammenlægges i en beredskabsstyrelse.

Civilforsvarsudvalget finder for sit vedkommende ikke anledning til at tage stilling til dette spørgsmål.

Kommandoorganisation.

Rapporten foreslår, at civilforsvarets nuværende kommandosystem omlægges til at omfatte samtlige de enheder, som indgår i civilforsvaret i krig, og at en del af dette kommandosystem også omfatter de fredsmæssige hjælpetjenester.

Der findes i Storkøbenhavn et fuldt udbygget kommando- og signal-system - dog bortset fra, at enkelte kommandocentraler er betegnet som uanvendelige - , baseret på krigsmæssigt beredskab, som vedligeholdes, men som ikke finder anvendelse til daglig. Samtidig findes et kommunikationssystem mellem de respektive brandvæsener og redningskorps i Københavnsområdet. En samordning af disse kommunikationssystemer vil være hensigtsmæssig, således at man i det omfang, det er muligt, kan anvende de samme kommandosystemer og signalveje i fred som i krig. Gennemførelse af et sådant forslag vil for Storkøbenhavns vedkommende nødvendiggøre en tilbundsgående analyse. Muligheden for at anvende den under opførelse værende fælles kommandocentral for Storkøbenhavn og region VI i Bernstorffparken som sæde for den koordinerende ledelse såvel under fredsindsats som under krig må indgå i denne analyse.

Byrdefordeling.

Rapporten foreslår, at det gældende finansieringssystem med hensyn til bestemte civilforsvarsforanstaltninger i hovedsagen opretholdes, d.v.s. at staten som hidtil betaler anlæg og drift af offentlige beskyttelsesrum, reservevandforsyningstjeneste, signaltjeneste, materielanskaffelser efter de nugældende regler, uddannelse og øvelsesanlæg m.v. Derimod

foreslår rapporten, at statstilskuddet til aflønning af personel under civilforsvaret, herunder den kommunale hjælpe-tjeneste, bringes til ophør, og at udgifter til vedligeholdelse af civilforsvarsmateriel fuldt ud finansieres af kommunerne.

Civilforsvarsudvalget finder for sit vedkommende, at der ikke findes saglig begrundelse for de foreslåede ændringer i den nugældende ordning.

Endelig skal udvalget give udtryk for, at den foreliggende embedsmandsrapport må betragtes som et debatoplæg, som på en række punkter forudsætter en nærmere forhandling mellem alle interesserede parter og - efter udvalgets mening - ligeledes en række analyser, forinden endelig stilling kan tages.

Resume.

- 1) Til rapportens forslag om etablering af en samlet lokal beredskabsorganisation, omfattende brandvæsen, miljø, ambulance-tjeneste, redningsvæsen og civilforsvar, fremhæver civilforsvarsudvalget, at den skitserede omstrukturering for Storkøbenhavns vedkommende allerede blev etableret i 1950 for så vidt angår de dengang 22 hovedstadskommuner, og at denne ordning har fungeret tilfredsstillende såvel økonomisk som civilforsvarstaktisk i de forløbne 26 år.
Uanset hvilken organisation og hvilket samarbejde, der gennemføres, peger udvalget på vigtigheden af, at der kun er een ansvarlig politisk leder og een civilforsvarschef til at gennemføre beredskabets etablering og koordinere og lede den samlede indsats.
- 2) Udvalget har konstateret, at civilforsvarskorpsets krigsmæssige styrke er fastholdt, herunder at der fortsat i Storkøbenhavn kan regnes med 3 civilforsvarskolonner og 1 forstærket civilforsvarssektion ved beredskab. Udvalget forudsætter, at korpset fortsat kan indsættes som mobil reserve til løsning af opgaver, som ikke påhviler det lokale civilforsvar, og at korpsets meniguddannelse må svare til opgaverne.
- 3) Civilforsvarskorpsets fredsmæssige bistand har ikke hidtil været af væsentlig betydning for Storkøbenhavn. Ved katastrofer, hvor tidsfaktoren ikke er afgørende, vil det lokale frivillige katastrofeberedskab, eventuelt suppleret med pligt-mæssig mødeordning for værnepligtige, kunne anvendes.
- 4) En udbygning af det storkøbenhavnske civilforsvar, herunder beskyttelsesrum, kommandocentralbyggeri, kommunikationsnet samt materiel- og udrustningindkøb, forudsætter en ændret ressourcefordeling.
- 5) Rapportens forslag om overførelse af den statslige ambulance-tjeneste til det lokale beredskab er i praksis gennemført i Storkøbenhavn.

- 6) Det krigsmæssige styrkemål må fastholdes for Storkøbenhavns vedkommende.

Uddannelsen af befalingsmænd, som i rapporten foreslås med en 4- måneders supplerende uddannelse ved civilforsvarskorpset, anses for tilfredsstillende.
- 8) Det i rapporten foreslåede uddannelsessystem for menige til det lokale civilforsvar, omfattende 12 måneders kaserneuddannelse og et antal mobiliseringsøvelser i det lokale civilforsvar, må anses for en forbedring i relation til den nu gennemførte uddannelse. Civilforsvarsudvalget peger i den forbindelse på spørgsmålet om den fortsatte uddannelse af ledere til det kommunale civilforsvar.

Civilforsvarsudvalget har ikke fundet anledning til at tage stilling til forslaget om etablering af en centralstyrelse.
- 10) Om en fælles kommandoorganisation i fred og krig peges på anvendelsen af den under opførelse værende fælles kommandocentral for Storkøbenhavn og CF-region 71 som sæde for en kooordinerende ledelse såvel under fredsindsats som under
- 11) For en ændret byrdefordeling finder civilforsvarsudvalget ingen saglig begrundelse.
- 12) Den foreliggende embedsmandsrapport må betragtes som et debatoplæg, som på en række punkter forudsætter en nærmere forhandling mellem alle interesserede parter og en række analyser, forinden endelig stilling kan tages.

P.U.V.

Viggo Mortensen
Formand

K.Marker
Sekretær.

FREDERIKSBERG KOMMUNE
Økonomidirektoratet

Frederiksberg Rådhus
2000 København F.
(01)19 21 21
Ø.D. 1976/77 j.nr.157-
5. november 1976.

I skrivelse af 1.september 1976 (2a.KT.j.nr.176/2200-4-5) har indenrigsministeriet anmodet kommunalbestyrelsen om en udtalelse over en af finansministeriet, administrationsdepartementet, udarbejdet rapport af august 1976 vedr. Civilforsvaret m.v.

Det fremgår nærmere af ministeriets skrivelse og de medsendte bilag, at administrationsdepartementet har anmodet indenrigsministeriet, justitsministeriet og forsvarsministeriet om at ville ytre sig i sagen med henblik på udarbejdelse af et oplæg til regeringen til brug for sagens behandling på politisk plan. Da administrationsdepartementets udredningsarbejde har stået på i godt IT år, er der fastsat snævre frister for sagens videre behandling. Indenrigsministeriet, der skal afgive svar inden 1.december d.å., har derfor anmodet om svar på sin ovennævnte høringsskrivelse til kommunalbestyrelsen inden udgangen af oktober .

I denne anledning skal man meddele, at da sagen foruden det egentlige civilforsvar omfatter det civile beredskab, brandvæsenet og sygehusberedskabet, ligesom der er rejst byrde- og opgavefordelingsproblemer, involverer den flere direktorater i Frederiksberg Kommune, hvorfor det ikke har været muligt at overholde svarfristen, hvilket man beklager. Sagen har ikke været forelagt kommunalbestyrelsen og ej heller været drøftet i brandkommissionen, hvilket af tidsmæssige årsager ikke har været muligt. Måske ville det ej heller være hensigtsmæssigt, når henses til finansministeriets forslag om at henskyde politiske drøftelser til en senere fase. Der kan i denne forbindelse henvises til, at problemer vedrørende byrde- og opgavefordelingen mellem stat og kommuner sædvanligvis er genstand for forhandlinger mellem repræsentanter for regeringen på den ene side og Amtsrådsforeningen i Danmark , Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune på den anden.

Administrationsdepartementets rapport tilsigter ændret ressourceanvendelse og derigennem nedbringelse af civilforsvarets driftsudgifter bl.a. gennem omlægning af uddannelsessystemet, herunder

kortere tjenestetid. På den anden side lægges der mere vægt på anlægsudgifterne, først og fremmest til bygning af sikringsrum. Dernæst peges på, at katastrofepåvirkende organisationer, som fungerer i fredstid, bør være således indrettet, at de uden strukturelle ændringer kan indgå i en krigstidsorganisation. Der foreslås derfor samordning af det lokale civilforsvar, brandvæsenet og redningskorpserne på det lokale plan under ledelse af en beredskabskommission og en beredskabsleder. Dette indebærer bl.a. afskaffelse af lokale CF-kommissioner og brandkommissioner.

Til disse forslag kan man indledningsvis bemærke, at den organisation af beredskabet, der som hovedkonklusion foreslås i rapporten, stort set svarer til den organisation, som de seneste 26 år har været gældende i hovedstadsområdet. Samordningen af det storkøbenhavnske civilforsvar i 22 hovedstadskommuner baseres på eksisterende kommunale institutioner, herunder brandvæsener, tekniske forvaltninger, socialvæsener og private redningskorps. Dette, skønner man, har fungeret økonomisk og civil for svar smæssigt tilfredsstillende under civilforsvarskommissionens politiske ledelse og med en administrativ ledelse under en fælles civilforsvarschef. Man er overbevist om, at en opdeling i en række selvstændige beredskabsorganisationer i hver enkelt kommune vil medføre langt større administrationsudgifter end den gældende ordning. Der kan videre henvises til, at denne ordning ligesom den hidtidige sygehusberedskabsplanlægning i det storkøbenhavnske område opfylder rapportens målsætning om en fredstidsorganisation, der hurtigt kan udvikles effektivt i en krigssituation.

Om sygehusberedskabet kan tilføjes, at dette bygger på de eksisterende sygehusenheders kapacitet og funktioner samt på planlægning af disses omstilling til krigsberedskab, som forudsat i civilforsvarsloven. Det er fra lægelig side påpeget, at det er vigtigt så hurtigt som muligt at have medicinsk ekspertise på selve katastrofestedet som en del af den overordnede ledelse på stedet, som det er tilfældet med det eksisterende storkøbenhavnske katastrofeberedskab, hvor overlægen ved Københavns hospitalsvæsens visitation er bestemmende og udøvende myndighed vedrørende etablering af centralvisitation på katastrofestedet og alarmering af det fornødne antal hospitaler.

Beredskabet kunne måske forbedres gennem yderligere koordinering af ambulancetjenesten, således som foreslået af det under

"Fællesudvalget for det kommunale storkøbenhavnske sygehusvæsen" nedsatte skadestueudvalg.

Om det andet hovedspørgsmål i administrationsdepartementets rapport, der vedrører uddannelsen og omlægning af driftsudgifter til anlægsudgifter samt opnåelse af statslige besparelser, kan man bemærke følgende:

Man er enig i, at yderligere midler til bygning af sikringsrum ville være ønskelige. Derudover bør dog også tænkes på midler til kommandocentraler, varslingsystemer, radionet, reservevandforsyninger o.-lign.

De foreslåede uddannelsessystemer for befalingsmænd og menige til civilforsvaret giver ikke anledning til bemærkninger fra et beredskabsmæssigt synspunkt. Man skal dog pege på, at forslaget om nedsættelse af tjenestetiden til 2 måneder for alle civilforsvarets værnepligtige menige betyder, at disse værnepligtige må aftjene deres værnepligt ved civilt arbejde i stedet for ved civilforsvarskorpset, hvorved udgifterne til civilt arbejde vil stige. Herved formindskes besparelserne ved nedsættelse af tjenestetiden. Det forekommer i øvrigt ikke ganske indlysende, hvorfor en civil værnepligtig ("militærnægter"), der er villig hertil, ikke kan forrette en del af sin tjeneste under civilforsvaret og en i forhold hertil afkortet rest af tjenesten ved civilt arbejde, hvorved den formodede udgiftsstigning på sidstnævnte konto ville blive mindre, jfr. at tjenestetiden ved civilt arbejde er 11 måneder.

Idet man i øvrigt om såvel organisationsspørgsmål som uddannelsesspørgsmål skal tillade sig at henvise til den af civilforsvarsudvalget under Civilforsvaret for Storkøbenhavn under den 27-oktober 1976 afgivne redegørelse til civilforsvarskommissionens formand, hvilken redegørelse er fremsendt med Københavns Kommunes udtalelse i sagen, skal man tilføje, at man må fraråde nedlæggelse af den storkøbenhavnske civilforsvarskommission og af brandkommissionen for Frederiksberg. Om sidstnævnte kan man oplyse, at den foruden politimesteren består af de samme personer som kommunens bygnings- og byplanudvalg, og at der allerede derigennem opnås koordination og dermed en rationaliseringsfordel.

Hvis det er tanken at gøre den storkøbenhavnske civilforsvarskommission til beredskabskommission, der tillige skulle overtage den frederiksbergske brandkommission og det frederiksbergske brandvæsens daglige opgaver efter brandlovgivningen - og måske også

byggelovgivningen - ville der ske en betænkelig fjernelse af typiske primærkommunale funktioner med deraf følgende dobbeltadministration og forøgede udgifter for kommunen. Dette mener man ikke kan være hverken hensigtsmæssigt eller tgenende det formål, rapporten har. Derimod kan man pege på det uheldige i, at der med hensyn til det civile beredskab stadig ikke er forberedt nogen civil administration i region VI.

Endelig skal man tilføje, at man ikke mener at kunne tage stilling til forslagernes byrdefordelingsmæssige konsekvenser, der som sagt forventes forhandlet stat og kommuner imellem, når sagen kommer på politisk plan.

Om hvad der videre passerer i sagen udbeder man sig underretning.

S.Kastberg /Hans Købler

Indenrigsministeriet,
Christiansborg Slotsplads 1,
1218 København K.

HOVEDSTADSRÅDET

Hovedstadsrådet j.nr.1975-001-4

Init. CM/KJ

København den 16.november 76

Indenrigsministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K.

Vedrørende Indenrigsministeriets 2. a.KT. j .nr. 1976/2200-4-5

I anledning af at indenrigsministeriet har anmodet Hovedstadsrådet om en udtalelse om den af administrationsdepartementet udarbejdede rapport om civilforsvaret m.v. skal man efter gennemgang af rapporten meddele, at man har bemærket sig, at rapporten ikke tager stilling til de særlige forhold i Storkøbenhavn og hovedstadsområdet. Man henviser herved til, at det kommunale civilforsvar i Storkøbenhavn er organiseret fælles for København og Frederiksberg kommuner og kommunerne i Københavns amtsrådsreds. Endvidere er der under "Københavnsegnens Brandudvalg" etableret et udstrakt samarbejde med henblik på at samordne de inden for hovedstadsområdet opret- holdte brand- og ambulancevæsen.

Det kan oplyses, at der for tiden føres forhandlinger mellem brandudvalget og Hovedstadsrådet om udvalgets fremtidige tilhørsforhold.

På baggrund heraf skal man, efter at sagen har været forelagt Hovedstadsrådets planlægnings- og økonomiudvalg, meddele, at der i de videre overvejelser vedrørende ændret organisation af civilforsvar og brandvæsen m.v. bør tages hensyn til de organisatoriske forhold, der allerede eksisterer og eventuelt vil blive yderligere udbygget inden for hovedstadsområdet.

Med venlig hilsen

Bent Sørensen

/Chr. Mogensen

Afsnit 3

Justitsministeriet

JUSTITSMINISTERIET
4.kontor

Slotsholmsgade 12, IV,
(Ø1)12 09 OG

Brev nr. 8590

Journ. 4.kt.76-3301-87

1216 København den 1.december 76

+ 6 bilag

I skrivelse af 30. august 1976 (j.nr.490-3/3-4) anmodede administrationsdepartementet justitsministeriet om en udtalelse om den af departementet udarbejdede "rapport om civilforsvaret m.v."

Justitsministeriet har indhentet vedlagte udtalelser fra Statens Brandinspektion, politidirektøren, rigspolitichefen, Foreningen af politimestre i Danmark samt Dansk brandinspektørforening.

Herefter skal justitsministeriet udtale følgende, idet man af hensyn til overskueligheden har fundet det hensigtsmæssigt at opdele udtalelsen i et afsnit med justitsministeriets generelle bemærkninger og et afsnit indeholdende en nærmere gennemgang af en række af de punkter, der er rejst i rapporten:

A. Generelle bemærkninger

Rapporten er tilblevet på en udsædvanlig måde, idet den alene er udarbejdet af administrationsdepartementet, uden at de myndigheder, der har det administrative ansvar for eller den daglige ledelse af civilforsvaret, politiet og brandvæsenet har haft nogen indflydelse på arbejdet eller mulighed for at påpege misforståelser.

Denne arbejdsform har givet mulighed for en utraditionel behandling af problemet, om det er muligt at opnå væsentlige besparelser inden for civilforsvaret uden en tilsvarende svækkelse i det samlede beredskab såvel i krigstilfælde som over for fredsmæssige katastrofer.

Til gengæld følger det af den valgte fremgangsmåde, at rapporten er præget af den manglende bistand fra sagkyndige myndigheder og organisationer. Dette gælder i særlig grad de dele af rapporten, som vedrører det totale beredskab. På en række punkter er rapportens forslag derfor ikke gennemarbejdet, og den lader et stort antal væsentlige problemer uløst. Ligeledes har det ikke med den valgte arbejdsform været muligt at undgå misforståelser med hensyn til arten og omfanget af de opgaver, som skal løses inden for rammerne af det samlede beredskab, og med hensyn til de midler, som i praksis er nødvendige for at løse disse opgaver.

De for justitsministeriets område vigtigste punkter er gennemgået i skrivelsens afsnit B.

Af de anførte grunde er rapporten efter justitsministeriets opfattelse ikke egnet til at danne grundlag for en stillingtagen til den fremtidige organisation af civilforsvaret, endsige af det samlede beredskab. Derimod vil rapporten være et værdifuldt udgangspunkt for en samlet, sagkyndig undersøgelse af civilforsvaret som en del af det samlede civile beredskab såvel i krig som under fredsmæssige katastrofer.

Justitsministeriet skal derfor foreslå, at en sådan undersøgelse finder sted i et udvalg, hvori er repræsenteret alle dele af det totale beredskab, herunder også de områder, som kun er perifert behandlet i rapporten (polititet, det militære forsvar, miljømyndighederne, sygehusvæsenet).

Efter justitsministeriets opfattelse vil det være af afgørende betydning for et sagligt rigtigt resultat af et sådant udvalgsarbejde, at udvalget ikke alene skal vurdere rapportens forslag, men har adgang til at fremsætte alternative forslag, der kan sikre opnåelse af det bedst muligt totale beredskab ud fra en given resourceanvendelse.

B. Gennemgang af forslaget vigtigste punkter.

1. Uddannelse af CF-korpsets personel.

Efter rapportens forslag koncentrerer den egentlige uddannelse til ly måned, medens den træning, der i den sidste del af den nuværende tjenestetid opnås gennem indsats ved fredsmæssige redningsopgaver helt afskaffes.

I modsætning til forholdene i en række andre lande møder de indkaldte uden enhver forudsætning - herunder også uden den øvelse i samarbejde under kommando og i elementær redningstjeneste, som opnås under aftjening af militær værnepligt.

Civilforsvarsuddannelsens formål er at give de indkaldte en teoretisk og praktisk uddannelse i samtlige de former for redningstjeneste, der er fælles for fredstids- og krigsforhold, og i de civilforsvarsopgaver, der er specielle for krigsforhold. Ved sammenligning med uddannelsen for brandmænd, hvis teoretiske uddannelse er af nogenlunde samme længde som den foreslåede CF-uddannelse, må der tages hensyn, dels til at brandmænd alene uddannes i brandslukning, dels til at der for disse alene er tale om en teoretisk overbygning på den praktiske uddannelse, der finder sted under det daglige arbejde.

Den nuværende uddannelse er en forudsætning for korpsets mulighed for ved indsats som mobil fjernkolonne i krigstid at skabe en ikke blot kvantitativ, men også kvalitativ forøgelse af indsatsen på skadestedet i forhold til det lokale civilforsvar. Den er endvidere forudsætningen for, at menige fra korpset i en mobiliseringssituation hurtigt kan uddannes som gruppeførere i det lokale civilforsvar og for, at de i fredstid kan yde nogen form for selvstændig indsats til bistand for de lokale brandvæsener eller redningskorps.

Justitsministeriet kan ikke udelukke, at der gennem en effektivisering af uddannelsen kan skabes mulighed for en vis nedsættelse af den nuværende tjenestetid i korpset, uden at de nævnte forudsætninger bortfalder.

En nedsættelse som den i rapporten foreslåede vil imidlertid medføre:

at korpset i krigstid vil være ude af stand til at løse andre opgaver en det lokale civilforsvar, og at dets indsats alene får betydning som en forøgelse af det lokale civilforsvars mandskabsstyrker på indsatsstedet,

at korpset ikke i mobiliseringstilfælde vil kunne anvendes som rekrutterings grundlag for gruppe- og delingsførere til det lokale civilforsvar i højere grad end dettes eget mandskab,

at korpset i fredstid alene vil kunne anvendes som en med betydeligt varsel tilkaldt bistand for de lokale brandvæsener og redningskorps i tilfælde, hvor der er behov for en meget langvarig og mandsskabskrævende, men ukvalificeret indsats (f.eks. ved udstrakte hedebrande i tyndt befolkede områder),

at det herefter må forekomme tvivlsomt, om der overhovedet er tilstrækkelig begrundelse for at opretholde korpset som en selvstændig enhed med noget andet formål end at uddanne personel til det lokale civilforsvar.

Efter justitsministeriets opfattelse vil en gennemførelse af rapportens forslag på dette punkt dels betyde en meget alvorlig svækkelse af det danske totalforsvar i krig, dels medføre, at der ved planlægningen af beredskabet over for fredstidsulykker helt må bortses fra civilforsvaret med undtagelse af tilfælde, hvor der opstår behov for indsættelse af store mandskabsstyrker til ukvalificerede opgaver, og hvor det ikke har afgørende betydning, hvor hurtigt denne indsats kan iværksættes.

En sådan udvikling medfører en større belastning af andre led i beredskabet som f.eks. politi og brandvæsen og betyder samtidig en absolut svækkelse af det totale fredsberedskab.

Udviklingen i Norge, hvor civilforsvarets muligheder for fredsmæssig indsats stort set svarer til det danske CF-korps' efter en eventuel gennemførelse af rapportens forslag, giver visse holdepunkter for rigtigheden af denne vurdering. I betænkningen "Sivilvilt beredskab" (NOU 1976: 43) hedder det bl.a. side 49:

"Beredskapsutvalget har hatt kontakt med det utvalg som er nedsatt ved kgl. res. av 11.oktober 1974 for å vurdere verneplikts innhold i dagens samfunn (Vernepliktsutvalget). En er blitt kjent med at dette utvalg vurderer muligheten for å foreslå at vernepliktig personell som av nærmere fastlagte grunner fritas for å tjeneestegjøre i det militære forsvaret, aftjener førstegangstjenesten i sivilforsvaret. Sivilforsvaret vil i så fall få stående avdelinger i fred, som bør få til oppgave å yte bistand ved katastrofer, ulykker og forurensningssituasjoner. Personellet forudsettes utdannet med disse oppgaver for øye. Beredskapsutvalget finner at en slik ordning er i tråd med de synspunkter som det er redegjort for ovenfor. En slik personellmessig styrkelse av sivilforsvaret i fred vil også medføre en bedre utnyttelse av sivilforsvarets store materiellressurser og fremstå som et viktig bidrag til å løse påtrengende fredsmessige samfunnsoppgåver."

2. Erstatning af civilforsvarskorpset som et element i fredstidsberedskabet.

I planlægningen vedrørende fredstidsberedskabet indgår CF-korpset med henblik på løsning af en række opgaver, hvoraf kun en beskeden del vedrører tilfælde, hvor en stor indsats af mandskab er nødvendig, uden at der samtidig stilles større krav til dettes uddannelse eller hurtigt fremmøde.

a. I de områder, der ligger i nærheden af de nuværende CF-kaserner, indgår disses udrykningsvagt som ekstra slukningstog, der rutinemæssigt tilkaldes af politiets alarmeringscentral, hvis meldingen om brand (f.eks. på grund af den pågældende virksomheds brandfarlige karakter) giver grund til at antage, at yderligere slukningshjælp er nødvendig.

b. Uden for disse områder indgår udrykningsvagten i beredskabsplanerne for visse objekter, hvor en brand anses for at frembyde en ganske særlig fare. Herudover tilkaldes CF-kolonnen alene, hvis det efter en konkret vurdering på brandstedet skønnes, at branden ikke kan bekæmpes ved indsættelse af de nærmere liggende brandvæsener, uden at disses resterende beredskab blottes i ufor-svarlig grad.

c. CF-kolonnerne udgør 3. trin i beredskabet mod uheld med farlige stoffer og skal således alarmeres ved enhver forureningsulykke, hvor en omfattende indsats af specialmateriel og specialuddannet mandskab skønnes at blive nødvendig. Betydningen af dette beredskab kan ikke bedømmes ud fra antallet af udrykninger, men alene ud fra en vurdering af det maksimale omfang af en tænkelig forureningsulykke. I så henseende har forureningsulykken i Norditalien givet en antydning af behovet for hurtig indsats af betydelige styrker.

d. CF-kolonnen indgår i beredskabsplanerne for katastrofer, der ikke eller kun for en dels vedkommende består i brand eller vedrører farlige stoffer (oversvømmelser, tog- og flyulykker, sammenstyrtninger, ulykker, der udløser radioaktivitet). Særligt med henblik på sådanne katastrofer har CF-korpset udviklet materieltyper (pionervogne, lysgeneratorer, stabsvogne udstyret som mobile kommandocentraler og forsynet med kommunikationsudstyr, der kan sikre signaltjenesten såvel mellem de forskellige indsatsenheder ved udstationering af transportable sendere og modtagere som til "baglandet").

Den rolle, som CF-korpsets udrykningsvagt og dets yderligere mandskabsstyrke indtager i beredskabet, kan naturligvis overtages af andre. En erstatning uden nedsættelse af det samlede beredskab kan imidlertid ikke ske som foreslået i rapporten og må antages at blive langt dyrere end forudsat i denne.

De foreslåede 31 slukningstog vil være uden enhver mulighed for at erstatte CF-korpset med hensyn til de under c) og d) nævnte opgaver. Det er teoretisk muligt at henlægge disse opgaver til de største brandvæsener og redningsstationer, men dette vil kræve meget betydelige udgifter til etablering (bygninger og uddannelse) og til aflønning af fast, specialuddannet mandskab.

Derimod vil de under a) og b) nævnte opgaver kunne varetages af et antal ekstra slukningstog, der placeres hensigtsmæssigt i tilknytning til eksisterende lokale brandvæsener. Da disse slukningstog kun kan benyttes ved brandslukning, som efter det oplyste udgør ca. halvdelen af CF-korpsets nuværende assistancer, vil et mindre antal slukningstog end 31 formentlig være tilstrækkeligt. Til gengæld er det som nærmere anført i vedlagte udtalelse fra Statens brandinspektion urealistisk at antage, at disse slukningstog kan opbygges alene på grundlag af eksisterende CF-materiel og bemandedes

med deltidsansatte brandmænd, der alene anvendes i de i rapporten nævnte tilfælde. Der må derfor forudses væsentlige udgifter til etablering og drift af disse slukningstog ud over, hvad der forudsættes i rapporten.

3. Koordinering af det lokale beredskab.

Justitsministeriet kan fuldt ud tiltræde, at den integrering af kommunale brandvæsener og det kommunale civilforsvar og det samarbejde mellem dette og private entreprisebrandvæsener, som allerede er sat i gang i mange kommuner, fortsættes og fremskyndes. Man kan også tiltræde, at mulighederne for koordination med redningskorpsernes øvrige virksomhed bør undersøges. I så henseende må man dog være opmærksom på, at de kommunale brandinspektører/beredskabschefer ikke nu er uddannet til at forestå skadestedsledelse ved andet end brand og forureningsulykker, ligesom den gældende lovgivning uden for disse tilfælde tillægger politiet skadestedsledelsen. Specielt for ambulancetjenesten synes en inddragelse i en primærkommunal beredskabsorganisation at frembyde særlige problemer i forhold til den amtskommunale organisation af sygehusvæsenet.

En integration må dog ikke være så fuldstændig, at den kompromitterer den grundlæggende tanke bag civilforsvaret: opretholdelse af et beredskab, der går ud over, hvad der kræves under normale fredsmæssige forhold.

Rapportens forslag om at lade CF-mandskab med CF-materiel opretholde beredskabet ved den lokale brandstation i tilfælde, hvor den faste styrke er engageret andetsteds, er efter justitsministeriets opfattelse urealistisk. Der henvises til bemærkningerne foran under 1 og til punkt II, 3, i bilagt til Statens brandinspektions vedlagte udtalelse.

4. Samarbejdet med politiet og spørgsmålet om disponering af indsatsenheder i større områder.

Rapporten synes ikke at bygge på tilstrækkeligt kendskab til politiets opgaver inden for det nuværende fredstidsberedskab.

a. Efter gældende lovgivning påhviler der politiet et hovedansvar for, at der i den enkelte politikreds og i den enkelte region finder en planlægning sted til imødegåelse af fredstidskatastrofer af enhver art. I overensstemmelse hermed udarbejdes der i samarbejde med de øvrige berørte myndigheder (herunder især brandmyndigheder, CF og sygehusvæsenet) dels generelle planer, dels specielle planer for særlige virksomheder m.v. eller særlige

katastrofearter (herunder i de senere år også sabotage- og terroristaktioner).

b. De udarbejdede planer finder umiddelbar anvendelse som grundlag for alarmeringscentralernes virksomhed i det omfang, den indgåede alarm er omfattet af planerne. I disse tilfælde kan der f.eks. blive tale om øjeblikkelig tilkaldelse af fjernhjælp fra et nabobrandvæsen eller en CF-kolonne, ligesom der i samme arbejds-gang gives ordre til politiets kørende patruljer, f.eks. om at skabe fri bane for redningsenhederne, foretage afspærring eller iværksætte evakuering, hvor dette indgår i planen.

c. Alarmeringscentralerne benyttes endvidere som formidlende led, hvis det senere viser sig nødvendigt at tilkalde fjernhjælp eller iværksætte yderligere foranstaltninger af politimæssig eller anden art. Alarmeringscentralen fungerer her som instrument for den højere politiledelse, der er egnet at udøve en overordnet og koordinerende ledelse i "baglandet".

d. Endelig påhviler selve skadestedsledelsen efter gældende lovgivning politiet, hvor der hverken er tale om brand eller forureningsulykker.

Rapporten forudsætter, at politiets indsats skal begrænses til de "egentlige politimæssige opgaver" uden at præcisere dette udtryk nærmere, men tager selv kun stiling til de under b) og c) nævnte opgaver. Medens alarmeringscentralerne uden for Storkøbenhavn forudsættes bibeholdt hos politiet, foreslås disponeringen af fjernhjælpsstyrker overført til et ikke nærmere udformet kommandosystem, der eventuelt skal bygge på civilforsvarets to landsdelskommandoer, men kun skal træde i funktion i en katastrofesituation.

De under a) og d) nævnte opgaver er for tiden genstand for overvejelse i en under justitsministeriet nedsat arbejdsgruppe. I kommissoriet for arbejdsgruppen henledes opmærksomheden på den under d) nævnte sondring mellem skadestedsledelsen henholdsvis ved brand og forurening og ved andre ulykker. Det foreslås overvejet om man i stedet bør sondre mellem indsatsledelse på skadestedet, hvor kendskabet til b eksempelvis est eknik og taktisk indsatsledelse er afgørende, og ledelsen af den virksomhed uden for skadestedet, som er en forudsætning for en effektiv indsats på stedet.

Der er imidlertid en meget nær sammenhæng mellem de ovenfor opregnede opgaver og selve alarmeringsfunktionen. At placere

disponeringen over fjernhjælpsstyrker hos et organ, der ikke har noget ansvar for beredskabsplanlægningen, ikke har noget kendskab til de indgåede alarmer i det omfang, de ikke kræver fjernhjælp, og derfor ikke har nogen oversigt over de i det givne øjeblik disponible styrker, vil være egnet til at skabe total forvirring i en katastrofesituation. Justitsministeriet må nære afgørende betænkeligheder ved en ordning, der henlægger en del af de under b) og c) nævnte opgaver til et organ, der hverken varetager selve alarmeringsfunktionen eller opgaver af den under a) og d) nævnte art.

På den anden side finder justitsministeriet det klart uensigtsmæssigt, at der opbygges en ny organisation til varetagelse af samtlige de nævnte opgaver bortset fra den lokale skadestedsledelse. En sådan organisation måtte under hensyn til omfanget af de faktisk forekommende opgaver i fredstid opbygges ikke på landsdelsplan, men på regionsniveau eller snarere på et niveau, der svarer til landets nuværende inddeling i alarmeringscentralområder. Organisationen måtte naturligvis have et døgnberedskab parallelt med politiets. Den måtte ligeledes udstyres med eget kommunikationssystem til sikring af kontakten med samtlige brand- og redningsstationer og politiets basisradiostationer i området.

Efter justitsministeriets opfattelse vil opbygningen og driften af en sådan organisation være forbundet med meget betydelige omkostninger uden at medføre nogen fordel i forhold til alarmeringscentraler, der som nu er placeret hos politiet.

Det tilføjes, at de under a) nævnte planlægningsopgaver efter justitsministeriets opfattelse ikke hensigtsmæssigt kan løses på primærkommunalt plan.

5- Den centrale styring.

For så vidt angår rapportens forslag om sammenlægning af Statens brandinspektion og civilforsvarsstyrelsen, kan justitsministeriet henholde sig til bemærkningerne herom under punkt III i bilaget til Statens brandinspektions vedlagte udtalelse. Når det i dag er muligt for Statens brandinspektion med et personale på syv sagsbehandlere at føre tilsyn med brandvæsenerne, udarbejde tekniske forskrifter, udføre konsulentarbejde for andre myndigheder samt varetage undervisningen på Statens brandskole, skyldes det alene, at et lille organ med et nært forhold mellem medarbejderne og et betydeligt personkendskab til brandvæsenerne kan lægge arbejdet meget effektivt og ubureaukratisk til rette. Disse særlige fortrin vil

meget let gå tabt, hvis institutionen skal indpasses i et traditionelt opbygget direktorat, der allerede i kraft af sin størrelse må fungere på en anden måde. Nogen reel rationalisering synes ikke at kunne opnås ved en sammenlægning.

En integrering af det lokale civilforsvar og de lokale brandvæsener giver efter justitsministeriets opfattelse ikke i sig selv grundlag for at overveje en ændring af den centrale styring. Tværtimod kan det hævdes, at det foran under 3 omtalte behov for at sikre, at det kommunale civilforsvar trods al integration repræsenterer et beredskab ud over det i det daglige nødvendige, tilgodeses gennem henlæggelsen af centralledelsen til to forskellige direktorater, der som civilforsvarsstyrelsen og brandinspektionen har et gnidningsfrit samarbejde.

Den allerede skete vidtgående integrering har ikke givet anledning til ressortmæssige problemer. Der synes heller ikke at være grund til at befrygte sådanne problemer, selv om også redningskorpsernes øvrige opgaver søges inddraget i den lokale beredskabsorganisation. Sålænge politiets centrale placering i beredskabsplanlægningen og -koordineringen opretholdes, synes det u hensigtsmæssigt at fjerne hermed sammenhængende arbejdsopgaver fra justitsministeriet. Da spørgsmålet om politiets stilling først kan afklares gennem det under de generelle bemærkninger foreslåede udvalgsarbejde, finder justitsministeriet ikke anledning til på nuværende tidspunkt at udtale sig nærmere om, hvorvidt den centrale styring bør samles i ét ministerium, og hvorvidt dette bør være indenrigsministeriet, justitsministeriet eller eventuelt et tredje ministerium.

Rapporten tager ikke stilling til de særlige problemer, som en gennemførelse ville medføre i hovedstadsområdet, Justitsministeriet har derfor heller ikke fundet anledning til at udtale sig om dette områdes særlige forhold, som naturligvis må inddrages i et kommende udvalgs overvejelser.

Orla Møller

/Ole Dae

Finansministeriet,
administrationsdepartementet.

STATENS BRANDINSPEKTION

Bernstorffsvej 159, 2920 Charlottenlund

Tlf. (01)66 - OR 67 47

Postgiro 1 02 35 27

Jour.nr.

Dato november 1976

GH/js

Justitsministeriet, 4.kontor

Slotsholmsgade 12,

1216 København K.

Vedr.: Administrationsdepartementets s_rapport_om_civilforsvaret_m.v.

I besvarelse af Deres brev nr. 6319 af 8.september 1976, jour.nr. 76 - 3301 - 87 skal man udtale:

Rapporten har som hovedformål at belyse det samlede CF-system, og fremkomme med rationaliseringsforslag inden for dette systems rammer. Imidlertid griber rapporten stærkt ind i områder uden for civilforsvaret, herunder først og fremmest brandvæsenet, og den kommer derved direkte til at berøre brandinspektionens arbejdsområde, hvorfor de efterfølgende kommentarer i det væsentligste tager sigte på de fredsmæssige forhold. Da brandvæsenet i en krigssituation indgår i F-beredskabet, må det dog også være rimeligt, at der fra brandinspektionens side foretages en vurdering af de konsekvenser, som en gennemførelse af rapportens forslag ville få for det samlede civilforsvars effektivitet under krig.

Rapportens indhold kan opdeles i 5 hovedemner, nemlig:

- I. CF-korpset.
- II. Det lokale beredskab.
- III. Den centrale ledelse.
- IV. Uddannelse.
- V. Kommandosystem.

ad I. CF-korpset.

CF-korpsets værnepligtstid foreslås reduceret fra 8 mdr. til 17 måneder + 15 dages genindkaldelse. Dette ville medføre, dels at den uddannelsesmæssige standard vil blive væsentlig forringet, dels at CF-korpsets fredsmæssige assistanceydelser må udgå. Brandinspektionen kan under ingen omstændigheder tilslutte sig forslaget om en så drastisk reduktion i tjenestetiden.

CF-korpset har i de senere år deltaget i fredsmæssige udrykninger i stadig stigende omfang. Alene i juli og august 1976 har korpset været tilkaldt i mere end 200 tilfælde. Af CF-korpsets fredsmæssige assistancer vedrører ca. halvdelen brand, mens de øvrige assistancer omfatter en række forskellige ulykker, herunder specielt uheld med farlige stoffer, hvor CF-korpset indgår både i 2. og 3.trin.

Rapporten foreslår, at der til erstatning for CF-korpsets fredsmæssige assistancer etableres 31 slukningstog, bemandet med deltidsbeskæftigede brandmænd. Dette forslag må anses for helt urealistisk. Dels vil det være forbundet med meget store vanskeligheder at fremskaffe det nødvendige mandskab, dels vil dette mandskab på grund af manglende erfaring være næsten værdiløst. Enhederne vil kun kunne indsættes enkeltvis og ikke som den samlede styrke, der er behov for, og endelig vil en etablering af disse slukningstog kun have betydning i brandmæssig henseende, mens alle de redningsmæssige opgaver, som CF-korpset i dag løser, ikke vil kunne varetages af de nævnte slukningstog.

Brandinspektionen må derfor stærkt advare mod at søge dette forslag gennemført.

ad II. Det lokale beredskab.

I rapporten foreslås det, at civilforsvar og brandvæsen m.v. på lokalt plan sammenlægges i en beredskabsorganisation, som ledes af en fælles brand- og civilforsvarskommission og med en beredskabschef som daglig leder.

Dette forslag svarer ret nøje til det, der er givet udtryk for i civilforsvarsstyrelsens skrivelse til kommunerne af april 1972, og brandinspektionen kan i princippet helt tilslutte sig forslaget.

Der må dog foretages en række detaljerede undersøgelser af spørgsmålet, specielt hvad redningstjenesten og ambulancetjenesten angår. Endvidere må de ledelsesmæssige funktioner fastlægges, idet rapportens forslag om kommandofordeling ikke svarer til den eksisterende lovgivning. Det må i denne forbindelse meget kraftigt pointeres, at en overføring af kommandobeføjelsen ved andre ulykker end brand og uheld med farlige stoffer til en kommunal beredskabschef først bør finde sted, når de pågældende har gennemgået den nødvendige uddannelse.

I rapporten foreslås det, at der lokalt tilrettelægges ordninger, hvorefter CF-personel med CF-materiel i særlige situationer indsættes til hjælp for eller til erstatning for det normale brandvæsen. Et sådant system vil kunne fungere, når det drejer sig om indsats af ekstra personel på et større brandsted, idet mandskabet da vil kunne fungere som hjælpere for allerede indsat personel. Derimod vil en selvstændig indsats af sådanne styrker under ingen omstændigheder kunne komme på tale, idet CF-personellet vil savne uddannelsesmæssige og udrustningsmæssige forudsætninger herfor.

ad III. Den centrale ledelse.

Det foreslås i rapporten, at det samlede beredskabssystem, herunder brandvæsen og civilforsvar henføres under samme ministerium, indenrigsministeriet.

I betragtning af det nære samarbejde mellem politi og brandvæsen, såvel administrativt som indsatsmæssigt, forekommer det helt urimeligt at adskille de to instanser.

I brandvæsenets administrative arbejde er der endvidere en stærk tilknytning til boligministeriet og til dels miljøministeriet, men derimod ingen forbindelse til indenrigsministeriet.

Brandinspektionen må derfor meget stærkt fraråde, at et eventuelt fælles beredskabssystem henlægges under indenrigsministeriet. Skal det samlede sagsområde placeres under samme ministerium, kan der kun være tale om justitsministeriet.

Det foreslås endvidere, at civilforsvarsstyrelsen og Statens brandinspektion sammenlægges til én myndighed. Mens der på lokalt plan er et stort antal berøringsflader mellem brandvæsen og civilforsvar, er dette absolut ikke tilfælde på central plan. Det må frygtes, at en sammenlægning vil medføre en stærk dominans af civilforsvaret til skade for det fredsmæssige brandvæsen. Brandinspektionen må derfor på det kraftigste modsætte sig en sådan sammenlægning.

Såfremt der foretages en fuldstændig sammenlægning af brandvæsen og civilforsvar på lokalt plan, vil man kunne overveje visse ændringer i de to centrale styrelses arbejdsområder, f.eks. således at Statens brandinspektion beskæftigede sig med indsatstjenesten og de dertil hørende sagsområder, mens civilforsvarsstyrelsen beskæftigede sig med planlægningsarbejde og forebyggende foranstaltninger af krigsmæssig karakter.

ad IV. Uddannelse.

Selvom rapporten ikke specielt beskæftiger sig med de uddannelsesmæssige forhold vedrørende personellet i de lokale "beredskaber, må man formode, at der også her regnes med fuldstændig integration. Dette princip kan man fra brandinspektionens side ganske tilslutte sig. Med en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af uddannelsen vil det være muligt, at fremskaffe ledende personel til såvel fredsmæssig som krigsmæssig indsats. Med den foreslåede reduktion af uddannelsestiden i GF-korpset, vil der imidlertid fremkomme en total mangel på befalingsmænd på gruppefører- og delingsførerniveau, idet værnepligtige der kun har modtaget 1½ måneds uddannelse, må gennemgå en langvarig skoling, for at kunne optræde som befalingsmænd. Dette vil medføre, at et mobiliseret civilforsvar ikke vil kunne fungere. Såfremt forslaget om den stærkt reducerede tjenestetid gennemføres, vil det stille krav om en ganske betydelig udvidelse af uddannelseskapaleteten for befalingsmænd i mellemgruppen.

ad V. Kommandosystem.

Det foreslås, at der oprettes et landsdækkende kommandosystem, som skal kunne virke både i krig og i fred. Såfremt et sådant system skal kunne fungere i fredstid, må kommandocentralerne være konstant bemandede og samtlige køretøjsbevægelser må registreres. Dette vil efter brandinspektionens opfattelse være totalt overflødigt, idet systemet i fredstid allerhøjst vil blive brugt 2-3 gange om året, samtidig med at de daglige rutinemæssige ekspeditioner vil blive vanskeliggjort.

Såfremt der virkelig er behov for en mere centraliseret styringsmulighed, må dette opfyldes ved at alarmcentralerne teknisk udbygges, og ved at der udpeges nogle få personer, som i tilfælde af en større fredstidsulykke, hvor kombineret indsats er nødvendig, styrer afsendelsen af styrker fra et større område.

Det er brandinspektionens opfattelse, at spørgsmålet om centraliseret styring af indsatsstyrker i fredstid bør løses fuldstændig uafhængig af en eventuel rationalisering inden for civilforsvaret.

Der henvises iøvrigt til vedlagte "Bemærkninger til administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v.", som mere detaljeret redegør for de her omtalte 5 hovedpunkter.

Den foreliggende rapport indeholder et omfattende analysemateriale vedrørende civilforsvaret m.v., og nogle af de forslag der stilles i rapporten, vil man i princippet kunne acceptere, men i detailudformningen af forslagene, er der så mange punkter, som i praksis ikke vil kunne gennemføres, eller som ganske vil tilsidesætte formålet med de enkelte funktioner, at man fra brandinspektionens side meget stærkt skal henstille, at der nedsættes en kommission af sagkyndige indenfor civilforsvar og brandvæsen til at gennemgå rapporten og fremkomme med et teknisk holdbart grundlag for rationaliseringsforanstaltningernes gennemførelse.

Med venlig hilsen

G.Haurum

STATENS BRANDINSPEKTION

Bemærkninger til administrationsdepartementets rapport1. CF-korpset.1. Værnepligtsuddannelsen.

Den nuværende tjenestetid i CF-korpset er 8 mdr., incl. gavntjenesten. I denne periode uddannes de værnepligtige i brandtjeneste, redningstjeneste, katastrofeførstehjælp, signaltjeneste m.v. Endvidere deltager de værnepligtige i en vagttjeneste, der opretholdes af hensyn til assistancedrykninger i fredstid i forbindelse med større brande, sammenstyrtningsulykker, uheld med farlige stoffer m.v.

Den værnepligtige får således en ret omfattende uddannelse, der kombineres med øvelser og i en vis udstrækning med egentlig udrykningstjeneste.

Rapporten siger (side 83):

"For brandmænd og Falck-reddere er den praktiske øvelse i medfør af tjenesten det væsentligste led i uddannelsen".

Da CF-korpsets værnepligtige i værnepligtstiden kun har kunnet opnå en ganske ringe erfaring i praksis, er der lagt særlig vægt på uddannelse og øvelser. Den kraftige stigning, der i den seneste tid er sket i antallet af udrykninger i fredstid, har dog givet de værnepligtige noget større praktisk erfaring.

En heltidsbeskæftiget brandmand gennemgår ved sin ansættelse et grundkursus af 1 uges varighed. Efter 1 års praktisk tjeneste gennemgår han et brandmandskursus af 4 ugers varighed på Statens brandskole. Der er således tale om en uddannelsestid på 5 uger foruden 1 års praktisk erfaring i brandtjeneste alene. Det forekommer derfor helt urealistisk, når det i rapporten foreslås at værne-

pligtstiden reduceres til ly måned i betragtning af, at CF-uddannelsen omfatter mange andre discipliner end brandtjeneste. Når man som det fremgår af rapportens indledende afsnit ønsker at bibeholde civilforsvarskorpset, bør uddannelsestiden fastsættes således, at det er muligt at give de værnepligtige en rimelig uddannelse. I modsat fald vil korpsets effektivitet være reduceret så meget, at man i mobiliseringstilfælde ikke vil kunne påregne at have en slagkraftig styrke til rådighed.

I bestræbelserne for at koordinere brandvæsenets og CF-korpsets uddannelser er der i den senere tid sket en tilnærmelse af værnepligtsuddannelsen til Statens brandskoles brandmandskursus, således at værnepligtige, hjemsendt fra korpset, uden videre kan indgå som heltidsbeskæftigede brandmænd uden først at gennemgå brandmandskursus. Denne ordning vil ikke kunne bibeholdes, såfremt uddannelsestiden for de værnepligtige nedsættes som foreslået i rapporten, idet det da ikke vil være muligt at bibringe de værnepligtige et brandmæssigt kendskab, der svarer til det, der kræves af den heltidsbeskæftigede brandmand.

Det foreslås i rapporten, at uddannelsen af værnepligtige til CF-korpset og til det kommunale civilforsvar sammenlægges til en kasernemæssig uddannelse på $1\frac{1}{2}$ måned efterfulgt af repetitionsøvelser af i alt 15 dages varighed.

Man kan helt tilslutte sig, at § 31 uddannelsen fremtidig bør foregå på kasernerne, hvorefter den lokale uddannelse (2 x 50 timer) bortfalder. Derimod må man anse 15 dages repetitionsøvelser indenfor et tidsrum af op til 25 år som totalt værdiløse. En sådan ordning vil endvidere, hvad enten den gennemføres som central eller som lokal uddannelse, kræve et omfattende administrationsapparat, hvortil kommer, at det vil medføre vanskeligheder for de værnepligtige, ikke mindst i forholdet til deres arbejdsgivere, at skulle genindkaldes flere gange efter afsluttet værnepligt. Man må derfor forvente et betydeligt antal tilfælde af udeblivelse m.v.

Det fremgår ikke klart af rapporten om repetitionsøvelserne tænkes afholdt på kasernerne eller i CF-områderne. Skal øvelserne foregå lokalt, vil det kræve en særlig administration i hvert enkelt område, hvilket vil være urimeligt dyrt og urationelt.

Uddannelsen af denne kategori af værnepligtige bør derfor gennemføres på CF-kasernerne i form af én enkelt indkaldelse.

2. CF-korpsets fredsmæssige assistance.

Antallet af CF-kaserner foreslås reduceret fra de nuværende 7 til 3 kaserner, Herning, Haderslev og Næstved. Set i relation til CF-korpsets fredsmæssige assistanceydelser er det naturligvis helt uacceptabelt kun at regne med 3 kaserner.

Det anføres i rapporten, at den skitserede uddannelsesordning ikke vil give mulighed for at korpset kan yde fredsmæssig bistand som et normalt led i tjenesten, hvilket er ensbetydende med, at kasernernes nuværende udrykningsvagt må nedlægges.

Dette er helt i strid med de sidste års bestræbelser, hvor der fra såvel teknisk som politisk side meget stærkt er givet udtryk for, at CF-korpset bør indgå i det fredsmæssige beredskab i størst muligt omfang. Det kan i denne forbindelse nævnes, at antallet af fredsmæssige assistanceudrykninger er stærkt stigende. I hele 1975 var udrykningsantallet et 201 til brand og 176 til andre opgaver, mens de tilsvarende tal for de første 8 måneder af 1976 var 256 og 192.

Ved den seneste revision af mødeplanerne for de kongelige slotte indgår CF-korpset fra kasernen i Hillerød, som en meget væsentlig del af den samlede indsatsstyrke. Dette har bl.a. medført, at man har kunnet lade fjernere liggende brandstationer, herunder Københavns brandvæsen, udgå af mødeplanen. Samtidig er der sikret fremmøde af et stort antal røgdykkere, hvad der må anses for at være af ganske særlig betydning i forbindelse med redning af kustskatte fra slottene.

De store plantagebrande i Jylland i sommeren 1975 krævede indsats af så meget materiel og personel, at det ikke havde været muligt at fremskaffe de nødvendige indsatsstyrker fra de fredsmæssige brandstationer. Her ydede CF-korpset en meget omfattende og langvarig indsats med styrker, der langt oversteg størrelsen af den normale udrykningsvagt, hvortil kom, at det var muligt for CF-korpset ved at trække på andre kaserner, herunder Næstved, at udskifte personalet på brandstederne.

Også i sommeren 1976 har CF-korpset været indsat ved store og langvarige opgaver. Ganske særlig har dette haft betydning ved branden i Store Vildmose.

I forbindelse med udarbejdelsen af planerne for et beredskab ved uheld med farlige stoffer, var der i udvalget enighed om, at førsteindsatsen (1. trin) burde gennemføres af de eksisterende

brandstationer, og at 2.trin skulle placeres på særligt udpegede stationer, herunder de 7 CF-kaserner. Endelig stod det klart, at 3.trin ville være så mandskabskrævende, at ingen af de fredsmæssige brandstationer m.v. ville kunne løse opgaven. Da det samtidig måtte anses for en statsopgave, var det helt naturligt, at 3.trins beredskabet blev placeret hos CF-korpset, der samtidig indgår som et væsentlig led i olieskadebekæmpelsen ved danske kyster.

Der har således i de senere år været en stadig stigning i de forpligtelser af fredsmæssig karakter, som CF-korpset har påtaget sig, og for en stor dels vedkommende, drejer det sig om opgaver, der ikke ville kunne løses af andre instanser uden omfattende materielanskaffelser og personaleansættelser.

I rapporten anføres det (side 98), at CF-korpsets fredsmæssige bistand ikke kan bruges som argument for at opretholde den nuværende struktur med 8 mdr. tjenestetid i CF-korpset og 7 kaserner. Set fra et økonomisk synspunkt vil hensynet til fredstidsulykkerne naturligvis ikke kunne motivere opretholdelse af korpset, men i rapporten fastslår man, at korpset skal bibeholdes af hensyn til til indsats i krigstid. Det må derfor forekomme helt indlysende, at CF-korpset bør dimensioneres således med hensyn til størrelse, placering og uddannelsestid, at det foruden at kunne løse de primære opgaver i krigstid også vil være i stand til i fredstid at yde en indsats, der mindst svarer til det, som korpset i dag er i stand til at præstere.

Den foreslåede reduktion af CF-korpset vil medføre, at man står tilbage med en lemlæstet institution, som i krigstid vil have en meget ringe effektivitet på grund af for dårlig uddannelse, og som i fredstid er helt uanvendelig. Enten bør man bibeholde korpset i en sådan form, at det kan yde en effektiv indsats i krig og i fred, eller også bør korpset nedlægges og det sparede beløb anvendes til andre beredskabsforanstaltninger.

3. Erstatning for CF-korpsets fredsmæssige assistance.

Til erstatning for CF-korpsets fredsmæssige assistance foreslås det i rapporten, at der oprettes et antal udrykningsvagter i forbindelse med CF-korpsets kaserner samt nogle større brandstationer og Falck-stationer. Som dimensioneringsgrundlag anvendes størrelsen af CF-korpsets nuværende udrykningsvagt, 185 mand, og dette omregnes til 31 slukningstog à 6 mand. Denne beregningsmåde er

rent teoretisk, idet den overhovedet ikke tager hensyn til, at der i dag foruden korpsets udrykningsvagt, kan tilkaldes betydelig større styrker fra alle korpsets kaserner. Hertil kommer, at CF-korpset råder over en række specialkøretøjer til indsats ved andre ulykker end brand. Disse køretøjer kan ikke erstattes af et antal slukningstog.

Man forestiller sig, at de nævnte 31 slukningstog skal udstyres med eksisterende CF-materiel og bemandes med deltidsbeskæftiget brandmandskab, der skal betales af staten.

I de senere år er der sket en betydelig tilnærmelse mellem CF-korpsets materieltyper og de fredsmæssige brandvæseners materiel. Således indgår der i kasernernes udrykningsvagt en automobilsprøjte, der helt svarer til brandvæsenernes sprøjter. Dette har været en medvirkende årsag til, at CF-korpset uden videre har kunnet indgå i et samarbejde med de fredsmæssige brandvæsenere. En sådan tilnærmelse har ikke fundet sted med hensyn til det kommunale civilforsvars materiel, og dette vil ikke uden videre kunne anvendes ved fredstidsindsats. Skal der derfor oprettes de i rapporten omtalte udrykningsvagter, er det en absolut forudsætning, at de udstyres med fredstidsmateriel. Hertil kommer, at det kun i få tilfælde vil være muligt at garagere flere køretøjer på eksisterende brandstationer, og der vil derfor blive tale om bygning af garageanlæg i ret betydeligt omfang.

Det forudsættes, at der, til hver af de 31 slukningstog, skal findes en styrke på 10 deltidsansatte brandmænd. Det vil altså betyde, at der til en række brandstationer m.v. skal knyttes 10 mand udover den eksisterende styrke, og at disse brandmænd kun skal rykke ud i forbindelse med meget store ulykker eller i tilfælde af et større antal sammenfaldende brand m.v. Dette vil indebære meget store vanskeligheder. For det første vil det i mange af landets byer være helt umuligt at skaffe dette personel, for det andet vil det stille ganske særlige krav til uddannelsen i betragtning af, at disse mennesker ikke vil opnå nogen som helst erfaring fra indsats i praksis og for det tredje vil det være umuligt at fastholde en mandskabsstyrke, som kun meget sjældent vil komme i anvendelse. Det må forudses, at der vil foregå en meget stærk udskiftning af dette personel, hvilket stiller yderligere krav til uddannelsen.

Selvom den samlede mandskabsstyrke efter rapportens forslag svarer til CF-korpsets nuværende vagtstyrke, vil effektiviteten af et så stort antal enheder spredt på mange stationer være væsentlig

ringere end for CF-korpsets udrykningsenheder, som møder samlet og med et veludbygget kommandosystem. Når der er behov for særlige assistance i brandtilfælde, drejer det sig om en massiv indsats på et enkelt sted, og set i denne forbindelse vil 31 slukningstog, fordelt over hele landet, være værdiløse.

Rapporten fastslår også at CF-korpsets beredskab ved uheld med farlige stoffer skal henlægges til brandstationerne. Det vil naturligvis være muligt at anskaffe og udstationere det materiel, som korpset nu råder over, men derimod vil de enkelte brandstationer ikke have nogen mulighed for at fremskaffe personel i det omfang, der kan blive behov for, og som CF-korpset i dag råder over. Det må således anses for givet, at specielt 3. trins beredskabet vil blive langt mindre effektivt end hidtil.

II. Det lokale beredskab.

1. Principper.

Rapportens betragtninger over spørgsmålet om koordination af civilforsvar, brandvæsen, redningskorps og ambulancetjeneste svarer i det væsentligste til det, der fra brandinspektionen er gjort gældende i forbindelse med bl.a. civilforsvarsstyrelsens skrivelse til kommunerne af april 1972 om samordning af brandvæsen og civilforsvar i CF-områderne. Samordningen må ses ud fra, for det første ønsket om at opnå den mest effektive og rationelle driftsform i fredstid, og for det andet at skabe en stab af befalingsmænd, der gennem indsatstjeneste i fredstid, har den bedst mulige uddannelse og erfaring, og som derfor vil kunne danne grundstammen i det mobiliserede civilforsvar.

2. Ledelse.

Det foreslås i rapporten at den nuværende brandkommission og den nuværende civilforsvarskommission samles i en beredskabskommission, der herefter skal overtage alle beredskabsmæssige forpligtelser i kommunen, herunder brandvæsen, civilforsvar, redningstjeneste og ambulancetjeneste. Som daglig leder for organisationen skal ansættes en beredskabschef.

Ved en sådan organisation vil man i kommuner med eget brandvæsen og et kommunalt civilforsvar ganske givet opnå den største grad af rationalisering. Der er allerede i mange byer oprettet fælles

brand- og CF-station, og brandinspektør- og CF-lederstillingen er disse steder sammenlagt til én.

Rapporten forudsætter, at beredskabschefen har ledelsen af indsatsen ved brand og andre freds- og krigsmæssige ulykker i det pågældende område. Dette er i strid med de nugældende regler, hvorefter brandinspektøren har kommandoen i tilfælde af brand og uheld med farlige stoffer, mens politiet har kommandoen i alle andre tilfælde.

Af praktiske grunde vil det formentlig være rigtigt at lade en fælles leder (beredskabschef) varetage den samlede ledelse ved enhver form for indsats, således at det altid vil være en kommunal ansat person, der har ansvaret for redningsaktionen, uanset dennes karakter. Politiet vil herefter kunne hellige sig de politimæssige funktioner omkring skadestedet og i baglandet samt forestå assistanceformidling m.v.

Det må imidlertid meget kraftigt understreges, at et sådant system ikke uden videre kan gennemføres. Det må være en absolut forudsætning, at de pågældende kommunale indsatsledere har modtaget den fornødne uddannelse. En sådan uddannelse skal omfatte brandtjeneste, redningstjeneste, indsats i forbindelse med farlige stoffer samt indsatsledelse.

I denne forbindelse kan det nævnes, at man i Sverige pr. 1.7.1974 har gennemført en ny lovgivning, hvorefter brandchefen har kommandoen på alle skadesteder. Selvom man i svenske brandkredse har givet tilslutning til dette system, har det i praksis medført en række vanskeligheder, fordi man ikke forud for lovens gennemførelse har givet de pågældende den nødvendige uddannelse.

3. Fredsmæssig indsats af CF-personel.

Rapporten foreslår endvidere, at der skal tilrettelægges en ordning, hvorved frivilligt og eventuelt tillige værnepligtigt CF-mandskab med CF-materiel i særlige katastrofesituationer, hvor brandvæsenets faste styrke er indsat, måske uden for området, kan opretholde det normale beredskab ved den lokale brand/redningsstation.

Dette må forstås således, at det fredsmæssige katastrofeberedskab også skal omfatte dækning af brandstationen i tilfælde af langvarig indsats af alle brandstationens styrker. En sådan ordning vil kræve anskaffelse af ekstra brandmateriel, idet det kom-

munale CF-materiel ikke er egnet til brandslukning i fredstid, og endvidere vil der kræves en speciel uddannelse af personellet. Det skal i denne forbindelse bl.a. nævnes, at det værnepligtige og frivillige personel i det kommunale civilforsvar ikke er udrustet med åndedrætsbeskyttelse, og ikke har nogen uddannelse i røgdykkertjeneste.

III. Den centrale ledelse.

Det anføres i rapporten, at administrationen ved en beredskabsordning vil lettes, såfremt sager om brandvæsen og civilforsvar samles under et enkelt ministerium. Dette lyder umiddelbart meget besnærende, men i praksis kommer der en række forhold ind i billedet, som gør sagen langt mere kompliceret.

Brandvæsenet har i sit daglige arbejde med flere forskellige ministerier at gøre. Hvad brandslukningen angår, foregår der ved hver brand, d.v.s. ca. 16.000 gange om året, en koordineret indsats mellem politi og brandvæsen. Udenfor Storkøbenhavn forestår politiet alarmeringen af brandvæsenet, og også på selve brandstedet arbejder brandvæsen og politi sammen. I administrativ henseende eksisterer der også en snæver forbindelse mellem de to instanser, idet politimesteren er medlem og i mange tilfælde formand for brandkommissionen, hvor en sådan findes, og i kommuner uden brandkommission har politimesteren brandmyndigheden. Dette meget snævre samarbejde mellem politi og brandvæsen foregår helt naturligt inden for justitsministeriets rammer.

I brandinspektørens daglige administration herunder specielt byggesagsbehandling, må der administreres efter bestemmelser udgivet af justitsministeriet, boligministeriet og miljøministeriet, mens brandinspektøren kunyderst sjældent har forbindelse med indenrigsministeriet, hvorunder civilforsvaret hører. Set fra et brandmæssigt synspunkt er der således overhovedet intet, der taler for, at brandvæsenet skulle lægges under indenrigsministeriet. Da administrationsdepartementets opgave har været at undersøge civilforsvarets forhold og herigennem fremfor alt finde besparelser inden for civilforsvaret, forekommer det urimeligt, hvis en sådan undersøgelse skulle medføre, at brandvæsenets helt naturlige tilhørsforhold til justitsministeriet ophæves. En sammenlægning af

brandvæsen og civilforsvar på lokalt plan vil bevirke, at den fælles leder skal administrere bestemmelser fra både justitsministeriet og indenrigsministeriet, men dette vil ikke volde vanskeligheder af nogen art, i hvert fald ikke for en brandinspektør, der som foran nævnt er vant til at arbejde efter bestemmelser, givet af flere forskellige ministerier. Såfremt man endelig af principielle grunde vil fastholde, at en sammenlægning af de to instanser på lokalt plan må medføre, at de underlægges samme ministerium, bør dette ske således, at den fredsmæssige faktor får den afgørende indflydelse, d.v.s. at sammenlægningen skal finde sted under justitsministeriet. I betragtning af, at politiet indgår som et meget væsentligt element i det lokale civilforsvars opbygning, måtte det anses for helt naturligt, at civilforsvaret overføres til justitsministeriet. I denne forbindelse skal der henvises til forholdene under 2.verdenskrig, hvor politimesteren (i København politidirektøren) som luftværnschef havde overledelsen af luftværnsforanstaltningerne i hvert luftbeskyttelsesområde indenfor sin politikreds.

Det foreslås endvidere i rapporten, at civilforsvarsstyrelsen og Statens brandinspektion sammenlægges til en enkelt myndighed, en beredskabsstyrelse, hvis opgaver omfatter planlægning, administration og uddannelse vedrørende samfundets katastrofe- og ulykesbekæmpende foranstaltninger i såvel fredstid som i en krigssituation.

I denne forbindelse må man gøre sig klart, at der sammenlignet med de lokale institutioner, er langt færre berøringspunkter mellem de to statslige institutioner. På den ene side ligger sager vedrørende beskyttelsesrum, sygehusberedskab, signal- og varslings-tjeneste, radioaktivt nedfald og evakuering meget fjernt fra Statens brandinspektions arbejdsområde, ligesom spørgsmål vedrørende oplag af brandfarlige stoffer m.v. intet har med civilforsvar at gøre. En sammenlægning af de to institutioner vil derfor højst kunne medføre en ren lokalemæssig sammenslutning, men man skal i denne forbindelse gøre sig klart, at der er en meget betydelig forskel på den måde, hvorpå de to institutioner hidtil har fungeret. Mens civilforsvarsstyrelsen disponerer over et omfattende administrativt apparat, er Statens brandinspektion en meget lille institution, der på rent teknisk basis foretager sagsbehandling på en række områder, varetager tilsynet med alle landets brandvæsener,

samt driver Statens brandskole. Gennem den kombinerede sagsbehandling og undervisningsvirksomhed er der skabt et snævert personligt samarbejde mellem brandinspektører og de enkelte brandvæsener.

Dette medfører i praksis en stærk forenklet forretningsgang vedrørende sagsbehandling, samtidig med at ønsket om ændringer i bestemmelser m.v. der opstår ved de lokale brandvæsener, øjeblikkeligt tilgår brandinspektionen.

Der er al mulig grund til at frygte, at en sammenlægning med civilforsvarsstyrelsen vil medføre, at brandinspektionen bliver inddraget i civilforsvarets omfattende administrative apparat og derigennem mister sin snævre kontakt med det praktiske brandvæsen. En sådan udvikling må anses for at være direkte i strid med rapportens ønske om en forøgelse af effektiviteten indenfor de forskellige beredskabsområder, og set ud fra et økonomisk synspunkt vil det betyde alt andet end en rationalisering.

Det ville være langt mere rimeligt, såfremt man søgte at fremdrage de punkter, hvor der virkelig kan være tale om fordel ved en sammenlægning, og derefter opdele det samlede område således, at nært beslægtede felter blev samlet i en styrelse, mens andre blev underlagt en anden. En analyse af de to statslige institutioners funktioner peger således langt mere i retning af, at der findes et område, koncentreret omkring den aktive indsats tjeneste, hvor der vil kunne foretages en koordination, samt en gruppe af passive foranstaltninger, som alene tager sigte på forholdene under krig.

Skal der derfor foretages ændringer i den nuværende centrale ledelse, bør der oprettes to styrelser, hvorefter den ene varetager al indsats tjeneste såvel i krig som i fred, uddannelsen indenfor disse tjenester samt sagsbehandlinger indefor de områder, der direkte eller indirekte er knyttet til indsats tjenesten. Den anden styrelse bør varetage de opgaver, der vedrører de forebyggende civilforsvarsforanstaltninger i forbindelse med krig, d.v.s. spørgsmål vedrørende sikringsrum, sygehusberedskab, kommandocentraler, varsling, evakuering m.v. Den nødvendige koordination mellem de to styrelser vil meget simpelt kunne foregå, idet der i det daglige kun sjældent vil være spørgsmål, som begge styrelser skal tage stilling til. De to styrelser vil mest praktisk kunne henlægges under justitsministeriet, hvor den styrelse der tager sig af indsats tjenesten, ganske naturligt hører hjemme, men skulle det være et ønske, at den anden

styrelse sorterede under indenrigsministeriet, ville der intet være til hinder herfor.

IV. Uddannelse.

Ud fra det synspunkt at krig alene skal betragtes som en af samfundets katastrofer, må det være afgørende, at det personel der i en krigssituation skal indsættes for at afbøde virkningerne af luftangreb m.v., bør have mulighed for ved ulykker i fredstid at indhøste den størst mulige erfaring. Ved tilrettelæggelsen af uddannelsen, bl.a. i indsatsledelse, har man derfor også søgt at gennemføre nøjagtig de samme principper for indsats i krigstid og ved fredstidsulykker. Det skal i denne forbindelse nævnes, at grundskemaet for indsatsledelse fra at være et rent brandslukningssystem, efterhånden i principielt uændret form er udviklet til at gælde også redningssituationer og uheld med farlige stoffer, samtidig med at det anvendes ved kombinerede skader i fredstid og i umiddelbar fortsættelse heraf også ved krigsskader. Ladet ikke er muligt at øve personellet i krigsmæssig indsats i praksis, består den eneste mulighed i at lade det personel, der i en given situation skal lede CF-styrkerne i indsats, deltage i så mange udrykninger i fredstid som muligt. Såfremt CF-korpsets fredsmæssige indsats ophører, vil det derfor betyde, at standarden af de faste befalingsmænd i korpset forringes.

Hvis der lokalt sker en sammenlægning af brandvæsen og civilforsvar, vil det være muligt at udvide antallet af faste befalingsmænd. I praksis vil der dog næppe blive tale om mere end 3-4 mand, selv i de større byer. Disse befalingsmænd vil i fredstid indgå i en vagtturnus som indsatsledere og vil med en supplerende uddannelse i CF-tjeneste være egnet som skadestedsledere i krigstid.

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt, at der i det lokale civilforsvar disponeres over befalingsmænd på indsatslederniveau. Ved mobilisering vil der møde et stort antal værnepligtige menige, men rapporten nævner intet om, hvorfra CF-områderne skal skaffe det nødvendige antal delingsførere og gruppeførere. Uden disse befalingsmænd vil civilforsvaret ikke kunne fungere.

Der er også i dag stor mangel på delingsførere og gruppeførere i det lokale civilforsvar, men med den nuværende uddannelse i CF-korpset, vil en tidligere værnepligtig fra korpset hurtigt

kunne uddannes som gruppefører og eventuelt som delingsfører. Med den foreslåede reduktion af værnepligtstiden til ly måned, vil de værnepligtige fremtidig mangle så meget i grunduddannelse, at det vil tage meget lang tid at uddanne dem til gruppeførere eller delingsførere.

V. Kommandosystem.

Det foreslås i rapporten, at der oprettes et landsdækkende kommandosystem for de fredsmæssige hjælpetjenester, idet det forudsættes, at dette system dels skal kunne træde i funktion ved større fredsmæssige ulykker, dels under krigsforhold.

Såfremt et sådant system skal kunne virke, forudsætter det, at centralerne er bemandede altid, således at enhver ændring i beredskabet registreres. I modsat fald vil der ikke kunne disponeres fra kommandocentralerne.

Det forekommer urimeligt, at to eller flere kommandocentraler bemandes i døgnvagt, og registrerer mange hundrede tusinde køretøjsbevægelser årligt for måske 2-3 gange pr. år at kunne gribe ind. I øvrigt må det anses for tvivlsomt om en så kraftig centralisering som foreslået i rapporten, vil være ønskelig. De ganske få gange, hvor der har været behov for en mere centraliseret styring, har det ikke omfattet områder større end en region.

Skal der gennemføres en eller anden form for centraliseret styring i fredstid, må det ske via alarmeringscentralerne på politistationerne og ikke ved hjælp af civilforsvarets kommandocentraler. Med en relativ beskeden udbygning af det tekniske apparatur på alarmeringscentralerne, vil det være muligt at foretage en mere direkte styring af assistanceformidlinger indenfor et område, end tilfældet er i dag. Det ville samtidig være ønskeligt, om der fandtes specialuddannet personel, som i særlige situationer kunne lede en sådan styring gennem alarmeringscentralerne, men dette spørgsmål er af rent fredsmæssig karakter, og berører ikke spørgsmålet om civilforsvarets placering i det fremtidige system.

KØBENHAVNS POLITI

Politidirektøren -

Den 22.november 1976

Politigården - 1567 København V.

Skr.-jour.nr.1976-00-080-119

Tlf.(01) 14 14 48

E/JP

Justitsministeriet

Under henvisning til justitsministeriets skrivelse af 8. september 1976 (4.ktr.jr.nr.76-3301-87) vedrørende administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret skal jeg udtale følgende, idet bemærkes, at udtalelsen tillige afgives i rin egenskab af chef for politiregion VI.

1. Indsats i krigstilfælde.

Det er naturligvis af væsentlig betydning, at der, hvis krigsulykke skulle indtræde, er et uddannet civilforsvarsmandskab til rådighed.

Man kan diskutere, hvor meget der skal satses på militær og civilforsvar. Men de penge, der investeres, må anvendes således, at de giver størst mulig effekt og således, at man ikke opbygger et "papierapparat", men et system, der kan fungere. Fra politiets side er det af væsentlig interesse for løsning af politiets opgaver, at civilforsvaret er velfungerende og veluddannet. Med den nedskæring af uddannelsen fra 8 måneder til 6 uger + 15 dages vedligeholdelsesuddannelse fordelt over 25 år, som er foreslået, er uddannelsen imidlertid ikke nogen uddannelse, men på det nærmeste værdiløs samtidig med, at den dog skaber administrativt arbejde. De opgaver, som civilforsvaret således - på grund af manglende uddannelse - ikke formår at løse, kastes i påkommende tilfælde over på andre organer i totalforsvaret, herunder politiet.

Forslaget om en 6 ugers uddannelse er muligvis hentet fra udlandet, f.eks. Norge, men man har herved overset, at der i Norge

forud for den korte uddannelse går en længerevarende almindelig militæruddannelse.

2. Indsats i forbindelse med fredstidskatastrofer.

En meget væsentlig positiv udvikling i de senere år har bestået i, at civilforsvaret, ikke mindst civilforsvarskorpset, i stigende grad har fundet anvendelse i forbindelse med fredstidskatastrofer.

Naturligvis er det nødvendigt for civilforsvaret at afholde øvelser, men først igennem en praktisk indsættelse - kombineret med øvelser - opnås en effektiv uddannelse. I så henseende har det været af væsentlig betydning - hvilket også synes lagt til grund i betænkningen - at der i disse år sker en integrering af civilforsvar og brandvæsen på lokalt plan, hvor dette er muligt. Det er endvidere af væsentlig betydning for CF-korpsets uddannelse, at dets udrykningsenheder deltager i brandslukninger, f.eks. på Bornholm, i Sønderjylland og som fjernhjælp ved større brande, således som ved plantagebrandene i 1975 og Vildmosebranden i 1976. Hertil kommer, at det for de CF-værnepligtige må anses for betydningsfuldt, at de - gennem deltagelse i udrykninger - får en meningsfyldt uddannelse.

Set fra samfundets side er det ikke mindre betydningsfuldt, at man som led i planlægningen af beredskabet har kunnet regne med civilforsvarskorpset, dels til indsats i de nævnte brandtilfælde, dels til indsats i andre tilfælde, som det fremgår af udarbejdede katastrofeplaner for større objekter, eksempelvis Nordsjællands plantager og slotte, dels endelig til indsats mod miljøulykker, f.eks. 3-trins-beredskabet over for farlige stoffer og en Barsebäck-katastrofe.

Hvis forslaget om nedlæggelse af de 7 udrykningsenheder følges, er det dermed afgjort, at man ikke kan anvende CF-korpset i fredstid hverken til storbrand eller til miljøkatastrofer i øvrigt. Og det nytter ikke, at man f.eks. i betænkningens side 99 anfører, at "administrationsdepartementet har ved sine overvejelser forudsat, at en kommende ordning af civilforsvaret m.v. må omfatte et fredsmæssigt beredskab svarende til det, som CF-korpset som følge af den nuværende uddannelsesordning stiller til rådighed". Det forslag, man kommer med om uddannelse og etablering af 31 slukningstog, ser bort fra denne forudsætning. Tværtimod vil forslaget på urimelig

måde hindre den effektivisering af indsatsen mod fredstidskatastrofer, som er ønskelig for ikke at sige påkrævet. Jeg skal i øvrigt ikke nærmere komme ind på disse spørgsmål, som må antages at "blive kommenteret af civilforsvarsstyrelsen og statens brandinspektion.

3. Katastrofeplanlægning.

I medfør af retsplejelovens § 108 om politiets pligt til at opretholde ro og orden er politiet dybt involveret i de opstående katastrofer og planlægningen til indsættelse mod dem. Denne planlægning bliver vanskeligere, hvis den katastrofehjælp, som man hidtil har kunnet regne med, skal erstattes af et eller flere slukningstog bemandede med deltidsbeskæftiget brandmandskab (hvis det kan skaffes), der betjener "eksisterende civilforsvarsmateriel", men som kun med meget store intervaller kommer i anvendelse og derfor stort set er uden erfaring.

4. Katastrofeledelse.

Ifølge forslaget vil politiets virksomhed ved ulykker "således i højere grad end nu kunne koncentreres til de egentlige politimæssige opgaver" (betænkningens side 125)- Det fremgår ikke, hvad der menes hermed, men det må erkendes, at udtrykket "egentlige politimæssige opgaver" har været en del anvendt i de senere års debat om politiet, uden at man har foretaget den nødvendige definition af udtrykket. Man må imidlertid i denne forbindelse gøre sig klart, at der ved katastrofeindsats - bortset fra den vigtige planlægningsfunktion - er tale om dels skadestedsledelse dels overordnet ledelse af katastrofeindsatsen.

Om der med forslaget menes, at politiet skal ud af både 1)" skadestedsledelse, 2) overordnet ledelse og 3) planlægning, fremgår ikke af betænkningen. Side 126 anføres det, at det er ønskeligt med nærmere retningslinier for kommandoforholdene og samarbejdet mellem politiet og indsatsenhederne på et skadested, og det er derfor muligt, at forslaget alene går på politiets funktioner på skadestedet. Imidlertid omtales også - side 119 og 140 - et landsdækkende kommandosystem for de fredsmæssige hjælpetjenester gennem 2 centraler, én øst og én vest for Storebælt, som skal varetage den overordnede ledelse i katastrofetilfælde. Dette punkt er ikke nærmere uddybet. Det er derfor vanskeligt i detaljer at kommentere det, men generelt kan det siges, at et sådant forslag

intet har med dagens praktiske problemer at gøre. Der er ikke behov for 2 kommandocentraler bemandet dag og nat til at overtage ledelsen af større ulykker (hvornår er de forresten blevet så store, at der er behov for, at den lokale ledelse må overgive sagen til kommandocentralen?), men derimod ud fra praktiske hensyn udarbejdede planer, der sørger for den koordinering, som er nødvendig i påkommende tilfælde, således at den lokale ledelse kan disponere ud fra kendskabet til forholdene. Rekvisition af hjælp fra andre kommuner eller politikredse er intet problem i praksis, og selv om der synes at være tale om et fint teoretisk udtænkt system, kan det kun komme til at virke som et omsvøbsdepartement.

Det er muligt, at rapporten også på dette punkt er inspireret fra Norge, hvor man netop har 2 hovedredningscentraler placeret i henholdsvis Stavanger og Bodø. Disse hovedredningscentraler, der sorterer under justisdepartementet, har ifølge de gældende bestemmelser ledelsen af redningsaktioner, når der er tale om fare for menneskeliv, men i praksis leder de ikke redningsaktioner på landjorden. Hovedredningscentralen beskæftiger sig navnlig med søredninger. Katastrofeindsats på landjorden sker gennem politiets lokale alarmeringscentraler. Der kan altså fra Norge kun hentes den erfaring, at katastrofeindsats på landjorden udføres hensigtsmæssigt lokalt - baseret på det lokale politi og dets ressourcer, herunder også signalmæssigt.

5. Samarbejde/integration vedrørende katastrofeberedskab.

Betænkningen foreslår på forskellige punkter en integrering af organer, som i dag administrativt er adskilte. Af særlig interesse for politiet - på grund af samarbejdet med vedkommende organer - er forslagene om

- a) sammenlægning af civilforsvar og brandvæsen på kommunalt plan,
- b) sammenlægning af civilforsvarsstyrelsen og statens brandinspektion og
- c) sammenlægning af civilforsvar og brandvæsen under samme ministerium.

ad a)

En generel sammenlægning af disse 2 organer er blot en fortsættelse af den kurs, der har været fulgt i de senere år, og hvorefter nu opmod 50 kommuners civilforsvar og brandvæsen er integre-

ret under en eller anden form. For politiet er der ingen vanskeligheder ved, at de 2 organer administreres for sig, hvilket er tilfældet i København, og der synes ikke at kunne opnås noget særligt ved at sammenlægge brandkommission og civilforsvarskommission. En sammenlægning af disse kommissioner vil derimod skabe administrative problemer i Storkøbenhavn, hvor sammensætning og virkeområde for kommissionerne i dag er vidt forskellige.

ad b)

Et forslag om at sammenlægge disse 2 styrelser synes at måtte kræve en motivering i retning af, at der har været praktiske vanskeligheder med den nuværende opdeling. For politiets vedkommende har der ingen vanskeligheder været, og der kan ikke fra politiets side påpeges fordele ved en sammenlægning.

ad c)

Med hensyn til spørgsmålet om en sammenlægning på centralt plan bemærkes først, at man nu engang ikke kan sammenlægge alle nær-beslægtede administrationsområder under ét og samme ministerium. Overvejelserne om sammenlægning bør derfor foretages ved en afvejning af de hensyn, der trækker i retning af sammenlægning og de modstående. Hvad særligt angår beredskabs- og katastrofeplanlægning og praktisk samarbejde i forbindelse med løsning af foreliggende spørgsmål må opmærksomheden henledes på, at navnlig følgende ministerier er involveret:

- 1) Justitsministeriet for så vidt angår politi og brandvæsen,
- 2) indenrigsministeriet for så vidt angår civilforsvar, civilt beredskab og sygehusvæsen,
- 3) miljøministeriet for så vidt angår beredskabet mod farlige stoffer og mod atomuheld.

Det praktiske arbejde med udarbejdelse af fredstidskatastrofeplaner og med udarbejdelse af planer for politiets indsats i forbindelse med civilforsvaret (civilforsvarslovens § 16: evakuering, varsling m.v.), foregår mellem politiet og civilforsvarsstyrelsen, hvilket på centralt plan blandt andet medfører forhandlinger mellem indenrigsministeriet og justitsministeriet.

Hvis der derfor bør foretages en sammenlægning af civilforsvarsstyrelsen og statens brandinspektion med den følge, at den samlede styrelsen henlægges under ét ministerium, må det fra et administrativt synspunkt eneste fornuftige være en sammenlægning

under justitsministeriet. Man vil derved opnå, at politiet, som i dag på dette område har 2 ressortministerier, fremtidig vil få kun ét. Fra et totalforsvarssynspunkt må det endvidere fremhæves, at de 4 komponenter, der i dag sorterer under forsvarsministeriet, indenrigsministeriet (civilforsvar og civilt "beredskab) og justitsministeriet fremtidig kun vil få et militært og et civilt ministerium at referere til, og på ministerieplan vil det betyde en forenkling, at der sker nedbringelse til 2 ministerier. Civilforsvaret har da også i sin tid sorteret under justitsministeriet (politiet). At administrationsdepartementet anfører, at værnepligtssager i så fald måtte overføres til justitsministeriet (side 135), forstår jeg ikke. De allerfleste værnepligtige sorterer dog under forsvarsministeriet. En overførsel af sager vedrørende civilt beredskab til justitsministeriet antages ifølge betænkningen som et argument, der taler imod en sådan overførsel. Efter min opfattelse kan det som ovenfor anført kun være et yderligere argument for at overføre civilforsvarsstyrelsen under justitsministeriets ressort.

Selv om man måtte mene, at statens brandinspektion og civilforsvarsstyrelsen bør sammenlægges under ét ministerium, må jeg for god ordens skyld bemærke, at statens brandinspektions sagsområde i dag foruden justitsministeriet er boligministeriet (brandpræventiv byggesagsbehandling) og ministeriet for offentlige arbejder (brand- og redningstjenesten på lufthavnene). Og også vedrørende dette sidste er politiet impliceret, for Københavns vedkommende Kastrup lufthavn.

Eefsen

RIGSPOLITICHEFEN

Polititorvet 14 - 1588 København V. Den 24 NOV 76

Telefon (01) 14 14 48

Journ.nr. Hj 1976-86-8

Justitsministeriet

Ved skrivelse af 8.september 1976 (j.nr.4.k.1976-3301-87) har justitsministeriet anmodet om en udtalelse over en rapport om civilforsvaret m.v., som ministeriet har modtaget til høring fra administrationsdepartementet.

Efter at have haft lejlighed til at gennemlæse de af **Civilforsvarsstyrelsen**, Foreningen af politimestre i Danmark, politidirektøren i København og Statens Brandinspektion afgivne udtalelser om rapporten, skal jeg bemærke følgende:

Jeg må være enig med Civilforsvarsstyrelsen i, at civilforsvaret primært bør organiseres med henblik på krig. Dette synspunkt må specielt gælde det statslige civilforsvar, som først og fremmest må betragtes som et uundværligt supplement til det militære forsvar. Uanset at det hævdes, at risikoen for fredsmæssige katastrofer er stigende med den udvikling, som samfundet er inde i, vil denne risiko ikke kunne danne rimelig baggrund for opbygning af et centralt organiseret og styret katastrofeberedskab af betydelig størrelse. I øvrigt er det min opfattelse, at de ressourcer, der vil være til rådighed på dette område, i første række bør anvendes til præventive foranstaltninger. For så vidt angår organisationen af det kommunale civilforsvar vil det være rimeligere at lægge megen vægt på mulighederne for at anvende beredskabet i fredstid. Det principielle synspunkt - at civilforsvaret er en krigsorganisation - bør selvsagt suppleres med den erkendelse, at dets effektivitet under krig vil øges igennem anvendelse i fredstid, og at alle grunde taler for at udnytte krigsberedskabet i fredstid - det gælder såvel civilforsvaret som det militære forsvar.

Jeg må være enig med Civilforsvarsstyrelsen og de eksekutive politimyndigheder i, at forslaget om decimering af civilforsvarskorpset vil betyde en væsentlig forringelse af korpsets slagkraft og dermed også af totalforsvarets effektivitet. Som blandt andet påpeget af Foreningen af politimestre i Danmark vil forringelsen påvirke såvel politiets muligheder for at løse § 16-opgaverne som mulighederne for under krig at opretholde sikkerhed, ro og orden.

Tanken om sammenlægning af brandvæsen, kommunalt civilforsvar og redningskorps til en lokal beredskabsorganisation forekommer at være indlysende rigtig. Da sammenlægningen, som allerede er i gang, også bør udstrækkes til de centrale myndigheder, kan den formentlig ikke ske uden statsindgreb som antydnet af Civilforsvarsstyrelsen. Det skønnes rimeligst at sammenlægge Civilforsvarsstyrelsen og Statens Brandinspektion. Om dette bør ske under indenrigsministeriet eller justitsministeriet, skal jeg ikke tage stilling til, idet det for politiets vedkommende er uden større betydning, om dette sagsområde henhører under politiets ressortministerium eller under et andet ministerium. Jeg skal dog gøre opmærksom på, at et snævert samarbejde med kommunerne under alle omstændigheder vil være nødvendigt.

Jeg kan i øvrigt henholde mig til det af Foreningen af politimestre i Danmark og politidirektøren i København anførte, i særdeleshed for så vidt angår bemærkningerne om ledelsen af katastrofeplanlægningen og -indsatsen.

Heide-Jørgensen

Arne Baun

FORENINGEN AF POLITIMESTRE
I DANMARK

Formanden. /hb.

Gladsaxe, den 16.november 1976.

J.nr. 140/1976

Ved skrivelse af 8.september 1976 (4.k. 76-3501-87) har ministeriet anmodet foreningen om en udtalelse om den af administrationsdepartementet udarbejdede rapport om civilforsvaret m.v.

Indledningsvis bemærkes at det for en forsvarlig løsning af politiets opgaver i krigstid er af afgørende betydning, at også civilforsvaret er i stand til effektivt at bestride dets særlige opgaver inden for totalforsvaret. Dette forudsætter et veluddannet og veludrustet civilforsvarspersonale, som allerede i fredstid ved deltagelse i det almindelige katastrofeberedskab har opnået den træning og erfaring, som kan skabe tillid til dets effektivitet under krigsforhold. Svigter denne forudsætning og dermed grundlaget for befolkningens tillid til beredskabet vil også politiets arbejde blive vanskeliggjort - og det vil gælde både politiets specielle civilforsvarsmæssige opgaver med hensyn til varsling og evakuering og politiets almindelige opgaver med hensyn til opretholdelsen af sikkerhed og orden.

Efter bestyrelsens opfattelse er den i rapporten foreslåede nedsættelse af uddannelsestiden for det til civilforsvarskorpset knyttede mandskab fra 8 måneder til 6 uger - med yderligere 15 dages vedligeholdelsesuddannelse fordelt over de 25 år, mandskabet indgår i beredskabet - uacceptabel ud fra et totalforsvarssynspunkt.

De hensyn der i luftværnsudvalgets betænkning af 194-8 vedrørende civilforsvarets organisation anførtes til støtte for etableringen af et kraftigt mobilt fjernhjælpskorps, og som dannede grundlaget for civilforsvarskorpsets oprettelse ved loven af 1. august 1949, gør sig efter bestyrelsens opfattelse stadig gældende med fuld vægt, og man finder ikke, at korpset efter den foreslåede omdannelse - omfattende de yngste 4- årgange, der har gennem-

gået den afkortede uddannelse - vil kunne yde den påkrævede effektive fjernhjælp. Rapportens henvisning til at den foreslåede uddannelsestid dog stadig vil være længere end beslægtede uddannelser i udlandet har kun ringe vægt, når det tages i betragtning at rekrutteringen dér sker blandt værnepligtige, der har gennemgået den sædvanlige militærtjeneste. Heller ikke henvisningen til den kortvarige teoretiske uddannelse af brandvæsenets og redningskorpsets mandskab kan tillægges vægt, al den stund dette mandskab i den daglige tjeneste opnår den træning, som i det hele er uddannelsens formål. /

Med hensyn til fredstidsberedskabet skal civilforsvarskorpset efter "orslaget udgå. Dette betyder en meget alvorlig svækkelse af dette beredskab, og herpå rådes der hverken bod ved den foreslåede enhedsorganisation omfattende civilforsvar, brandvæsen og redningskorps eller ved forslaget om oprettelse af 31 udrykningsvagter til støtte for denne enhedsorganisation.

Civilforsvarskorpset har i de senere år ydet en særdeles effektiv indsats f.eks. ved de store plantage- og mosebrande under tørken i sommeren 1975 og sidst i 1976, hvor dets betydelige indsats under den månedlange brand i Store Vildmose var medvirkende til den helt store katastrofe blev undgået, og der er af miljøstyrelsen pålagt korpset vigtige funktioner i forbindelse med etableringen af beredskabet ved uheld med farlige stoffer (3. trinsberedskabet). Det ses ikke hvorledes denne indsats vil kunne erstattes ved den i rapporten foreslåede oprettelse af de særlige udrykningsvagter, om hvis rekruttering og uddannelse rapporten er tavs. Det forekommer ikke forsvarligt at overlade det normale beredskab til et dårligt uddannet personale i situationer, hvor det ordinære lokale beredskab er indsat andetsteds. Erfaringerne fra de senere års tørkebrande dokumenterer betydningen af at der til stadighed er et veluddannet lokalt beredskab, som hurtigt kan være på brandstedet og hindre brandens udbredelse. Med et mindre veluddannet beredskab ville det ikke have været muligt at gennemføre de mange slukninger af mark- og skovbrande i denne sommer, og det ville ikke have været forsvarligt at slække væsentligt på dette beredskab ved at stille det til rådighed for løsningen af fjernere udrykningsopgaver af blot nogen varighed.

Med hensyn til ledelsesfunktionerne har bestyrelsen særlig hæftet sig ved rapportens bemærkninger om politiets rolle i det nye

beredskab, hvor den foreslås begrænset til varetagelsen af egentlige politimæssige opgaver, hvorved formentlig navnlig skal forstås trafikregulering, sikring af tilkørselsveje og lignende. Det er bestyrelsen magtpåliggende at udtale, at politimestrene ikke nærer noget specielt ønske om fortsat at påtage sig det meget betydelige ansvar, som den bestående ordning pålægger dem både med hensyn til planlægning og aktiv katastrofeledelse, men at man på den anden side ikke mener at kunne acceptere en ændret ledelsesstruktur, medmindre der haves rimelig sikkerhed for, at der ikke herved sker nogen svækkelse af beredskabets effektivitet. Disse spørgsmål skal behandles nærmere i den af ministeriet nedsatte arbejdsgruppe, men det er bestyrelsens bestemte opfattelse, at den i rapporten foreslåede organisation - lokalt og centralt - ikke uden videre vil kunne erstatte det beredskabsarbejde, der under politimestrerenes ledelse og ansvar er blevet gennemført ved udarbejdelsen af katastrofeplaner for de enkelte politikredse og de heraf omfattede primærkommuner og ved gennemførelsen af samarbejdsaftaler på regionalt plan. Rapporten efterlader et indtryk af, at dens forfattere ved ledelsesfunktioner har forstået et kommandosystem, som stemmer lige dårligt med det praktiske behov og de foreliggende planer. Der er hverken lokalt, regionalt eller for landet som helhed behov for et særligt kommandoapparat med befalingsret over de enkelte komponenter, der skal indgå i et effektivt beredskab - og hvoraf rapporten iøvrigt lader adskillige uomtalt -, men derimod et behov for en koordinerende ledelsesfunktion. Med denne funktion er politiet gennem dets daglige arbejde, hvor grænsen mellem ulykke og katastrofe er flydende, fuldt fortrolig, og ligesom politiet gennem dets kommunikationssystem og personalets særlige uddannelse hidtil uden kritik har været i stand til at varetage de påkrævede koordinationsopgaver.

Mogens Grau

Justitsministeriet.

DANSK BRANDINSPEKTØRFORENING

Formanden

Bernstorffsvej 159 - 2920 Charlottenlund

Dato: 12.november 1976. Jour.nr. Telf. (01)63 21 21 lokal 464-

Justitsministeriet,
Slotsholmsgade 10,
1216 København K.

Justitsministeriet har i skrivelse af 8.september 1976 (j.nr.76-3301-87) anmodet Dansk Brandinspektørforening om en udtalelse om administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v.

Dansk Brandinspektørforening skal i den anledning udtale følgende:

Vi finder, at der i rapporten er fremsat mange positive tanker og forslag, som ikke uden videre kan afvises.

Imidlertid er forslagene, som også angivet i rapporten, af skitse-mæssig art, der kræver en nærmere bearbejdning i udvalg, inden beslutninger om ændringer af de bestående ordninger kan træffes.

Dansk Brandinspektørforening kan helt tilslutte sig dette.

Vor forening har ved sin gennemgang af rapporten set det som sin opgave, hovedsagelig at vurdere de forslag, der berører den fredsmæssige brandslukning og de eksisterende brandvæseners forhold, medens civilforsvarets uddannelsesspørgsmål og forholdene under krig kun periferisk er indgået i vor vurdering af forslagene. Det skal dog indledningsvis bemærkes, at vi anser den foreslåede meget væsentlige nedsættelse af uddannelsestiden for de værnepligtige i civilforsvarskorpset for betænkelig.

De forslag, der efter vor mening især berører den fredsmæssige brandslukning og de eksisterende brandvæseners forhold, er følgende:

- I. Forslaget om nedlæggelse af 4 civilforsvarskaserne, hvorved civilforsvarskorpsets assistanceydelser ved fredstidsbrandemå bortfalde som et normalt led i kaserternes tjeneste.

II. Forslaget om organisationen af beredskabet over for ulykker m.v. i fred og i en krigssituation.

III. Kommandosystemet for de fredsmæssige hjælpetjenester og

IV. Centralstyrelse m.v.

Medens der for de tre sidste forslags vedkommende er en indre sammenhæng, synes forslag I om reduktion af civilforsvarskorpset ganske uafhængigt af de øvrige tre forslag således, at eventuel afstandtagen fra forslag I ikke forhindrer gennemførelse af de øvrige forslag.

I. Bortfald af civilforsvarskasernes fredsmæssige assistance-ydelser.

Korpsets kasernes nuværende fredsmæssige bistand kan opdeles i følgende 3 tjenester:

1. Indsats af meget mandskabsintensiv art.
2. Specialopgaver såsom måling af radioaktiv forurening og bekæmpelse af uheld med farlige stoffer.
3. En udrykningsvagt-tjeneste fortrinsvis til brand, hvor 3 å 4- køretøjer med 26 mand kan rykke ud inden for 5 minutter.

1. Indsats af meget mandskabsintensiv art.

De sjældne tilfælde, hvor særlig langvarige og omfattende skov-, hede- eller mosebrande hidtil har medført indsats af op til 300 mand fra flere af civilforsvarskorpsets kaserner, har ikke haft relation til udrykningsvagternes 5 minutters beredskab, men har været enkelt-situationer, hvor flere kasernes daglige tjeneste er blevet midlertidigt suspenderet, og hvorved der også er benyttet mandskab fra korpskasernerne i anden landsdel.

Selv om indsætning ved disse særlige brande ikke var blevet nær så massiv, som tilfældet var, ville dette dog næppe have ført til hverken tab af menneskeliv eller til tab af uacceptabelt store samfundsværdier.

Langvarige og omfattende skov- og mosebrande er også forekommet, før civilforsvarskorpset kunne eller var indstillet på at deltage i deres bekæmpelse.

Også disse brande blev slukket, uden at der forekom uacceptabelt store skader.

Vi må derfor være enige med rapporten i, at tilkaldeordninger inden for rammerne af det lokale civilforsvar og civilforsvarets uddannelsesstyrker på de resterende kaserner ligesom forsvarets styrker må kunne tages i anvendelse i sådanne sjældne, meget mandskabsintensive indsatser.

2. Specialopgaver såsom måling af radioaktiv forurening og bekæmpelse af uheld med farlige stoffer.

Sådanne specialopgaver, der kræver specialkendskab og specialudstyr, bør efter vor mening fortsat varetages af civilforsvarskorpsets faste folk.

Der bør til disse opgaver opretholdes, om ikke udrykningsvagter, så dog tilkaldevagter på de tilbageværende civilforsvarskaserner, hvor en lille gruppe af civilforsvarets faste befalingsmænd med specialviden på disse felter kan tilkaldes og vejlede det lokale beredskab i skadebekæmpelsen.

Sådan hjemmevagtordning for f.eks. befalingsmændene ved uddannelseskasernerne må antages at kunne gennemføres med en rimelig honorering herfor, og vil kunne give kærkommen afveksling i kasernerens uddannelsesrytme.

Det er derfor vor opfattelse, at de hidtil af civilforsvarskasernerne varetagne specialopgaver kan og bør fortsætte som en vagttjeneste for de tilbageværende civilforsvarskaserner befalingsmænd, og at dette vil kunne gennemføres, dog med nogen forøgelse af driftsudgifterne. Materiel, der indgår i 3'etrins beredskabet påregnes iøvrigt overført til de lokaliteter, hvor "slukningstogene" etableres.

j5j Udryknings vagt tjene s t en fortrinsvis til brand, hvor 3 å 4 køretøjer med 26 mand kan rykke ud inden for 5 minutter.

Hvis den foreslåede reduktion af civilforsvarskaserner gennemføres, vil udrykningsvagttjenesten ikke længere kunne indgå som et normalt led i kasernerens tjeneste.

Administrationsdepartementet forudsætter, at en kommende ordning af civilforet m.v. må omfatte et 'fredsmæssigt beredskab, som svarer til det nuværende og tænker sig dette opnået ved oprettelse af

udrykningsvagter ved civilforsvarskaserne og ved større brand- eller redningsstationer med i alt omkring 31 slukningstog.

Under forudsætning af at de under 1 og 2 nævnte dele af civilforsvarskorpsets hidtidige fredsmæssige tjenester fortsat varetages som angivet, vil den foreslåede nedlæggelse af korpsets udrykningsvagter, bortset fra Bornholm, efter vor mening nok betyde en nedsettelse af det nuværende fredsmæssige beredskab, men uden at dette derved bliver uforsvarligt lavt.

Det nuværende øjeblikkelige udrykningsberedskab på kaserne har, bortset fra Bornholm, efter vor mening ikke haft væsentlig betydning ved almindelig brandbekæmpelse.

Endvidere har beliggenheden af korpsets 7 kaser medført, at kun de relativt tyndt befolkede områder inden for ret kort afstand fra kaserne har kunnet drage nytte af vagtens høje beredskab. For hovedstadsområdet, der med sin tætte bebyggelse selv råder over et 5 minutters beredskab på ca. 300 mand, har korpsets 26 mands udrykningsvagt ikke synderlig betydning til brandslukning, og for de tætbefolkede områder omkring Århus, Odense og Ålborg har korpsassistenten haft så stor køreafstand, at den også her kun har haft virkelig betydning ved løsning af specialopgaver.

På Bornholm er forholdet imidlertid anderledes. Civilforsvarskorpsets udrykningsberedskab benyttes her som 1.udrykning på Nordbornholm og udgør iøvrigt en så afgørende reserve for hele øens beredskab.

Vor forening må derfor tage afstand fra nedlæggelse af civilforsvarskasernen på Bornholm.

Hvorvidt bibeholdelsen af denne kaserne med dens hidtidige fredsmæssige funktioner kan koordineres med de øvrige kasernes ændrede funktion kan vi ikke bedømme, men må foreslå, at også dette nærmere bearbejdes i et udvalg.

De foreslåede 31 "slukningstog" bør efter vor opfattelse - såfremt de skal have betydning som hjælpeydelse - ikke spredes på mere end 6 å 7 lokaliteter, der f.eks. kan være de forblivende 4- civilforsvar skaser samt ved brandvæsenene i Århus, Odense og Ålborg.

Der vil herved være befolkningsgrundlag for indtil videre- at fremskaffe de rette personer til disse slukningstog, nemlig tidligere civilforsvarskorpsmandskab, de såkaldte § 7'ere, med hvilke der foreligger gode erfaringer fra de lokale civilforsvar.

Let må regnes, at der til vedligeholdelse af disse gruppers interesse og træning må afholdes jævnlige øvelser med stort forudgående planlægningsarbejde, hvorved en væsentlig forøgelse af de faste befalingsmænd såvel ved kasernerne som i de byer, der bliver hjemsted for disse "slukningstog", vil være nødvendig.

II. Den lokale beredskabsorganisation.

Rapportens forslag om oprettelse af et lokalt beredskab omfattende brandvæsen, civilforsvar, ambulancetjeneste, redningstjeneste og miljøskadeberedskab, underlagt en beredskabskommission, som træder i stedet for nuværende brandkommissioner og civilforsvarskommissioner, svarer til, hvad vor forening siden 1969 har fremført på flere af foreningens årsmøder, og som allerede i en række kommuner har ført til sammenlægning af det lokale civilforsvar og brandvæsen.

Rapportens forslag om, at det lokale beredskab også omfatter De Danske Redningskorps¹ enheder iøvrigt inden for kommunens område, synes at medføre en række problemer, der kun er antydnet i rapporten, og som ligesom de mange andre skitse-mæssige forslag bør gøres til genstand for nærmere overvejelser, formentlig bedst i et udvalg, inden der træffes beslutning om ændring af de bestående forhold.

III. Kommandosystemet.

Det i rapporten foreslåede landsdækkende kommandosystem, der forudsættes dels at kunne træde i funktion ved større fredsmæssige ulykker, dels anvendes under krigsforhold, og som tænkes henlagt til de to kommando-centraler, henholdsvis øst og vest for Storebælt, er efter vor opfattelse en alt for kraftig centralisering til de forekommende fredstidsopgaver.

Styring af skadestedindsatsen i fredstid må som nu ligge hos den lokale kommandohavende, hvilket almindeligvis vil være brandinspektøren, og behovet for styring herudover indskrænker sig til kontrol med tilbageværende "reserver", således at der ikke opstår for store områder uden indsatsgrupper (brand- og ambulancevogne), der kan afsendes til mulig samtidige brande eller tilskadekomster.

Foreningens syn på disse kommando- og ledelsesspørgsmål vil iøvrigt blive fremført i det af Justitsministeriet herom nedsatte sagkyndige udvalg.

Der kan endvidere peges på alarmcentralerne, hvor alle 0-0-0 opkald indgår, som den mest hensigtsmæssige lokalitet for styring af assistanceformidling. Bortset fra hovedstadsområdet er alarmcentralerne placeret på politistationer, og en løbende ajourføring over hjemmenværende disponible enheder i alarmcentralens område vil formentlig ret let kunne etableres som oversigtstavler. Radioforbindelse fra alarmcentral til større skadesteder og til andre alarmcentraler vil kunne etableres over politiets landsdækkende radionet, formentlig uden omkostninger, idet sådanne radioforbindelser allerede findes.

Der vil efter brandinspektørforeningens mening ikke under fredstid være behov for mere kommandosystem end det her skitserede.

IV. Centralstyrelse m.v.

Rapportens forslag om sammenlægning af Statens Brandinspektion og Civilforsvarsstyrelsen til en fælles beredskabsstyrelse, der foreslås mest naturligt henlagt under Indenrigsministeriet, må vor forening tage afstand fra.

Vi kan ikke se fordele ved dette forslag. Der vil derimod efter vor mening være stor sandsynlighed for, at et hidtil upåklageligt virkende tilhørsforhold til Statens brandinspektion og til Justitsministeriet vil blive erstattet med en langt tungere virkende administration.

Brandvæsenet har idag forbindelse til mange ministerier. Mest til Justitsministeriet, der naturligt samler både politiet og brandvæsenets udrykkende tjenester. Men også Boligministeriet, Miljøministeriet og Arbejdsministeriet har brandvæsenet nære forbindelser med, og disse forbindelser vil nødvendigvis fortsætte, selv om lokale beredskabsvæsener indføres. Det forekommer derfor os ganske urimeligt nu at foreslå Indenrigsministeriet, med hvilket brandvæsenerne hidtil ikke har haft forbindelse, som ressortministerium for brandspørgsmål. Skal der ske en sammenlægning under ét ministerium, må vi pege på Justitsministeriet.

J.Brade Johansen

DANSK BRANDINSPEKTØRFORENING

Formanden

Bernstorffsvej 159 - 2920 Charlottenlund

Dato 28. Juni 1977

Jour.nr.

Tlf. (01)21 21, lokal 464-

Justitsminister Orla Møller,
Slotsholmsgade 10,
1216 København K.

I vor forenings udtalelse af 12. november 1976 om administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret m.v. peges der på, at indskrænkning af civilforsvarskorpset efter vor mening vil være forsvarlig under visse forudsætninger.

Da denne udtalelse muligvis kan have været medvirkende til, at administrationsdepartementet nu foreslår nedlæggelse af 3 af civilforsvarskorpsets 7 kaserner, vil vor forening gerne påpege, at vore forudsætninger for at finde sådanne indskrænkninger forsvarlige var og er følgende:

- 1) at der sker en udvalgsbehandling, inden beslutning om ændringer af de bestående forhold træffes,
- 2) at CF-kasernen på Bornholm ikke nedlægges, idet denne kaserne er en afgørende reserve for hele øens brandberedskab,
- 3) at der sker en væsentlig forøgelse af de faste befalingsmænd i de byer, der bliver tjenestested for de i rapporten nævnte 31 slukningstog, idet jævnlige øvelser med stort forudgående planlægningsarbejde vil være en nødvendighed for at vedligeholde personellets færdigheder og interesse.

Udgifterne hertil vil efter vort skøn blive langt større end de i rapporten forudsatte 3,5 mill. kr.

Da ingen af disse forudsætninger synes at blive opfyldt ved forslagene i administrationsdepartementets notat af 17. maj 1977, må vi fraråde den foreslåede nedskæring af korpset.

Med venlig hilsen

J.Brade Johansen

Afsnit 4

Forsvarsministeriet

FORSVARSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10 - 1216 København K.

Telefon (01)11 62 60

Nr. 1.kt. 127.1-4-

Dato: 1.december 1976

Til:

Finansministeriet,
AdministrationsdepartementetEft: Indenrigsministeriet
Justitsministeriet
ForsvarskommandoenEmne: Rapport om civilforsvaret m.v. af august 1976.Bilag: Kopi af Forsvarskommandoens udtalelse i sagen (Forsvars-
kommandoens skrivelse nr. O. 127.40/OP 1-024407 af 9.no-
vember 1976).

Ved skrivelse af 30.august 1976 har Administrationsdepartementet anmodet Forsvarsministeriet om en udtalelse over "Rapport om Civilforsvaret m.v., august 1976".

Forsvarsministeriet skal ud fra en totalforsvarsmæssig betragtning knytte følgende bemærkninger til visse af de i rapporten indeholdte forslag:

Forsvarsministeriet er enig i, at det gældende planlægningsgrundlag af 1959 for civilforsvaret er relevant, og at fredstidsorganisationen principielt bør være lig krigstidsorganisationen. Man finder, i overensstemmelse med lov nr. 152 af 1.april 194-9 om lov om civilforsvaret med senere ændringer, at de krigsmæssige opgaver er den primære baggrund for opretholdelse af en særlig civilforsvarsorganisation i Danmark.

Forsvarsministeriet finder ikke - bl.a. på baggrund af sin trusselsvurdering - at tiden er inde til så fundamentale ændringer i det nuværende Civilforsvarskorps' indsatsmuligheder, hvad angår fjernhjælp såvel under krig som i fredstid, og en omlægning af den grundlæggende uddannelse af civilforsvarets værnepligtige, som foreslået.

Man finder endvidere, at samme lovs bestemmelse om, at civilforsvaret også i fredstid skal yde bistand i katastrofetilfælde

set ud fra en samfunds- og omkostningsmæssig synsvinkel, giver mulighed for en hensigtsmæssig udnyttelse af Civilforsvarskorpset.

Man finder ikke at kunne udtale sig om, hvor lang en uddannelsesetid der er påkrævet, men skal pege på, at det er forsvarets erfaring, at der medgår en vis nødvendig tid til at give værnepligtige kendskab til organisation, gøre dem vant til at arbejde under kommando og leve under feltmæssige og primitive forhold samt holde dem i god fysisk form. Man har endvidere bemærket, at visse af de lande, rapporten sammenligner med, gennemfører sin korte civilforsvarsuddannelse af værnepligtige, der forud har gennemgået en militær uddannelse.

Forsvarsministeriet har ingen principielle bemærkninger til den foreslåede organisering af det lokale beredskab og samlingen af styringen vedrørende samfundets katastrofe- og ulykkesbekæmpende foranstaltninger i såvel fredstid som i en krigssituation under ét ministerium.

Hvad angår forslaget om at lade civilforsvarets ambulancetjeneste indgå i det lokale beredskab skal bemærkes, at det i "Bestemmelser for samarbejdet mellem civilforsvaret og forsvaret" er fastsat, at begge parter har et ansvar for opsamling, førstehjælp, transport og - til en vis grad - behandling af både militære og civile syge og sårede i krigstid. Herved indtager den statslige ambulance-tjeneste en meget betydningsfuld plads, og det har været anset for værende af afgørende betydning, at civilforsvaret har kunnet disponere ambulancetjenesten i samarbejde med de militære myndigheder.

Den foreslåede tilknytning til det lokale beredskab må derfor være koordineret af civilforsvarsregionen, således at samarbejdet for så vidt angår transport af syge og sårede fortsat kan finde sted mellem forsvarets og civilforsvarets myndigheder.

Rapporten forudsætter det nuværende kommandosystem på lands-, landsdels- og regionsniveau bibeholdt, hvilket Forsvarsministeriet fuldt ud kan tiltræde, idet man tillægger det nuværende samarbejde på disse niveauer stor vægt, hvorfor det af hensyn til kontinuiteten er af stor betydning, at der i fredstid ikke sker ændringer på regionsniveauet. Dette forhold er understreget ved den fredsmæssige aktivering af de 7 militære regioner.

Vedrørende det foreslåede rekrutterings- og uddannelsessystem skal Forsvarsministeriet udtale, at værnepligtstjeneste i Civilforsvarskorpset i givet fald ikke længere kan betragtes som en normal

værnepligtstjeneste på lige fod med pligtig tjeneste i forsvaret. De fremtidige værnepligtige i civilforsvaret må således udtages efter de principper, hvorefter værnepligtige til paragraf 31-tjeneste hidtil er udtaget, det vil sige, at fordelingen til indkaldelse af værnepligtige til denne nye civilforsvarsværnepligtsform alene finder sted blandt værnepligtige, der som overskydende er blevet fritaget for normal værnepligtstjeneste i forsvaret. Den nuværende ordning på sessionerne, hvorefter alle potentielle værnepligtige har lige ret til at søge om tjeneste enten ved det militære forsvar eller civilforsvarskorpset, må derfor ud fra en lighedsbetragtning bortfalde, idet en opretholdelse heraf set fra forsvarets side må betegnes som uacceptabel henset til, at potentielle værnepligtige ifølge forslaget vil kunne vælge imellem to eller ni måneders værnepligtstjeneste.

Hvad angår de økonomiske beregninger har Forsvarsministeriet ingen bemærkninger, men skal blot pege på, at såfremt forslaget vedrørende civilforsvarets værnepligtige skal kunne gennemføres med virkning fra 1.april 1978, bør en af konsekvenserne være, at sessionerne ophører med at udskrive værnepligtige med vedtegning til Civilforsvarskorpset fra 1.januar 1977- Herefter vil Civilforsvarsstyrelsen blandt de overskydende" værnepligtige, der stilles til rådighed af Forsvarskommandoen, kunne udtage mandskab til civilforsvarsuddannelse.

%. Der henvises i øvrigt til hoslagte udtalelse i sagen fra Forsvarskommandoen, som ikke giver Forsvarsministeriet anledning til bemærkninger.

P.M.V.

C.C.F.Langseth

/G.K.Kristensen

FORSVARSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10 - 1216 København K.
Telefon (01)11 62 60

Hermed 1 bilag med 1 underbilag

Nr. 1.kt. 127.1-4

Dato: 3.september 1976

Til Forsvarskommandoen

Over hoslagte sag vedrørende rapport af august 1976 om civilforsvaret m.v. (Administrationsdepartementets skrivelse j.nr. 490-3/3-4 af 30 AUG 1976) ikke senere end 13 OKT 1976 udbeder man sig ved sagens tilbagesendelse/ved påtegning herpå de udtalelser, hvortil der måtte være anledning.

Bilagene kan udtages.

P.M.V.
E.B.

J.S.Nilsson
major

FORSVARSKOMMANDOEN

O. 127.40/OP 1 - 024-4-07
09.11.76

Tilbagesendes til

Forsvarsministeriet

Forsvarskommandoen har følgende bemærkninger til rapporten.

1. Generelt.

Forsvarskommandoen (FKO) tillægger i sin planlægning civilforsvaret stor betydning for Danmarks totalforsvar. Beskyttelse af civilbefolkningen i krigstid mod de skader, der uundgåeligt vil indtræffe, og hjælp til de mennesker, der er kommet i nød, er forudsætninger for, at forsvaret af landet kan gennemføres.

Efter FKO opfattelse gør den balance, der findes i dag mellem de forskellige tjenestegrene i det samlede civilforsvar, det muligt at løse de meget forskelligartede opgaver bedst muligt.

FKO har med interesse studeret det omfattende reorganiseringssforslag, som er indeholdt i Administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret. FKO har bemærket, at det ikke er udarbejdet i samarbejde med Civilforsvarsstyrelsen.

Civilforsvarets krigsmæssige opgaver er efter FKO opfattelse den primære motivering for opretholdelse af en særlig civilforsvarsorganisation i Danmark. De eksisterende brand- og redningsvæsener er i hele deres opbygning baseret på at kunne yde assistance ved ulykker og katastrofer af begrænset omfang og vil ikke kunne virke som en for hele landet fælles krigstidsorganisation, bl.a. fordi de kun beskæftiger sig med den del af civilforsvarsopgaverne, der kan betegnes som den lokale hjælpetjeneste. De øvrige civilforsvarsopgaver kræver særskilt uddannelse, organisation og planlægning samt overordnet (statslig) styring. Den samlede civilforsvarsvirksomhed i fredstid vil som tillægseffekt kunne udnyttes som supplement til brand- og redningsvæsenernes egne styrker. Dette fremgår da også af civilforsvarsloven.

At indrette brand- og redningsvæsener, så de også kan bruges i krigstid, er vanskeligere. Den fredsmæssige aktivitet vil overskygge planlægning og opbygning til krigstidsbehovet, ikke mindst fordi brand- og redningsvæsenene er kommunalt eller privat finansieret, og fordi mange af civilforsvarsopgaverne er fremmede for den fredsmæssige virksomhed. FKO vil i det følgende kommentere de vigtigste af elementerne i Administrationsdepartementets rapport i den udstrækning, de skønnes at have betydning for forsvarets og totalforsvarets interesser.

2. Kommandosystemet.

FKO har bemærket, at det hidtidige kommandosystem forudsættes bevaret på lands-, landsdels- og regionsniveau. Det er på disse niveauer, den overordnede koordination af forsvarets og civilforsvarets samarbejde finder sted, og det er derfor af hensyn til kontinuiteten af betydning, at der ikke sker ændringer her.

3. Organisation i øvrigt.

Den foreslåede sammenlægning af civilforsvar, brandvæsen og redningskorps vurderes som fordelagtig i krigstid under den forudsætning, at samarbejdet med forsvaret fortsat kan baseres på "Bestemmelser for samarbejdet mellem civilforsvaret og forsvaret".

4. Værnepligt.

Det foreslåede fælles rekrutteringssystem for alle civilforsvarets værnepligtige indeholdende 1-j månedes førstegangstjeneste og 14 dages genindkaldelser må ud fra et rent værnepligtssynspunkt anses for ubetænkeligt under forudsætning af, at fordelingen til indkaldelse af værnepligtige til denne nye værnepligtsform alene finder sted blandt værnepligtige, der som overskydende er blevet fritaget for normal værnepligtstjeneste i forsvaret.

I modsat fald - ligestillede værnepligtsforner - er forslaget uacceptabelt for forsvaret.

Såfremt forslaget skal kunne gennemføres med virkning fra 1 APR 1978, bør en af konsekvenserne være, at sessionerne ophører med at udskrive værnepligtige med vedtegning til Civilforsvarskorpset fra den 1 JAN 1977- Herefter vil Civilforsvarsstyrelsen blandt de overskydende værnepligtige, der stilles til rådighed af FKO, kunne udtage mandskab til civilforsvarsuddannelse.

5- Uddannelse.

Det er i forslaget nævnt, at en uddannelsestid på IT + T måned skulle gøre det muligt at uddanne de værnepligtige til et standpunkt, der er på højde med eller højere end i andre vesteuropæiske lande. Rapporten tager i denne forbindelse ikke hensyn til, at man i en række af de lande, hvor man arbejder med en meget kort uddannelsestid for værnepligtige i civilforsvaret, baserer uddannelsen på en forudgående militær værnepligtsuddannelse. I disse lande møder de værnepligtige ved civilforsvaret med kendskab til organisation, vante med at arbejde under kommando, i god fysisk form og med rutine i at leve under feltmæssige og primitive forhold. Der er i virkeligheden kun tale om en omskoling, hvilket bedre kan gennemføres på kort tid end en grunduddannelse.

Det skal i denne forbindelse understreges, at forsvaret ikke for tiden uddanner værnepligtige i så stort et antal, at der kan afses nogen af dem til civilforsvarstjeneste umiddelbart efter hjemsendelsen. Først når de udgår af forsvarets personelreserve, hvilket sker efter ca. 12 - 14 års forløb, er der mulighed for at stille dem til rådighed for civilforsvaret. Dette er dog alt for sent til, at de kan påbegynde en civilforsvarsuddannelse, hvorfor man i Danmark næppe kan adoptere de udenlandske systemer. Uddannelsen må finde sted inden for civilforsvarets rammer og må have et sådant omfang, at de værnepligtige ikke alene får et vist materielkendskab,

men også rutine i at betjene materiellet, i at optræde i organisatoriske enheder og under kommando og i at leve under primitive forhold.

FKO skal afholde sig fra at udtale noget om, hvor lang tids uddannelse, der behøves for at nå dette mål, der med forsvarets nuværende 9 måneders tjenestetid søges nået ved kontinuerlig uddannelse og påvirkning gennem alle 9 måneder. FKO mener, at den foreslåede uddannelsestid er for kort.

6. De enkelte opgaver.

a. Omsorg for syge og sårede.

Det er i bestemmelserne for samarbejdet mellem civilforsvaret og forsvaret fastsat, at begge parter har et ansvar for opsamling, førstehjælp, transport og - til en vis grad - behandling af både militære og civile syge og sårede i krigstid. Herved indtager den statslige ambulancetjeneste en meget betydningsfuld plads, og det har været anset for værende af afgørende betydning, at civilforsvaret har kunne disponere ambulancetjenesten i overensstemmelse med de militære myndigheder. Den foreslåede tilknytning til det lokale beredskab må derfor være underordnet civilforsvarsregionen, således at samarbejdet for så vidt angår transport af syge og sårede fortsat kan lide sted mellem forsvarets og civilforsvarets myndigheder.

b. Beskyttelsesrum.

FKO ser med sympati på den vægt, rapporten lægger på etablering af beskyttelsesrum. Bygning af beskyttelsesrum af en sådan kvalitet, at civilbefolkningen vil søge ophold i dem fremfor at flygte fra hjemstedet, må antages at ville gøre tabene blandt befolkningen mindre, styrke moralen blandt forsvarets personel og give forsvarets enheder større operationsfrihed og dermed større udsigt til heldigt gennemførte operationer. Herved understøttes tillige den af NATO anbefalede stay-put policy.

c. Rydningstjeneste.

Et led i civilforsvarets krigsmæssige funktioner er rydning af veje og gader for ruindynger og andre hindringer for trafikken med bl.a. ambulancekøretøjer. Det er klart, at rydning af veje og gader også har en militær interesse, idet militære transporter og bevægelser i hvert fald for hjulkøretøjers vedkommende er afhængige af, at vejene er farbare. Forsvaret har derfor en direkte interesse i, at de civilforsvarsstyrker, der indsættes til rydningsopgaver, er veluddannede og effektive. FKO stiller sig tvivlende over for muligheden for at opnå dette med den foreslåede uddannelsestid.

d. Fredsmæssig katastrofehjælp.

Under større mandskabskrævende ulykker og katastrofer i fredstid har civilforsvaret kunnet supplere de normale redningstjenester med personel og materiel. Var yderligere assistance nødvendig, har personel og materiel fra forsvaret kunnet stilles til rådighed.

Efter rapportens forslag afskaffes civilforsvarskorpsets udrykningsberedskab og erstattes med kontraktansatte udrykningsvagter, der placeres i tilknytning til enten en civilforsvarskaserne, et kommunalt brandvæsen eller en større Falck-station. Mandskabet skal være ansat til deltidstjeneste og bestride vagttjenesten på tilkaldebasis.

FKO må befrygte, at der allerede fra starten af en sådan ordning er lagt spiren til et nyt besparelsesobjekt: Udrykningsvagterne. Den nuværende civilforsvarsordning giver mulighed for massiv indsats af personel ved store opgavers løsning. Den mulighed foreligger, at de påtænkte udrykningsvagter ikke vil blive udnyttet ret meget, bl.a. fordi de på grund af deres ringe størrelse ikke vil være i stand til at yde en sådan indsats. Desuden synes de primært at skulle uddannes til brandslukning, hvorfor en række andre opgaver må løses på anden måde, f.eks. ved tilkaldelse af hjælpemandskab fra forsvaret. Stillet over for udsigten til øget træk på forsvaret til opgaver som afspærring, trafikregulering, eftersøgning, brandslukning, udbedring af stormskader på diger og meget andet må FKO udtale betænkelighed ved de heraf følgende større udgifter og større tidsforbrug til selve hjælpeaktionerne og til de kompensationsfriheder, der skal gives mandskabet bag efter.

7. Økonomi.

FKO har ud fra de i rapporten indeholdte oplysninger ikke fundet at kunne anfægte den anvendte metode for beregning af de anførte reduktioner. For så vidt angår muligheden for at gennemføre dem pr. 1 APR 1978 henvises til punkt 4- ovenfor vedrørende udskrivning af værnepligtige.

8. Bilagene er udtaget.

A.Fischer

Afsnit 5

Miljøministeriet

MILJØMINISTERIET

Departementet

Slotsholmsgade 12, 1216 København K.

Telefon (01)12 76 88

J.nr. D 2786-1

km

29/12 76

Finansministeriet

Administrationsdepartementet

Holmens Kanal 20, III

1060 København K.

Med skrivelse af 30.august 1976 (journal nr. 490-3/3-4) har finansministeriet, administrationsdepartementet, oversendt en rapport af august 1976 vedrørende civilforsvaret m.v. til udtalelse.

Af rapporten fremgår bl.a., at der påtænkes oprethold et civilforvars korps med henblik på ydelse af fjernhjælp i krigstid. I fredstid vil den af administrationsdepartementet foreslåede ordning indebære, at uddannelsen koncentrerer sig til de tre nyere kaserner (Herning, Næstved og Haderslev), medens de fire ældre kaserner (Thisted, Middelfart, Hillerød og Allinge) nedlægges, og der vil ikke i væsentligt omfang kunne ydes fredsmæssig assistance fra uddannelsesstyrken på nævnte tre kaserner.

Herudover foreslår rapporten, at der oprettes et lokalt beredskab i kommunalt regie, omfattende de nuværende brandvæsen og civilforsvar. Det lokale beredskab skal ledes af en kommunal beredskabskommission.

Det foreslås endeligt, at brandvæsen og civilforsvar placeres under eet ministerium, og at der i den forbindelse etableres en beredskabsstyrelse.

I den anledning har miljøministeriet, departementet, indhentet følgende udtalelser:

1. Miljøstyrelsen har bl.a. udtalt, at man må være betænkelig ved de af administrationsdepartementet foreslåede ændringer i det omfang, disse medfører en forringelse af civilforsvarets mulighed for med kort varsel at indgå i bekæmpelsesarbejdet a) til søs i tilfælde af tankskibsuheld med olie eller kemikalier ved kysterne og b) på land ved uheld i forbindelse med fabrikation, oplagring eller transport af farlige stoffer. Særligt fremhæver miljøstyrelsen, at even-

tuel nedlæggelse af civilforsvarskasernerne i Hillerød og Bornholm må karakteriseres som beredskabsmæssigt katastrofalt på disse områder.

Miljøstyrelsen er endvidere betænkelig ved de foreslåede ændringer, der må antages at medføre en forringet uddannelsesmulighed for det personel, der skal deltage i sådanne aktioner. Der henvises % i denne forbindelse til vedlagte notater af 12. november 1976 fra miljøstyrelsen vedrørende bekæmpelse af olie- og kemikalieforurening af havet.

Endvidere fremhæves, at civilforsvaret har væsentlige opgaver i forbindelse med 2. trins- og 3. trinsberedskabet ved uheld med farlige stoffer på landjorden, således som dette er fastsat i miljøstyrelsens vejledning nr. 8/74, jfr. vedlagte eksemplar. (Vejledningen er udeladt i nærværende publikation. Red.) Den i de omtalte notater rejste kritik vedrørende forringede muligheder for med kort varsel at stille en stor veluddannet beredskabsstyrke til rådighed ved uheld med olie eller kemikalier ved kysterne må efter miljøstyrelsens opfattelse gentages med hensyn til beredskabet til lands, idet det hovedsageligt er på de samme punkter, at civilforsvarets muligheder for at yde hjælp vil blive dårligere.

Efter miljøstyrelsens opfattelse kan en gennemførelse af de af administrationsdepartementet foreslåede ændringer endvidere formentlig få konsekvenser for beredskabet mod uheld i forbindelse med atomanlæg, hvor civilforsvaret har, og i forbindelse med eventuel indførelse her i landet af atomkraft vil få yderligere opgaver vedrørende nukleart beredskab. Civilforsvarskasernerne i henholdsvis Hillerød og Næstved skal således i henhold til "Barsebäck-beredskabsplanen" automatisk udsende målehold, der skal gennemkøre nærmere i forvejen fastlagte ruter.

Miljøstyrelsen finder det derfor uhensigtsmæssigt, såfremt de foreslåede ændringer medfører, at civilforsvaret ikke fortsat kan varetage sådanne opgaver, idet dette vil betyde, at der på anden måde skal etableres operationelle enheder, der skal uddannes til at varetage opgaverne.

For så vidt angår den af administrationsdepartementet foreslåede etablering af en beredskabsstyrelsen til varetagelse af centraladministrationens opgaver vedrørende planlægning, uddannelse og administration i forbindelse med samfundets katastrofe- og ulykkesbekæmpende foranstaltninger i såvel freds- som krigstid, har miljøstyrelsen påpeget, at det bør overvejes om - eventuelt dele af -

det af miljøstyrelsen foreståede beredskab skal indgå i en ny organisatorisk sammenhæng med andre former for beredskab.

Miljøstyrelsen har dog samtidig påpeget, at det efter overførslen af Tilsynet med Nukleare Anlæg til miljøstyrelsen formentlig vil være vanskeligt at træffe andre organisatoriske placeringsbeslutninger med dette beredskab end den nuværende ordning.

2. Planstyrelsen har bl.a. udtalt, at det er vanskeligt at udtale sig om, hvilke kaserner der set fra et landsplanmæssigt synspunkt bør nedlægges, idet den udarbejdede rapport ikke indeholder nogen bredere samfundsøkonomisk analyse eller bedømmelse. Det er f.eks. ikke oplyst, om de kaserner, der foreslås nedlagt, i sig selv er udtjente og alligevel skal fornyes, såfremt den nuværende civilforsvarsstruktur bibeholdes. Det er heller ikke oplyst, hvorvidt de tre nyeste kaserner kan tænkes anvendt til andet formål, f.eks. af militæret.

For så vidt angår kasernerne i Thisted og Allinge har planstyrelsen dog påpeget, at disse er beliggende i de højest prioriterede egnsudviklingsområder i landet, og at en nedlæggelse vil være i strid med regeringens generelle politik om at tilstræbe en ligeleg udvikling landsdele imellem. Nedlægges kasernerne, betyder det ikke blot, at en række arbejdspladser bortfalder de pågældende steder, men også at et kundeunderlag på 195 henholdsvis 85 værnepligtige fratages de lokale handlende.

3. Skovstyrelsen har udtalt, at man i en årrække har modtaget værdifuld hjælp fra civilforsvarskorpset til bekæmpelse af skovbrande på statsskovvæsenets arealer i overensstemmelse med bestemmelserne vedrørende CF-korpsets fredsmæssige assistanceydelser. I det omfang, de foreslåede supplerende udrykningsvagter i fredstid vil medføre en forringelse af disse assistanceydelser må skovstyrelsen nære betænkelighed ved den foreslåede reorganisation.

Idet man skal henvise til ovenstående udtalelser fra styrelserne, skal departementet yderligere udtale følgende:

Det må tillægges afgørende betydning, at de katastrofesituationer, der kan opstå i fredstid, som f.eks. uheld i forbindelse med atomkraftværker, tankskibssulykker, skov- og mosebrande og uheld i forbindelse med farlige stoffer på land, kan løses hurtigt og effektivt.

Det må ligeledes anses for helt afgørende, at der foreligger en ganske klar ansvarsplacering på beredskabsområdet. Målet må være, at det altid er klart hvilken central og lokal myndighed, der har ansvaret for beredskabet.

Foranlediget af giftgaskatastrofen i Norditalien i juli 1976 % har miljøministeriet, som det fremgår af vedlagte besvarelse af 1. oktober 1976 af et spørgsmål fra folketingets miljøudvalg, understreget, at der er et udtalt behov for en hurtig afklaring af retningslinierne på beredskabsområdet.

For at klarlægge disse problemer er miljøstyrelsen anmodet om i samarbejde med de myndigheder, der har med beredskabet at gøre, at få fastlagt, hvilken myndighed der har ansvaret for, at der udarbejdes beredskabsplaner, og hvilken myndighed der har ansvaret for det konkrete saglige indhold af disse samt undersøge, i hvilket omfang der bør udarbejdes konkrete beredskabsplaner med henblik på imødegåelse af følgerne af uheld i bestemte kategorier* af virksomheder, der producerer, anvender eller oplagrer farlige stoffer.

Man har således lagt megen vægt på, at der gennem en aftale mellem de implicerede myndigheder skabes klarhed over, hvem der på det centrale plan og det lokale plan har ansvaret for, at beredskabsforholdene er i orden. Forudsætningen for, at en effektiv beredskabsordning på dette område kan fungere, er en sådan klarhed.

Miljøstyrelsen er samtidig anmodet om at foretage en undersøgelse af, hvorledes retningslinierne i miljøstyrelsens vejledning nr. 8/1974 "Beredskab ved uheld med farlige stoffer på landjorden" er ført ud i livet, navnlig for så vidt angår virksomheder, der producerer eller anvender farlige kemikalier.

Det må understreges, at dette arbejde ikke har til hensigt at præjudicere resultaterne af administrationsdepartementets overvejelser på grundlag af rapporten om civilforsvaret m.v. Det er miljøministeriets opfattelse, at det har været nødvendigt at igangsætte ovennævnte undersøgelser, idet man ligesom administrationsdepartementet finder det påkrævet, at der sker en snarlig afklaring af ansvarsspørgsmålet på beredskabsområdet.

Man skal endvidere understrege, at det ved etablering af en administrativ nyordning på beredskabsområdet er af afgørende betydning, at de beredskabsmæssige opgaver på miljøområdet bliver løst forsvarligt.

Det er på denne baggrund miljøministeriets opfattelse, at det, forinden der af administrationsdepartementet tages skridt til at afgive en indstilling til regeringen, nærmere bør drøftes på embedsmandsplan, under hvilken form koordineringen og ansvarsfordelingen på beredskabsområdet skal foregå.

Såfremt der træffes beslutning om at nedsætte en embedsmandsgruppe, skal miljøministeriet anmode om at blive repræsenteret i denne gruppe.

Helge Nielsen

/Gertrud Goldschmidt

MILJØSTYRELSEN
Beredskabsenheden.

12/11 1976

Beredskab til bekæmpelse af olieforurening af havet.

I 1970 blev af handelsministeriet etableret et beredskab til bekæmpelse af olieforurening af havet.

Beredskabsordningen er beskrevet i handelsministeriets pjece "Beredskabsordning til bekæmpelse af omfattende olieforurening ved tankskibssulykker" fra maj 1970.

Ved oprettelsen af ministeriet for forureningsbekæmpelse i efteråret 1971 blev de under handelsministeriet henhørende opgaver og beføjelser, for så vidt angår denne beredskabsordning, overført til det nyoprettede ministerium, hvor administration af ordningen har været varetaget af miljøstyrelsen fra dennes oprettelse den 1.april 1972.

I henhold til beredskabsordningen træffes beslutning om iværksættelse af en bekæmpelsesaktion samt om bekæmpelsesmåder af miljøstyrelsen, hvorefter søværnets operative kommando varetager den koordinerende ledelse af selve bekæmpelsesaktionen.

Søværnets operative kommando kan efter omstændighederne udpege lokale myndigheder eller hjælpetjenester til at lede begrænsede opgaver under aktionen.

Indsættes flere hjælpetjenester til gennemførelse af afværgeforanstaltninger fra land og på stranden mod olieforurening, kan søværnets operative kommando anmode en af de indsatte hjælpetjenester om at virke som koordinerende led og kontaktorgan for alle hjælpetjenester på pågældende kyststrækning.

Ved den direkte bekæmpelsesindsats trækkes der på personel og materiel fra en række statslige og kommunale myndigheder, herunder søværnet, flyvevåbnet og civilforsvarskorpset og fra private.

Civilforsvarskorpsets opgaver vedrører navnlig den kystværts bekæmpelse, og i den anledning er der i forbindelse med materielberedskabets opbygning udlagt depoter af relevant bekæmpelsesmateriel under civilforsvarskorpsets 7 udrykningspligtige afdelinger.

Løbende uddannelse i betjening af omhandlede materiel samt i oliebekæmpelse i almindelighed foretages ved de udrykningspligtige afdelingers egen foranstaltning.

Af en af miljøstyrelsen i oktober 1976 udarbejdet redegørelse vedrørende beredskabet til bekæmpelse af olieforurening af havet fremgår, at indsats fra civilforsvarskorpsets 7 udrykningspligtige afdelinger har været gennemført i adskillige tilfælde ved olieforurening af kyster og havne, og at det er miljøstyrelsens opfattelse, at beredskabet på dette område har været tilfredsstillende set i relation til det materiel, der ved miljøstyrelsens foranledning er blevet tildelt de 7 afdelinger.

Af redegørelsen fremgår endvidere:

"For det statslige olieberedskabs vedkommende ligger styrken i anvendelse af civilforsvarskorpset i det høje beredskab, der opretholdes på korpsets kaserner, sammenholdt med den betragtelige personelstyrke, der rådes over og det landsdækkende virkeområde, der er etableret gennem de 7 udrykningspligtige afdelinger.

Af stort værdi for beredskabet er endvidere korpsets rådighed over transport- og andet materiel, der uden at være egentligt oliebekæmpelsesmateriel, dog er uundværligt ved^{en} større indsats i en oliebekæmpelsessituation.

Det skal i denne forbindelse fremhæves, at civilforsvarskorpsets udrykningspligtige afdelinger ved omfattende ulykker vil kunne etablere et såkaldt "stabsapparat" til brug for den ansvarshavende og underlagt denne med henblik på løsning af de nødvendige manuelle opgaver på kommandoposten herunder bl.a. kommunikation, koordinering samt forefaldende sekretariatsarbejde m.v.

Det er miljøstyrelsens opfattelse, at civilforsvarskorpset i takt med tildeling af mere oliebekæmpelsesmateriel har kapacitet til at øge effektivitetsniveauet i olieberedskabet."

I den ovenfor nævnte redegørelse fra miljøstyrelsen er foreslået en udbygning af det i dag etablerede olieberedskab. Dette foreslås gennemført bl.a. ved en kraftig udbygning af de eksisterende materielressourcer, herunder en udbygning af de under civilforsvarskorpset liggende depoter, idet det er miljøstyrelsens opfattelse, at civilforsvarskorpsets udrykningspligtige afdelingers effektivitetsbegrænsning ved kystværts oliebekæmpelse, hidtil udelukkende har hvilet på mangel på tilstrækkeligt og effektivt oliebekæmpelsesmateriel tilgået korpset fra miljøstyrelsen.

I administrationsdepartementets rapport fra august 1976 om civilforsvaret m.v. foreslås, at der til erstatning for civilforsvarskorpsets nuværende udrykningsvagter ved de 7 kaserner etableres supplerende udrykningsvagter fordelt over landet. Mandskabet tilvejebringes ved kontrakt på samme måde som brandvæsenets deltidsansatte tilkaldemandskab.

Miljøstyrelsen finder, at en gennemførelse af dette forslag vil nedsætte bredskabsniveauet indenfor olieforureningsberedskabet.

Den nuværende ordning, hvor der ved civilforsvarskorpsets kaserneanlæg oprettes et permanent døgnvagtberedskab på mellem 20 og 29 mand, som med få minutters varsel kan afgang til indsats, vil således efter styrelsens opfattelse ikke fuldt ud kunne erstattes ved en tilkaldeordning, uanset at der ved den skitserede nyordning er taget højde for den naturlige usikkerhed i en sådan tilkaldeordning (civilforsvarskorpsets nuværende udrykningsvagt på 185 mand sammenholdt med den foreslåede styrke på tilkaldevagt på i alt 310 mand).

I denne forbindelse skal nævnes, at miljøstyrelsen i udstrakt grad anvender personel fra de udrykningspligtige afdelinger til rekognoscering langs kyststrækninger i forbindelse med indrapporterede olieforureninger på havet.

I henhold til administrationsdepartementets rapport påtænkes der opretholdt et civilforsvarskorps med henblik på ydelse af fjernhjælp i krigstid.

I fredstid vil den af administrationsdepartementet foreslåede ordning indebære, at uddannelsen koncentrerer sig til de 3 nyere kaserner, medens de 4- ældre kaserner nedlægges, og der vil ikke i væsentlig omfang kunne ydes fredsmæssig assistance fra uddannelsesstyrken på nævnte 3 kaserner.

Miljøstyrelsen er af den opfattelse, at den her skitserede ordning vil reducere mulighederne for hurtig indsættelse af større mandskabsstyrker med ensartet uddannelse i tilfælde af en truende olieforurening af større omfang af en dansk kyststrækning.

Den skitserede ordning vil formentlig vanskeliggøre en effektiv og ensartet uddannelse i olieforureningsbekæmpelse af de styrker, der kan komme på tale at blive indsat ved såvel større som mindre forureninger.

Uddannelsen skal foregå dels ved de over hele landet fordelte supplerende udrykningsvagter, og dels til det personel, der skal kunne indsættes ved store personelkrævende "bekæmpelsesindsatser.

Miljøstyrelsen finder, at det vil blive særdeles vanskeligt at gennemføre en ensartet uddannelse, da uddannelse formentlig må decentraliseres væsentlig mere end gældende for idag. Dette vil også medføre et øget behov for instruktører - et behov der ikke kan tilgodeses med den i dag gældende organisation for oliebekæmpelse.

Tilsyn med og vedligeholdelse af det af miljøstyrelsen indkøbte og hos civilforsvarskorpset placerede oliebekæmpelsesmateriel samt civilforsvarskorpsets indsatsbistand for miljøstyrelsen i konkrete forureningssituationer er med den gældende ordning vederlagsfrit, for så vidt angår mandtimer.

Med den skitserede nyordning kan der muligvis blive tale om udgifter til tjenesteydelser for anvendt personel, hvilket vil medføre forøgede driftsudgifter for det statslige olieberedskab - et forhold der ikke er taget højde for i den af miljøstyrelsen i oktober 1976 udarbejdede redegørelse vedrørende olieberedskabet til bekæmpelse af olieforurening af havet.

Den ved de 7 udrykningspligtige afdelinger etablerede værksteds-kapacitet vil med den skitserede ordning heller ikke kunne udnyttes.

Ved større bekæmpelsesaktioner vil et effektivt statsapparat være påkrævet.

Miljøstyrelsen har bestræbt sig på i ledelsesfunktionen at kunne trække på kvalificeret personel fra civilforsvarskorpset, der råder over personel, der er specielt taktisk uddannet til at kunne lede og koordinere større indsatsaktioner, dels som lokalledere og dels i centralledelsen.

Med henblik på denne assistance har miljøstyrelsen gennem årene søgt at medinddrage lederpersonel fra civilforsvarskorpset i udviklingen indenfor oliebekæmpelse.

I denne forbindelse skal i øvrigt nævnes betydningen af, at civilforsvarskorpsets udrykningspligtige afdelinger ved omfattende ulykker vil kunne etablere et såkaldt "stabsapparat" til brug for den ansvarshavende og underlagt denne med henblik på

løsning af de nødvendige manuelle opgaver på kommandoposten herunder bl.a. kommunikation, koordinering samt forefaldende sekretariatsarbejde m.v.

Miljøstyrelsen finder, at det af administrationsdepartementet skitserede forslag ikke tilgodeser den ovenfor beskrevne assistanceydelse på ledelsesplan.

Konkluderende kan det herefter anføres, at miljøstyrelsen tillægger det stor betydning, at civilforsvarskorpset i dag med meget kort varsel kan indsættes til oliebekæmpelse nær og på stranden m.v., og at en omlægning, som den af administrationsdepartementet foreslåede, kan få indflydelse på det i dag etablerede beredskab for så vidt angår hurtig indsats, en stor fleksibel personelstyrke, ensartet og effektiv uddannelse, tilsyn med og vedligeholdelse af materiel samt fornøden bistand i ledelsesfunktionen.

MILJØSTYRELSEN

Beredskabsenheden.

12/11-76

Beredskab til bekæmpelse af kemikalieforurening af havet.

Under henvisning til Østersøkonventionens regel 2, bilag VI, blev det besluttet at oprette et beredskab til bekæmpelse af kemikalieforurening af havet, og i finansåret 1975/76 blev de første midler til påbegyndelsen af opbygningen af kemikalieberedskabet bevilget af folketetinget.

Miljøministeriet, miljøstyrelsen er - som det er tilfældet med olieforureningsbekæmpelsen - ansvarlig for bekæmpelse af kemikalieforurening på havet, og det blev besluttet at oprette kemikalieberedskabet efter de samme retningslinier, som er gældende for olieberedskabet og så tæt op ad dette som muligt.

Rapporter om kemikalieforurening af havet, som modtages af SOK, behandles på samme måde som olieforureningsrapporterne, og miljøstyrelsen vil, efter konsultation med egne eksperter samt eksperter fra civilforsvarsstyrelsens analytisk-kemisk laboratorium og evt. andre myndigheder, i samarbejde med SOK beslutte, om der skal tages aktion eller ej.

Efter aftale med forsvarskommandoen og civilforsvarsstyrelsen vil det primært være personel fra søværnets mineuskadeliggørelseshold og fra civilforsvarskorpsets udrykningspligtige afdelingers specialuddannede enheder, der vil blive indsat i forbindelse med kemikalieulykker på havet.

Ved bekæmpelsesaktioner til søs vil bekæmpelse m.v. påhvile mineuskadeliggørelsesholdene, og ved bekæmpelse fra strand vil bekæmpelse m.v. blive foretaget af civilforsvarskolonnerne.

Såvel mineuskadeliggørelsesholdene som CF-kolonnerne er udstyret med særligt beskyttelsesmateriel indkøbt af miljøstyrelsen, og materiellet vedligeholdes ved de pågældende enheders foranstaltning.

For så vidt angår forslagene i administrationsdepartementets rapport fra august 1976 om civilforsvaret m.v., vil de af miljøstyrelsen under "Beredskab til bekæmpelse af olieforurening af havet" anførte bemærkninger også være gældende set i relation til beredskabet til bekæmpelse af kemikalieforurening af havet.

Det skal dog bemærkes, at indsatsen i forbindelse med kemikalieulykker på havet normalt ikke vil kræve den store personelstyrke, som vil være påkrævet under bekæmpelse af olieforureninger, men til gengæld vil den uddannelse, der skal gives personel bestemt til indsættelse ved kemikalieulykker, være væsentligt mere omfattende, end den der skal tildeles det tilsvarende personel på oliebekæmpelsessiden.

Konklusionen, som anført under olieberedskabet, vil således have samme gyldighed for kemikalieberedskabet, blot må der i kemikalieberedskabsmæssig henseende i forbindelse med bemærkningerne om personelstyrken og dens ensartede og effektive uddannelse lægges mere vægt på uddannelsen end på personstyrkens talmæssige størrelse.

MILJØMINISTERIET

Departementet

Slotsholmsgade 12, 1216 København K.

Telefon (01)12 76 88

J.nr. D 2702-4

km

1/10-76

Folketingets miljøudvalg,
Christiansborg,
1218 København K.

I skrivelse af 4.august 1976 (Alm. del - bilag 147) har miljøudvalget anmodet følgende besvaret i 70 eksemplarer:

Spørgsmål 39:

Med udgangspunkt i giftgaskatastrofen i Norditalien bedes ministeren oplyse:

a) Findes der i Danmark virksomheder, som har en produktion, som kan give anledning til en tilsvarende ulykke?

b) Hvis dette er tilfældet, bedes det oplyst, hvilken myndighed, der har ansvaret for, at de nødvendige sikkerheds- og beredskabsforanstaltninger er truffet, samt hvilke beredskabsplaner, der i dag foreligger.

Det af udvalget stillede spørgsmål har været forelagt miljø-/. styrelsen, der har afgivet vedlagte redegørelse, hvortil jeg nærmere kan henvise.

Af redegørelsen fremgår det bl.a.,

ad a) at en katastrofe som den norditalienske ikke vil kunne forekomme i Danmark, idet der ikke findes virksomheder, der har en tilsvarende produktion, men at det på den anden side ikke fuldstændigt kan udelukkes, at der i forbindelse med kemisk industri vil kunne indtræde uheld, hvorved der spredes stoffer, som kan have skadelige virkninger. Miljøstyrelsen finder det rigtigt at undersøge, om anvendelse af stoffet pentaklorfenol og salte heraf kan give anledning til overvejelser, og

∕ ad b) at miljøstyrelsen i vedlagte vejledning nr. 8/1974 "Beredskab ved uheld med farlige stoffer på landjorden" har beskrevet kommando- og ansvarsforholdet omkring indsatsen og ledelsen af beredskabet.

Miljøstyrelsens redegørelse konkluderer, at der ikke ses at være bestemmelser, som i enkeltheder fastlægger ansvaret for, hvilke virksomheder, der skal være omfattet af beredskabsplanlægningen samt virksomhedernes deltagelse i beredskabet.

I tilslutning til redegørelsen kan jeg oplyse, at det i en tekstanmærkning i finansloven (§ 27, nr. 50 ad 2.01) er bestemt følgende for at sikre, at ingen foranstaltning i tilfælde af en katastrofe forsinkes eller undlades på grund af tvivl om, hvem der skal afholde de dermed forbundne udgifter:

1. Miljøministeren bemyndiges til i tilfælde af omfattende forurening af danske og tilstødende farvande med olie og kemikalier at afholde alle fornødne udgifter til bekæmpelse heraf på havet og på danske strande og til at afholde alle fornødne udgifter ved ydelse af bistand til olie- og kemikaliebekæmpelse på havet efter anmodning fra andre lande, med hvilke der måtte være indgået aftale om gensidig bistand.

2. Miljøministeren bemyndiges endvidere til i tilfælde af katastrofer, forårsaget af produktion, anvendelse, oplagring og transport af giftige og andre sundhedsfarlige stoffer at afholde alle fornødne udgifter ved ydelse af bistand til bekæmpelse af disse katastrofer.

3. Endvidere bemyndiges miljøministeren til i tilfælde af ulykker i forbindelse med radioaktive stoffer at afholde alle fornødne udgifter til bekæmpelse heraf.

På baggrund af giftkatastrofen i Norditalien, og da der i øvrigt nu er forløbet knap to år fra udsendelsen af miljøstyrelsens vejledning, finder jeg det rigtigt, som foreslået i miljøstyrelsens redegørelse, at undersøge anvendelsen af stoffet pentaklorfenol og salte heraf, samt at der foretages en undersøgelse af, hvorledes vejledningens retningslinier, navnlig for så vidt angår virksomheder, der producerer eller anvender farlige kemikalier, er ført ud i livet. Jeg har derfor bedt miljøstyrelsen om at foretage en sådan undersøgelse i samarbejde med de øvrige berørte myndigheder og organisationer. Dette bør f.eks. ske i koordination med det arbejde, der som nævnt i miljøstyrelsens redegørelse for nylig er iværksat af henholdsvis justitsministeriet og administrationsdepartementet.

Jeg har endvidere bedt miljøstyrelsen om i samarbejde med de myndigheder, der har med beredskabet at gøre, at få fastlagt, hvilken myndighed, der har ansvaret for, at der udarbejdes beredskabsplaner, og hvilken myndighed, der har ansvaret for det konkrete saglige indhold af disse, samt undersøge, i hvilket omfang der bør udarbejdes konkrete beredskabsplaner med henblik på imødegåelse af følgerne af uheld i bestemte kategorier af virksomheder, der producerer, anvender eller oplagrer farlige stoffer.

Miljøstyrelsen er ligeledes anmodet om at undersøge, om der i forbindelse med den kommende revision af miljøbeskyttelsesloven er behov for at give yderligere regler, f.eks. fastsættelse af vilkår af beredskabsmæssig art i forbindelse med godkendelse af såvel nye som allerede eksisterende virksomheder i medfør af miljøbeskyttelseslovens kapitel 5.

Når miljøstyrelsen har udarbejdet en redegørelse, vil miljøministeriet, departementet, nærmere orientere miljøudvalget.

Helge Nielsen

/Gertrud Goldschmidt

MILJØSTYRELSEN

Den 29. september 1976

J.nr. M 702-14-

Redegørelse fra miljøstyrelsen med henblik på ministerens besvarelse af spørgsmål 39 fra folketingets miljøudvalg, stillet den 4. august 1976.

Spørgsmål 39:

Med udgangspunkt i giftgaskatastrofen i Norditalien bedes ministeren oplyse:

- a. Findes der i Danmark virksomheder, der har en produktion, som kan give anledning til en tilsvarende ulykke?
- b. Hvis dette er tilfældet, bedes det oplyst, hvilken myndighed, der har ansvar for, at de nødvendige sikkerheds- og beredskabsforanstaltninger er truffet, samt hvilke beredskabsplaner der i dag foreligger?

Svar:

Ad a.

Katastrofen i Norditalien skyldes et uheld den 10. juli 1976 på fabriken Icmesa i Seveso, som ejes af det schweiziske firma Hoffmann-La Roche. Det drejer sig om et uheld i forbindelse med en kemisk proces til fremstilling af 2,4,5-triklorfenol, som kan give anledning til dannelse af 2,3,7,8-tetraklordibenzo-p-dioxin (TCDD), hvis temperaturen ikke er under kontrol. Dette dioxin er et af de mest giftige stoffer, man kender.

Gennem udenrigsministeriet har miljøstyrelsen modtaget indberetninger fra ambassaderne i Rom og Bern om ulykken. Det fremgår heraf, at det italienske arbejdsministerium endnu ikke har fuld klarhed i sagen. Selv efter at undersøgelserne er afsluttet, vil alle oplysninger iøvrigt ikke uden videre kunne offentliggøres på grund af de i Italien gældende lovbestemmelser om hemmeligholdelse af industrielle processer.

Det kan dog fastslås, som det også fremgår af oplysningerne i pressen, at kølingen i processen til fremstilling af 2,4,5-triklorfenol er svigtet, hvorfor reaktionsblandingen er blevet opvarmet til en så høj temperatur, at en del af triklorfenolen er omdannet til

TCDD. På grund af temperaturstigningen er der opstået overtryk i beholderen, således at sprængdækslet er sprængt. En del af reaktionsblandingen, der indeholdt ca. 2 kg af det farlige dioxin, er gennem afluftningsrøret strømmet direkte ud i det fri. De italienske myndigheder blev først alarmeret om dioxinudslippet efter flere dages forløb.

I betragtning af, at processen tidligere har givet anledning til ulykker, f.eks. i Tyskland i 1953 og i England i 1968, hvor virksomhedernes sikkerhedsforanstaltninger dog forhindrede katastrofer, samt at farligheden af det pågældende dioxin har været stærkt i søgelyset i forbindelse med amerikanernes anvendelse af dioxinforurenede plantehormonmidler i Vietnamkrigen, burde disse forhold have bevirket, at fabrikkens ledelse havde truffet relevante sikkerhedsforanstaltninger, der kunne have afværget katastrofen.

Miljøstyrelsen har undersøgt, om der i Danmark under en eller anden form er risiko for dannelse af farlige mængder af dioxiner.

Miljøstyrelsen har i den anledning indhentet oplysninger fra kemiske brancheorganisationer og fra enkeltvirksomheder, ligesom man fra specielt sagkyndige på området har indhentet oplysninger om kemiske og toksikologiske forhold omkring dioxiner. Endelig har miljøstyrelsen fra toldvæsenet modtaget oplysninger om den danske import af de organiske klorforbindelser, der har interesse for denne sammenhæng.

Undersøgelsen har med hensyn til risikoen for dannelse af det farlige TCDD vist, at 2,4,5-triklorfenol ikke fabrikeres eller anvendes i industrielle kemiske produktioner her i landet, hvorfor en katastrofe svarende til den i Seveso er udelukket. Undersøgelsen viser endvidere, at der i forbindelse med fremstilling, oplagring og anvendelse af ukrudtsmidler af 2,4,5-T typen i Danmark ikke er risiko for dannelse af farlige mængder af TCDD. (2,4,5-T er en forkortelse for triklorfenoxyeddikesyre). Det kan tilføjes, at 2,4,5-T midler, der markedsføres her i landet, som urenheder maksimalt må indeholde 0,1 ppm TCDD i forhold til indholdet af 2,4,5-T.

Andre dioxiner, der er beslægtede med TCDD, men væsentligt mindre giftige, kan tænkes dannet i forbindelse med produktion og anvendelsen af andre klorerede fenoler.

Den foretagne undersøgelse har vist, at der ikke i Danmark fremstilles andre klorerede fenoler, som vil kunne give anledning til dannelse af farlige mængder af dioxiner.

Det fremgår endvidere af undersøgelsen, at der i Danmark anvendes ret betydelige mængder af importeret pentaklorfenol. Miljøstyrelsen har ikke kendskab til dioxinulykker i forbindelse med anvendelse af pentaklorfenol, og sådanne ulykker ville i givet fald være mindre alvorlige end ulykken i Seveso. Ikke desto mindre finder miljøstyrelsen det rigtigt at undersøge, hvorvidt der i den nuværende anvendelse af pentaklorfenol og salte heraf kan være fare for dannelse af farlige mængder af andre dioxiner.

De katastrofale følger af det norditalienske uheld er helt specielle for uheld i den kemiske industri. Dette skyldes blandt andet TCDD's uhyre giftighed og dets fosterskadende virkning, samt at TCDD er et meget stabilt stof, der kun vanskeligt nedbrydes i jorden. Tilstedeværelsen af TCDD i skadelige mængder kan desuden ikke, som det er tilfældet for mange giftige stoffer, umiddelbart erkendes f.eks. ved lugt.

En katastrofe svarende til den norditalienske vil således ikke kunne forekomme i Danmark. Det kan på den anden side ikke fuldstændig udelukkes, at der i forbindelse med kemisk industri vil kunne indtræffe uheld, hvorved der spredes stoffer, som akut eller på længere sigt kan have skadelige virkninger på mennesker eller dyr og planter. Miljøstyrelsen har ikke et samlet overblik over samtlige processer i den danske kemiske industri, men et relativt bredt, generelt kendskab hertil. På basis heraf og i betragtning af den forøgede opmærksomhed overfor de mulige sundhedsskader fra mange kemiske stoffer og myndighedernes stigende engagement i godkendelse af nyetablerede industriprocesser, er det miljøstyrelsens opfattelse, at sandsynligheden for sådanne alvorligere driftsuheld er meget lille. Der kan være grund til at pege på, at risikoen for brand i mange kemiske industrier nødvendiggør en omhyggeligt tilrettelagt intern sikkerhedsorganisation, som samtidig automatisk vil medføre, at også risikoen for at uregelmæssige driftsforhold udvikler sig til katastrofer, bliver meget lille. På den anden side må det erkendes, at fremstilling, forarbejdning, oplagring og transport af kemiske stoffer, herunder også stoffer som klor, ammoniak og benzin, vil kunne resultere i uheld, der i værste fald også kan føre til dødsfald.

Ad b.

Der findes ikke nogen enkelt lov, som samlet behandler sikkerheds- og beredskabsforanstaltninger i forbindelse med uheld, ulykker eller katastrofer, hvor omgivelserne udsættes for giftige stoffer, og der er ikke nogen enkelt central myndighed, der har ansvaret for alle disse forhold. Koordinationen af de forskellige foranstaltninger beror på et samarbejde mellem de berørte myndigheder. Da flere lovgivningsområder og flere myndigheder således berøres, har man fundet det rigtigt at give besvarelsen en vis bredde.

Sikkerhedsforanstaltninger.

Med hensyn til sikkerhedsforanstaltninger, som tager sigte på at undgå, at uheld opstår eller udvikler sig til ulykker eller katastrofer, findes bestemmelser i forskellige lovgivninger, men stor betydning må også navnlig tillægges de forsigtighedsregler, som i praksis iagttages såvel ved indretningen af virksomheder, oplag og transportmateriel som under deres daglige drift.

Nogle eksempler fra lovgivningens bestemmelser skal nævnes.

For transportområdets vedkommende vil sikkerhedsreglerne ofte være knyttet til internationale bestemmelser. De danske regler om vejtransport findes oftest i færdselslovgivningen (justitsministeriet) f.eks. bekendtgørelsen fra 1974- om vejtransport af giftige stoffer; om transport af brandfarlige stoffer er regler givet efter brandlovgivningen. Reglerne for jernbane- eller flytransport henhører under ministeriet for offentlige arbejder, og reglerne for søtransport under handelsministeriet.

Et andet vigtigt lovgrundlag er brandlovgivningen under justitsministeriet, der bl.a. gn.ver forskrifter for opbevaring, transport og brug af letfængelige eller eksplosive stoffer samt for indretning af virksomheder, hvor sådanne stoffer opbevares, benyttes eller tilvirkes.

Arbejderbeskyttelseslovgivningens sikkerhedsregler sigter direkte kun på beskyttelsen af de medarbejdere, som er beskæftiget i selve virksomhederne, lagrene eller med transporten, men forudsættes efter den nye lov om arbejdsmiljø koordineret med forureningsbekæmpelsen i det ydre miljø; der er fastsat regler, som sikrer samarbejdet mellem arbejdstilsynet og kommunalbestyrelserne ved administrationen af miljøbeskyttelseslovgivningen. Den vurdering

ud fra sikkerheds- og sundhedsmæssige hensyn, som arbejdstilsynet skal foretage af arbejdsprocesser, tekniske anlæg og hjælpemidler m.v. for at beskytte de beskæftigede mod at uheld opstår, er også et væsentligt bidrag til sikring af omgivelserne.

Miljøbeskyttelsesloven, hvis hovedsigte er begrænsning af forurening af omgivelserne hidrørende fra normal virksomhedsdrift, omfatter tillige virksomhed med risikobetonede processer samt oplagring og transport af stoffer med farlige egenskaber, hvor driftsforstyrrelser eller uheld kan medføre nærliggende fare for forurening.

Særligt forurenende virksomheder, der er opregnet i et bilag til loven, skal godkendes; dette gælder nye virksomheder, inden de anlægges eller påbegyndes, og alle virksomheder inden de udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssige på en måde, der indebærer øget forurening; iøvrigt kan det, generelt eller konkret, også pålægges virksomheder, der allerede bestod ved lovens ikrafttræden at søge godkendelse. Som led i godkendelsesordningen skal virksomhederne bl.a. give oplysning om eventuelle risikobetonede processer samt oplagring og intern transport af stoffer med farlige egenskaber, og beskrive foranstaltninger til imødegåelse af driftsforstyrrelser eller uheld. Herved henledes virksomhedernes og de godkendende myndigheders opmærksomhed direkte på disse problemer, og kommunalbestyrelser og amtsråd sættes i stand til at stille de fornødne krav med hensyn til at undgå uheld og begrænse deres følger. Herudover kan miljøministeren med henblik på at forebygge forurening, hvor dette har større betydning for miljøbeskyttelsen, fastsætte regler bl.a. om risikobetonede processer samt oplagring og transport af stoffer med farlige egenskaber; Det har dog kun været tanken at anvende denne bestemmelse, hvor nødvendige sikkerhedsforskrifter ikke kan tilvejebringes med andet lovgrundlag, f.eks. vedrørende de ovenfor nævnte transportområder, brandlovgivningen eller arbejderbeskyttelseslovgivningen.

Beredskabsforanstaltninger.

Beredskabsforanstaltninger sigter mod at gribe ind overfor uheld, der allerede er indtrådt. Bestemmelser om beredskab fra myndighedernes side findes navnlig i brandloven, civilforsvarsloven og retsplejeloven.

Brandlovgivningen pålægger kommunerne pligt til at opretholde et brandvæsen som beredskab overfor brand. Der skal i enhver kommune findes en plan for alarmering af brandvæsenet, som udarbejdes af brandkommissionen og ellers af politimesteren; endvidere skal brandinspektøren udarbejde en plan for brandvæsenets udrykning til virksomheder m.v. i kommunen, der indebærer en særlig risiko i brandtilfælde. Brandinspektøren har kommandoen på brandstedet under sluknings- og redningsarbejdet, og ifølge instruksen for brandinspektører i kommuner med brandkommission har brandinspektøren ligeledes kommandoen på skadestedet og ledelsen af den egentlige beredskabsindsats ved uheld med farlige stoffer, også hvor der ikke er tale om brand, jfr. miljøstyrelsens nedenfor nævnte vejledning.

Ifølge civilforsvarsloven skal civilforsvaret i det omfang, indenrigsministeren bestemmer, også i fredstid yde bistand i katastrofetilfælde samt under andre tilsvarende forhold, der gør offentlig indgriben nødvendig. I overensstemmelse hermed opretholder civilforsvarskorpsets 7 kaserner (Thisted, Herning, Haderslev, Middelfart, Hillerød, Næstved og Allinge) en udrykningsvagt, der kan afsendes indenfor 5 minutter efter modtagelse af alarmering, og som bl.a. er udstyret med beskyttelsesdragter med fuld ånde- og drætsbeskyttelse. Også fra det lokale civilforsvar i civilforsvarsområderne vil der i særlige tilfælde være mulighed for at opnå en vis assistance fra den hjælpetjeneste (brandtjeneste, reservevandforsynings-, rednings-, rydnings-, social- og teknisk tjeneste) og den signaltjeneste, som det påhviler de kommunale civilforsvarskommissioner at opretholde; det kommunale civilforsvar råder dog ikke over materiel specielt beregnet til indsats mod uheld med farlige stoffer. Endvidere må nævnes de bedriftsværn, som skal være oprettet på virksomheder med over 75 beskæftigede.

Retsplejeloven fastsætter, at det er politiets opgave at opretholde sikkerhed, fred og orden. På grundlag heraf påhviler der politimestrene et generelt ansvar for, at der iværksættes et forsvarligt redningsarbejde i ulykkes- eller katastrofetilfælde; således er alarmcentralerne (tlf. 0-0-0) placeret på særligt udpegede politistationer, i København dog hovedbrandstationen. Retsplejelovens princip har navnlig betydning i det omfang, gældende bestemmelser ikke henlægger kommandoen på skadestedet til andre, f.eks. brandinspektøren. I overensstemmelse med princippet bestemmer brandloven, at også politimesteren kan tilkalde assistance til et brand-

sted, og at det påhviler politiet i fornødent omfang at foretage afspærring, opretholde ordenen og træffe alle de for den offentlige sikkerhed nødvendige foranstaltninger; ligeledes er politimestrene medlem af brandkommissionerne og civilforsvarskommissionerne, og politimestrene varetager efter civilforsvarsloven f.eks. evakuering, varsling af civilbefolkningen, afspærring og bevogtning.

Miljøbeskyttelsesloven indeholder ikke bestemmelser om beredskabsforanstaltninger overfor ulykker eller katastrofer med farlige stoffer, og loven giver ikke miljøministeren eller miljøstyrelsen hjemmel til at fastsætte regler eller give påbud om bestemte beredskabsforpligtelser for kommunale eller andre myndigheder; beredskabet overfor uheld med farlige stoffer kan således efter miljølovgivningen kun mere i almindelighed betragtes som en naturlig opgave for kommunerne. Efter lovens opbygning, navnlig kapitel 7 om tilsyn og kontrol, hviler det almene ansvar for, at miljølovgivningen overholdes, og dens sigte opnås, på det lokale plan i første række på kommunalbestyrelserne. Disse fører det løbende tilsyn med forureningstilstanden, de varetager sammen med amtskommunerne og Hovedstadsrådet den foran nævnte godkendelsesordning for særligt forurenende virksomheder, og kommunerne er for så vidt ud fra deres nøje kendskab til de lokale forhold - som miljøstyrelsen ikke tilsvarende kan have - nærmest til sammen med politi og brandvæsen at bedømme det stedlige behov for beredskab. I denne forbindelse skal nævnes lovens § 53, hvorefter den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, skal underrette kommunalbestyrelsen, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor. Der ligger heri en mere generel underretningspligt også uden for egentlige katastrofesituationer, hvor der allerede efter almindelige regler er pligt til at alarmere politi, brandvæsen eller andre organer, hvis bistand straks kan tilkaldes.

På grundlag af et udvalgsarbejde, hvori de berørte myndigheder deltog, udsendte miljøministeriet i november 1974 miljøstyrelsens vejledning nr. 8/1974 "Beredskab ved uheld med farlige stoffer på landjorden". Vejledningen indeholder instruks om alarmering, opbygning af beredskabet, dets funktion og medvirkende på baggrund af de omtalte bestemmelser i retspleje-, brand- og civilforsvarslovgivningen.

Instruksen bygger med hensyn til indsats i første række på det stedlige brandvæsen ("1.trins-beredskabet") og politiet; brandinspektøren leder den egentlige beredskabsindsats på uheldsstedet, mens politimesteren har ansvaret for de politimæssige opgaver, herunder eventuelt påkrævet evakuering af mennesker og dyr. Det foreslåede "2.trins-beredskab", som kan tilkaldes ved mere omfattende ulykker, er i praksis stort set etableret, og findes nu ved 32 af de foreslåede 39 stationer (7 kommunale brandstationer, 18 Falck-Zonen redningsstationer og 7 CF-kaserner); et "3.trins-beredskab", der kan tilkaldes som yderligere supplement f.eks. ved katastrofer, varetages af civilforsvarskorpsets 7 kaserner.

Instruksen understreger, at lokaleberedskabsordninger altid bør etableres i forbindelse med større offentlige eller private anlæg. Etablering af sådanne beredskabsordninger indgår således som led i den lokale beredskabsplanlægning.

Lokal beredskabsplanlægning.

Miljøstyrelsen er ikke i enkeltheder bekendt med, i hvilket omfang der i dag lokalt er foretaget konkret beredskabsplanlægning vedrørende uheld med farlige stoffer på større virksomheder, men kan oplyse følgende om den almindelige beredskabsplanlægning på lokalt plan:

I den enkelte politikreds udarbejdes på initiativ af politiet generelle katastrofeplaner efter det lokale behov i samarbejde med blandt andet brandvæsen, civilforsvar og sygehusvæsen. I tilslutning hertil udarbejdes specielle planer for uheld på enkeltvirksomheden m.v. som skønnes at frembyde en særlig risiko, herunder med hensyn til uheld med farlige stoffer. Disse planer udarbejdes og ajourføres løbende.

I Københavns kommune foregår der for tiden i samarbejde navnlig mellem Københavns brandvæsen, Københavns politi og Københavns miljø- og levnedsmiddelkontrol et mere omfattende arbejde med områdets beredskabsforhold, herunder også vedrørende enkeltvirksomheder.

Miljøstyrelsen har i enkelte konkrete tilfælde, hvor man i forbindelse med behandlingen af sager om særligt forurenende virksomheder har fundet anledning dertil, henledt de stedlige myndigheder (kommunalbestyrelsen, politimesteren, brandinspektøren) og virksomhedens opmærksomhed på den forannævnte beredskabsvejledning og

på, at spørgsmålet om udarbejdelse af en beredskabsplan for virksomheden bør tages op.

Centralt beredskabsarbejde.

Der foregår hos forskellige centrale myndigheder overvejelser om forskellige sider af beredskabsforholdene med hensyn til ulykker og katastrofer. Således arbejder såvel miljøstyrelsen som civilforsvarsstyrelsen med spørgsmål om, hvilke farlige stoffer, hvilke koncentrationer af disse i luften og hvilke modeller for spredningen i luften man bør lægge til grund for beredskabsplanlægningen og for gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger i tilfælde af uheld.

Miljøstyrelsen er bekendt med, at justitsministeriet med udgangspunkt i politiets og brandvæsenets stilling i beredskabet har taget initiativ til en undersøgelse af mulighederne for en yderligere effektivisering af beredskabet overfor større fredstidsulykker, for eksempel ved udsendelse af nærmere retningslinier for den lokale beredskabsplanlægning; i forbindelse hermed vil den kortlægning af lokale katastrofeplaner, som rigspolitichefen foretog i 1974 blive ajourført. Med udgangspunkt i sygehusvæsenet og den lægelige side påtænker Dansk Sygehus Institut at igangsætte et projekt til opstilling af en model for en regional beredskabsordning.

Endvidere foreslår administrationsdepartementet som led i en igangværende undersøgelse med udgangspunkt i civilforsvaret blandt andet, at der sker en sammenlægning af det lokale civilforsvar og de stedlige brandvæsener til en almen, kommunal beredskabsorganisation med et fælles kommandosystem, og det centrale ansvar for det lokale indsatsberedskab foreslås samlet i én styrelse og under ét ministerium.

Sammendrag.

Kommando- og ansvarsforholdet omkring indsatsen og ledelsen af det beredskab, som findes mod uheld med farlige stoffer på landjorden, er beskrevet i miljøstyrelsens foran omtalte vejledning og henlagt til brandinspektøren og politiet. Vejledningen sammenfatter og udbygger hidtidige regler og praksis. Den understreger endvidere, at lokale beredskabsordninger bør etableres, og forudsætter herved, at de nødvendige beredskabsplaner på dette område indgår i den almindelige beredskabsplanlægning, som finder sted på politiets initiativ.

Der findes derimod ikke bestemmelser, som mere i enkeltheder fastlægger hvilke virksomheder, der skal være omfattet af beredskabsplanlægningen og virksomhedernes deltagelse i beredskabet, eller som mere præcist fastlægger forpligtelse og byrdefordeling med hensyn til opretholdelse af "2.trins-beredskabet".

Efter at der nu er forløbet knap 2 år fra udsendelsen af miljøstyrelsens vejledning, finder man det rigtigt, at der - i koordination med den undersøgelse, hvortil justitsministeriet som ovenfor nævnt har taget initiativ og i samarbejde med de øvrige berørte myndigheder og organisationer - foretages en undersøgelse af, hvorledes vejledningens retningslinier er ført ud i livet - og at det overvejes, om der er behov for at fastsætte yderligere regler. Som det fremgår, kan der især blive tale om regler vedrørende opretholdelse af "2.trins-beredskabet", regler om pligt for virksomheder til at deltage i beredskabet og regler om i hvilket omfang og på hvilken måde, der bør udarbejdes mere konkrete beredskabsplaner med henblik på imødegåelse af følgerne af uheld i bestemte kategorier af virksomheder, der producerer eller anvender farlige kemikalier.

Afsnit 6

Ete danske Redningskorps (Falck)

FINANSMINISTERIET

Administrationsdepartementet

490-3/3-4-

/LA

30/8-76

De danske Redningskorps,
 Falck-Huset,
 Polititorvet,
 1567 København V.

Som led i finansministeriets almindelige gennemgang af statsforvaltningen blev det i begyndelsen af 1975 efter forhandling med indenrigsministeriet besluttet at iværksætte et udredningsarbejde vedrørende civilforsvaret m.v.

- / Man har herefter udarbejdet vedlagte rapport af august 1976 vedrørende civilforsvaret m.v., og finansministeriet har i dag anmodet indenrigsministeriet, justitsministeriet, forsvarsministeriet og miljøministeriet om en udtalelse om rapporten. Når udtalelserne foreligger, vil finansministeriet udarbejde en indstilling til regeringen om de i rapporten omhandlede spørgsmål.

Idet man henviser til den i rapportens kap. VI anførte principskitse for organisationen af beredskabet over for ulykker m.v. i fred og i en krigssituation, og til den i finansministeriet den 25. juni 1976 stedfundne orienterende drøftelse, skal man anmode De danske Redningskorps om at bekræfte, at de vil være rede til at optage forhandlinger med repræsentanter for staten om de for gennemførelsen af principskitzen nødvendige aftaler med det udgangspunkt, der er skitseret i rapporten.

Man anmoder om at måtte modtage svar senest den 1. november 1976.

Knud Heinesen

/H. Würtzen

D E D A N S K E R E D N I N G S K O R P S

Den 18.oktober 1976
aa/it j.nr. 1.6.

Finansministeriet
Administrationsdepartementet
Holmens Kanal 20
1060 København K.

Med henvisning til Administrationsdepartementet's skrivelse af 30.august 1976, hvormed fulgte rapporten af august 1976 om Civilforsvaret m.v., har man anmodet De Danske Redningskorps om at tilkendegive, hvorvidt det vil være rede til at optage forhandlinger med repræsentanter for staten om nødvendige aftaler i forbindelse med mulige ændringer af Civilforsvaret m.v.

Foranlediget heraf skal vi bekræfte, at Falck vil være villig til at optage forhandlinger med henblik på en aftale om deltagelse i det fredsmæssige beredskab. Forhandlingerne vil dog forudsætte, at Falck uden ændringer kan opfylde de forpligtelser, vi har påtaget os overfor private abonnenter, ligesom det er en forudsætning, at eventuelle aftaler med staten ikke hindrer udførelsen af de opgaver, vi i henhold til aftaler med amts- og primærkommuner har påtaget os om ambulance- og sygekørsel samt brandslukning m.v. Udover at bekræfte beredvilligheden til at optage nævnte forhandlinger kan vi tilbyde at stille Falck¹s praktiske erfaring til rådighed, ligesom vi er villige til at fremkomme med synspunkter om den af Administrationsdepartementet udarbejdede principskitse, såfremt det måtte ønskes.

Med venlig hilsen
De Danske Redningskorps

Mogens Falck

FINANSMINISTERIET
Administrationsdepartementet

490-3/3-4

/LA

23/11-76

De danske Redningskorps,
Falck-Huset
Polititorvet
1593 København V.

I De Danske Redningskorps's skrivelse af 18.oktober 1976 vedrørende rapporten om civilforsvaret m.v., har De danske Redningskorps tilbudt at kommentere den i rapporten opstillede principskitse. Administrationsdepartementet er interesseret i at høre De danske Redningskorps's synspunkter vedrørende denne skitse, og skal derfor anmode om at blive gjort bekendt hermed.

P.M.V.
E.B.

H.Würtzen

D E D A N S K E R E D N I N G S K O R P S

Den 15.januar 1977
pk/it j.nr.8.1.

Finansministeriet
ADMINISTRATIONSDEPARTEMENTET
Holmens Kanal 20
1060 København K.

Vedr.: RAPPORT OM CIVILFORSVARET m.v.

I besvarelse af departementets anmodning af 23.november 1976 om at modtage De Danske Redningskorps' (Falck's) synspunkter til den udarbejdede rapport og opstillede principskitse for Civilforsvaret m.v., har vi gennem nedenstående kortfattede vurderinger søgt at konkretisere vor opfattelse af de muligheder og betænkeligheder, der for Falck synes relevante i denne sammenhæng.

HOVEDSYNSPUNKT

De Danske Redningskorps betragter ikke Administrationsdepartementet's rapport om Civilforsvaret som et forsøg på at ændre eller nationalisere Falck's virksomhed. Men som en rapport, hvis konklusioner gennem aftaler kan udbygge samspillet mellem Falck og det offentlige.

De Danske Redningskorps¹ medarbejdere er for størstepartens vedkommende fastansatte og fagligt tilknyttet anerkendte faglige organisationer. En ændring af det fredsmæssige beredskab, der eventuelt kan få følger for beskæftigelsen, f.eks. gennem tilknytning af flere deltidsansatte, bør ikke gennemføres uden forudgående forhandlinger med disse organisationer, og det må forudsættes, at den udvidede styrke af deltidsansatte, rekrutteret fra mobiliseringsstyrken, kun anvendes i forbindelse med sådanne brande og ulykker, hvor et fredsmæssigt katastrofeberedskab under Civilforsvarets regi ellers ville blive indsat.

CIVILFORSVARSKORPSET

Det nuværende Civilforsvarskorps har gennem sine 7 tjenestesteder ydet brand- og redningskorpsene en fortrinlig hjælp i mange situationer. Under forudsætning af en organiseret og koordineret strukturændring, hvor der blandt andet gives regler for ubetinget pligt til at kalde hjælp hos nærmeste nabobrandvæsen, er vi af den opfattelse, at Civilforsvarskorpsets nuværende indsats i fredstid, som foreslået i rapporten, kan erstattes ved indsats af supplerende CF-materiel fordelt rundt omkring i landet og med anvendelse af deltidsansat mandskab fra mobiliseringsstyrken, knyttet til det pågældende kommunale brandvæsen eller til Falck.

Vi har ingen særlige forudsætninger for at bedømme virkningerne af Administrationsdepartementet's forslag om reduktion af den samlede personelle uddannelsestid.

Med hensyn til materiellet kan man næppe umiddelbart foretage en fordeling, idet det påkrævede reservemateriel for brandvæsenerne mere refererer sig til suppleringsmateriel for vandforsyningstjenesten (slangetendere og vandtankvogne, samt stor slangekapacitet) end til egentlige slukningskøretøjer (automobilsprøjter m.v.). Endvidere har flere Falck-stationer anfægtet, at der placeres ekstra slukningstog i større byer. Efter vor opfattelse bør dette ekstra materiel placeres i mellemstore byer og i landområder, hvor muligheder for suppling fra nabobrandvæsener er ringere.

Med hensyn til beredskab overfor uheld med farlige stoffer er det Falck's opfattelse, at trin II- og trin III-beredskab på længere sigt bør udbygges med stort og slagkraftigt specialmateriel og -mandskab ca. 10 - 15 steder i landet, således at der kun bliver tale om to trin: Trin I hos alle brandvæsener, og trin II på få specialstationer. (Falcks forslag er tidligere afgivet til Miljøstyrelsens udvalg vedrørende farlige stoffer).

BEREDSKABSLEDELSE.

I Administrationsdepartementet's principskitse foreslås ansættelse af en beredskabsleder/beredskabschef, som under beredskabskommissionens ansvar varetager den daglige ledelse af beredskabsorganisationen. De Danske Redningskorps vil foreslå, at politiets nuværende koordinerede ledelse af et fredstidskatastrofested bibeholdes. Denne koordinerede ledelse er - set fra Falck's synspunkt - ingen hindring

for en beredskabsleders/beredskabschef's daglige ledelse af brand- og redningsfunktioner. Endvidere forudsætter Falck, at den kommunale beredskabsledelse ikke vil medføre nogen hindring for opfyldelsen af Falck's forskellige forpligtelser, som nævnt i vort brev af 18. oktober 1976. I forholdet til Falck opfatter vi beredskabslederen/beredskabschefen i det daglige virke som kontrollant af, at det forudsatte beredskab er til stede i de amtskommuner og primærkommuner, der har overenskomst med Falck om ambulancetjeneste, brandslukningstjeneste, redningstjeneste m.v. Falck er endvidere af den opfattelse, at redningskorpsets stationsledere lokalt bør være repræsenteret i de forudsatte beredskabskommissioner, idet en sådan repræsentation vil kunne bidrage til et fordomsfrit og udbygget samarbejde i hele beredskabsorganisationen.

GRUNDLAG m.v.

I Administrationdepartementet's rapport om Civilforsvaret gives på side 52 nogle oplysninger om brandvæsenene, der afviger fra Falck's oplysninger, hvorfor vi har vedlagt en oversigt over Falck's brandslukning pr. 1. april 1976 (Oversigten er udeladt i nærværende publikation. Red.) Hvoraf det fremgår, at i alt 174 kommuner har brandslukningsaftale med Falck. Disse aftaler omfatter ca. 190 slukningstog, og det er korrekt, at der kun i de større byer er tale om en bemanning i første udrykning til brandslukning med udelukkende fuldtidsansat personale. Falck-stationernes forholdsvis store antal fastansatte, branduddannede medarbejdere, der er normeret til andre opgaver, bevirker imidlertid, at der i tilfælde af brand indenfor Falck's slukningsområder, deltager en hel del fuldtidspersonale i slukningsarbejdet, som følge af, at dette personale befinder sig udrykningsklart på stationen, når brandmelding indløber.

Ud over de nævnte synspunkter er det De Danske Redningskorps¹ opfattelse, at en eventuel strukturændring af Civilforsvaret bør foretages med skyldig hensyntagen til alle parter. Om en sådan ændring bedst gennemføres efter et udvalgsarbejde, som foreslået af **Civilforsvars styre Isen**, kan vi vanskeligt udtale os om.

Med venlig hilsen
De Danske Redningskorp

Mogens Falck

